

Verslag

**van de vergadering van
provinciale staten van Drenthe**

---

gehouden op 4 februari 2004

INHOUD

Opening	2
Mededelingen	2
Ingekomen stukken	2
Vaststelling agenda	2
Vaststelling verslag	2
Mondelinge vragen	2
Onderzoek geloofsbrief mevrouw M.J. Kaal	3
Installatie mevrouw M.J. Kaal	3
Benoeming lid statencommissie	4
Aandelenoverdracht en baanverlenging	
Groningen Airport Eelde	4
<i>Motie A (ingetrokken)</i>	16
Kader voor projectontwikkeling ICT	18
<i>Motie B (wordt uitgevoerd)</i>	23
Intensiveringsgelden infrastructuur	28
Project Parkmanagement II	29
Een noordelijke rekenkamer	35
<i>Amendement C (aangenomen)</i>	35
Extra incidentele storting 2004 in de reserve	
Flexibel beleid	37
Verplaatsing agrarische bedrijven	42
Aanwijzing lid en plaatsvervangend lid parlementariumsforum NHI	48
Subsidiering Investerings- en Ontwikkelings- maatschappij voor Noord-Nederland van de Drentse Participatiemaatschappij	49
Benoeming plaatsvervangend lid externe Awb-bezwaarschriftencommissie	49
Wijziging samenstelling algemene leden- vergadering IPO	49
Hypothecaire zekerheidsstelling geldlening	
RTV Drenthe	49
Floriade 2012	51
<i>Motie D (aangenomen)</i>	52
Sluiting	57
Toezeggingen	58

PROVINCIALE STATEN VAN DRENTHE

Verslag van de vergadering van provinciale staten van Drenthe, gehouden op 4 februari 2004 in het provinciehuis te Assen.

Tegenwoordig zijn:

A.L. ter Beek, Commissaris van de Koningin,
voorzitter

de leden (47 in getal):

H. Baas (ChristenUnie)
H. Beerda (PvdA)
W.A.R. Boer (PvdA)
H.C.E. Boerland (VVD)
L. Bomhof (VVD)
A.H.J. Dohle (VVD)
J.W.M. Engels (D66)
A. Faber (CDA)
mevrouw W.G. Goudriaan-Visser (PvdA)
Ch.C. de Haas (OPD)
J. Haikens (VVD)
E. Hemsteede (PvdA)
H. Holman (CDA)
H.R. Hornstra (PvdA)
mevrouw I.J. Huisman-Holmersma (PvdA)
A. Huizing (PvdA)
H.G. Idema (PvdA)
M.H. Jakobs (PvdA)
C.D. de Jong (Fractie de Jong)
C.H. Kloos (Drents Belang)
W.H. Kuiper (GroenLinks)
J. Langenkamp (GroenLinks)
A. Lanting (VVD)
H.P.K.M. Looman (PvdA)
mevrouw W.L.M. Mastwijk-Beekhuizen (CDA)
mevrouw A.H. Mulder (CDA)
E. Olij (PvdA)
mevrouw J.M. Pannekoek-van Toor (VVD)
J. Pereboom (PvdA)
A.G.H. Peters (CDA)
R.E. Pot (PvdA)
G. Roeles (VVD)
E.A. Rougoor (PvdA)
J. Slagter (PvdA)
J.P. Sluiter (D66)
K.H. Smidt (VVD)
mevrouw G.H. Smith-Bults (GroenLinks)
mevrouw H.G. Stoel-Snater (PvdA)
E.R. Veenstra (PvdA)
mevrouw S. van de Vijver-Geitz (PvdA)

mevrouw G. de Vries-Leggedoor (CDA)
K.J. de Vries (CDA)
mevrouw K. Westerkamp-Exoo (CDA)
Th.J. Wijbenga (CDA)
H. Zomer (CDA)
J. Zweens (PvdA)

mevrouw I.M. Rozema, griffier der staten van
Drenthe

Voorts aanwezig:

Joh. Dijks (gedeputeerde)
mevrouw A. Edelenbosch (gedeputeerde)
mevrouw A. Haarsma (gedeputeerde)
J.H. Schaap (gedeputeerde)
S.B. Swierstra (gedeputeerde)
J.D. Nauta (directeur-secretaris)

Met kennisgeving afwezig:

K.N. Blanksma (GroenLinks)
G.A.W. Fonk (VVD)
K. Jonker (CDA)
A. Wendt (ChristenUnie)
G.H. Reukema (CDA)

A. Opening

De VOORZITTER: Ik open de vergadering van provinciale staten (PS) (09.33 uur) en heet u allen hartelijk welkom.

B. Mededelingen

De VOORZITTER: Ik deel de staten mee dat berichten van verhindering tot het bijwonen van de vergadering zijn ontvangen van de heren Blanksma, Fonk, Jonker, Reukema en Wendt. Ik heb verder nog een huishoudelijke mededeling: in de ontvangstzaal is AED-apparatuur aanwezig. Tijdens de statenvergadering van 4 en 5 november is aangekondigd dat deze defibrillator door de provincie zou worden aangeschaft. Dat apparaat is nu aanwezig en een aantal van de bedrijfshulpverleners is inmiddels gecertificeerd om dit apparaat te gebruiken. Dus als het vandaag uit de hand loopt, kunt u in de ontvangstzaal terecht.

C. Ingekomen stukken

De VOORZITTER: Ik stel de staten voor de stukken A.1 tot en met A.9, B.1 tot en met B.11 en C.1 conform de voorgestelde behandeling af te doen.

Daartoe wordt besloten.

D. Vaststelling van de agenda

De heer SLUITER: Ik krijg graag de gelegenheid om een motie over een onderwerp vreemd aan de orde van de dag, in te dienen. Het betreft de asielzoekersproblematiek waarover wij dezer dagen in het nieuws zoveel horen.

De VOORZITTER: Ik stel de staten voor dit punt na agendapunt K aan de orde te stellen.

Daartoe wordt besloten.

De VOORZITTER: Heeft de heer Sluiter inmiddels zorggedragen voor het verspreiden van de motie? Het lijkt mij handig dat dit in de loop van de ochtend al gebeurt, omdat dan na het indienen van de motie het debat meteen kan aanvangen. Ik stel de staten voor agendapunt J.7, statenstuk 2004-101, het voorstel van gedeputeerde staten (GS) inzake de intensiveringsgelden infrastructuur

te behandelen na agendapunt J.2. Mijn voorstel houdt verband met het feit dat de heer Swierstra ons in de loop van de middag zal moeten verlaten omdat hij tijdig op Schiphol aanwezig moet zijn.

De staten besluiten overeenkomstig het voorstel van de voorzitter.

De heer ENGELS: Mijnheer de voorzitter. Ik heb gisteren via een e-mail aan de griffier een punt ter overweging bij het Presidium neergelegd over de vergaderorde. Ik had begrepen dat vanuit de leiding van de vergadering hierover een opmerking zou worden gemaakt en ik heb die opmerking tot nu toe gemist. Ik vraag mij af wat het antwoord van het Presidium op mijn voorstel is.

De VOORZITTER: Maar dan zou de leiding van de vergadering, zoals de heer Engels mij zo hoffelijk aanduidt, toch op zijn minst van de inhoud van dat mailtje op de hoogte moeten zijn. Ik heb het mailtje niet gezien, maar ik heb wel een vermoeden en ik was van plan daarover een mededeling te doen bij punt J.2 van de agenda. De heer Engels heeft namelijk niet voorgesteld dit punt van de agenda af te voeren. Bij de behandeling van het punt zelf zal ik wel een mededeling doen.

E. Vaststelling verslag van de vergadering van 19 november 2003 te Groningen

Het verslag wordt conform het ontwerp vastgesteld.

F. Mondelinge vragen

De VOORZITTER: Ik geef het woord aan de heer Langenkamp voor het stellen van vragen over de doorstart van de projecten DrentsGoed/Landleven en Cultuurtoerisme 2.

De heer LANGENKAMP: Mijnheer de voorzitter. Op 22 september 2003 is besloten tot de doorstart van de projecten DrentsGoed/Landleven en Cultuurtoerisme 2 onder het voorbehoud van instemming hiermee door het Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN). Voorzover wij hebben kunnen constateren is dat traject inmiddels doorlopen, maar nog steeds bereiken ons berichten van ondernemers die gedupeerd zijn door het failliet gaan van het Noord-Nederlands

Bureau voor Toerisme (NNBT). Ik wil daarom de volgende vragen stellen.

- Waarom vergt de afhandeling van deze doorstart zoveel tijd, dus waarom duurt het zolang voor de instemming van het SNN komt?
- Wat hebben GS gedaan om deze procedures, ook bij de curator, te versnellen?
- Zijn GS bereid de gedupeerden op de hoogte te stellen van de redenen van dit uitstel?
- Zijn GS bereid deze gedupeerden, vooruitlopend op de definitieve regeling, alvast een tegemoetkoming te verstrekken?

De heer SCHAAP: Mijnheer de voorzitter. Ik denk dat het heel goed is dat de fractie van GroenLinks tot spoed maant. Het omgekeerde zal vandaag misschien ook nog wel gebeuren.

De heer Langenkamp zegt dat het besluit over het doorstarten van de projecten op 22 september is gevallen, maar op dat punt moet ik hem corrigeren. De staten hebben in hun vergadering van 5 november dat besluit genomen en daarmee is de tijd die tot nu met de procedure gemoeid is geweest, aanzienlijk korter.

De verificatie door het SNN was een belangrijke voorwaarde van de staten om de projecten te laten doorstarten. Het college kon dus niet om die verificatie heen en uiteindelijk is die er gekomen, maar vervolgens was nog de instemming van de curator nodig. Het moest duidelijk zijn dat de curator niet met nog allerlei bijzonderheden zou komen. De instemmingsbrief van de curator hebben wij pas op 30 januari van dit jaar ontvangen en pas toen was de precieze stand van zaken duidelijk.

Er is in de afgelopen maanden veel druk uitgeoefend op alle partijen, dus het SNN en de curator, om enige spoed te betrachten, want ook GS zagen wel dat de ondernemers regelmatig aan de bel trokken met de vraag wanneer het allemaal zou gebeuren. Die berichten zijn ook in dit huis volledig bekend geweest. GS hebben er alles aan gedaan om de gang van zaken te bespoedigen. Iedereen die zich enigszins met het NNBT heeft beziggehouden, weet dat niet zomaar tot bevoorschotting moet worden overgegaan. Omdat we nu zover zijn dat de projecten opgestart kunnen worden en omdat de projectleiders een heel goed contact hebben met de desbetreffende ondernemers, is een tegemoetkoming in deze fase ook niet zinvol meer. Wij verwachten op heel korte termijn de zaken concreet op te kunnen lossen.

G. Onderzoek geloofsbrief van mevrouw M.J. Kaal te Westerbork

De VOORZITTER: Ik was van plan om, alvorens dit punt aan de orde te stellen, nog enige woorden van afscheid te richten aan het adres van de heer Reukema. Nu hij wegens ziekte verhinderd is de vergadering bij te wonen, zal dat afscheid op een andere manier moeten plaatsvinden. Ik zal daar nog eens over nadenken.

Ik deel de staten mee dat mevrouw Kaal heeft laten weten haar benoeming tot lid van provinciale staten aan te nemen.

Ik noem in de Commissie van Onderzoek van de Geloofsbrief mevrouw Huisman en de heren Haikens en Baas en ik verzoek de heer Baas namens de commissie als rapporteur op te treden. Ik schors de vergadering gedurende het onderzoek.

(Schorsing van 09.43 uur tot 09.47 uur.)

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering en geef het woord aan de heer Baas.

De heer BAAS: Mijnheer de voorzitter. De commissie heeft de geloofsbrief en de daarbij overgelegde stukken van het benoemde statenlid mevrouw Kaal onderzocht en in orde bevonden. De commissie adviseert de staten mevrouw Kaal als lid van PS van Drenthe toe te laten.

De VOORZITTER: Ik dank de leden van de commissie voor hun noeste werkzaamheden. Ik stel de staten voor overeenkomstig het advies van de commissie te besluiten.

Daartoe wordt besloten.

H. Installatie van het op 16 januari 2004 toegelaten lid van provinciale staten, mevrouw M.J. Kaal te Westerbork

De VOORZITTER: Ik verzoek de bode mevrouw Kaal binnen te geleiden.

Nadat mevrouw Kaal in de vergadering is verschenen, legt zij in handen van de voorzitter de bij de wet vereiste eed af.

De VOORZITTER: Ik wens u van harte geluk met uw benoeming tot lid van de Drentse volksverte-

genwoordiging en ook tegen u zeg ik: "Maak er wat moois van."

Ik schors de vergadering voor een tiental minuten om eenieder de gelegenheid te geven mevrouw Kaal geluk te wensen.

(Schorsing van 09.49 uur tot 10.05 uur.)

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering.

I. Benoeming lid statencommissie

De heer HOLMAN: Mijnheer de voorzitter. De fractie van het CDA wil mevrouw Kaal voordragen als lid van de Statencommissie Cultuur en Welzijn.

De VOORZITTER: Ik stel de staten voor dienovereenkomstig te besluiten.

Daartoe wordt besloten.

J. Voorstellen

1. Het voorstel van gedeputeerde staten van Drenthe van 5 november 2003, kenmerk 45/6.14/2003010168, Aandelenoverdracht en baanverlenging Groningen Airport Eelde

(statenstuk 2003-89)

De heer VEENSTRA: Mijnheer de voorzitter. Nu de gemeenten Tynaarlo, Groningen en Assen en ook de provincie Groningen inmiddels akkoord zijn gegaan met de aandelenoverdracht, dient de provincie Drenthe vandaag daarover een besluit te nemen.

De fractie van de PvdA heeft de afgelopen periode het voorliggende voorstel uitgebreid bestudeerd. Extern hebben wij een degelijke notitie laten maken, aan de hand waarvan de fractie als geheel en de leden individueel een goede afweging hebben kunnen maken.

De procedure waarmee het voorstel tot stand is gekomen, voelt nog steeds niet goed. Door de complexe en vergaande deal met het Rijk, die de afgelopen jaren tot stand is gekomen met beperkte bemoeienis van PS, worden wij nu met een verregaand dichtgespijkerd voorstel geconfronteerd. De titel van het voorstel suggereert dat de baanverlenging nog in het geding is, maar daar-

over zijn in het verleden in deze zaal al besluiten genomen.

Voor ligt een voorstel om akkoord te gaan met een tienjarige bijdrage aan de exploitatie van het vliegveld en met de overname van een gedeelte van de aandelen van het Rijk. Het is een vergaand voorstel, dat is gebaseerd op een inschatting van risico's en economische aannames. Duidelijk moet zijn, dat de provincie al vele jaren bijdraagt in de exploitatie van het vliegveld. Als dit voorstel er niet was gekomen, zou waarschijnlijk zonder enige discussie in de begrotingen van dit jaar en volgende jaren een bijdrage in de exploitatie zijn opgenomen en goedgekeurd. Het is wellicht ook goed er nog even op te wijzen dat wij bij afwijzing van dit voorstel gehouden zijn om nog enkele jaren de huidige exploitatiebijdrage te leveren. Op grond van subsidieregelgeving en jurisprudentie schatten wij die periode op vier tot vijf jaar.

De aandelenoverdracht is de afgelopen maanden driemaal aan de orde geweest in de Statencommissie Bestuur, Financiën en Economie (BFE). Daarnaast zijn er door verschillende fracties uitgebreid vragen gesteld, die door het college zijn beantwoord. Wij willen ons vandaag dan ook tot een behandeling op hoofdlijnen beperken.

Twee aspecten vallen dan op voorhand op. Dat is in de eerste plaats het businessplan. Ook na de toelichting door de directie van het vliegveld zetten wij nog vraagtekens bij de economische aannames in het plan. Verder zijn de positieve werkgelegenheidseffecten van het vliegveld en de baanverlenging moeilijk te kwantificeren. Het heeft ons verbaasd dat er zo geheimzinnig is omgegaan met het businessplan. In toekomstige situaties wil mijn fractie grondig beoordelen of het wel gepast is om een businessplan slechts vertrouwelijk ter inzage te leggen, zeker als dergelijke bedragen ermee gemoeid zijn.

Wij hebben er de afgelopen weken geen geheim van gemaakt, dat er in de fractie van de PvdA verschillend wordt gedacht over het collegevoorstel, zeker nadat de Raad van State eind vorig jaar voorlopig een streep door de baanverlenging heeft gezet. Deze verdeeldheid is niet nieuw en ook in onze achterban wordt verschillend over dit voorstel gedacht.

Tegenstanders in mijn fractie hebben het businessplan, de financiële consequenties, de zachte werkgelegenheidscijfers, de beperkte spin-off, de belangenverstremming en de milieu-aspecten

laten meewegen bij het bepalen van hun standpunt. Voorstanders wijzen op de consistentie van besluitvorming, imago, de mogelijke werkgelegenheidsaspecten op termijn en de onbevredigende situatie als een dergelijk groot stuk infrastructuur in Drenthe ontstaat, waar de provincie geen directe bemoeienis mee heeft.

De heer HOLMAN: De heer Veenstra meldt dat er in zijn fractie tegenstanders zijn, maar mij is niet geheel duidelijk waar die leden van de PvdA nu precies tegen zijn. Zijn zij tegen de aandelenoverdracht, tegen de baanverlenging of überhaupt tegen het vliegveld?

De heer VEENSTRA: Zij zijn niet tegen het vliegveld en over de baanverlenging is in het verleden al een besluit genomen. Zij zijn tegen het voorliggende voorstel en dat heeft betrekking op de aandelenoverdracht.

Hoe de definitieve stemverhouding in onze provincie zal zijn, is afhankelijk van het antwoord op een aantal vragen. Wij verwachten op deze vragen harde en eenduidige antwoorden.

1. De fractie van de PvdA wil in dit stadium duidelijk vastleggen dat met deze bijdrage de steun aan de luchthaven is afgebouwd. Met andere woorden: over 10 jaar moet de luchthaven zichzelf kunnen bedruipen. Dit komt overeen met het landelijk standpunt van de PvdA dat regionale luchthavens niet op een structurele subsidie van regionale overheden kunnen rekenen. Wat is op dit punt de reactie van het college?
2. De fractie van de PvdA wil verder van het college weten op welke wijze het invloed wil uitoefenen op het financiële beleid van Groningen Airport Eelde (GAE). Als aandeelhouder kan de provincie zich mengen in de keuzes die door de luchthaven worden gemaakt. De fractie is van mening dat de provincie als medefinancier van de luchthaven van deze mogelijkheid gebruik moet maken. De vinger aan de pols houden en in 2012 niet opnieuw een fors dilemma.
3. In de overeenkomst tussen het Rijk en de luchthaven zijn afspraken opgenomen voor het geval in 2006 de voorgenomen baanverlenging niet door dreigt te gaan. De fractie van de PvdA wil duidelijkheid van het college over de gevolgen van de situatie die in dat geval ont-

staat, want dat is eigenlijk een geheel nieuwe situatie.

4. Op korte termijn - de fractie denkt aan een termijn van een halfjaar - moet het college duidelijk maken hoe de provincie in de toekomst omgaat met haar taken op het gebied van de regionale luchtvaart. De schijn van belangenverstremming moet voorkomen worden. De mogelijkheid van afstoting van de aandelen moet onderzocht worden en hetzelfde geldt voor het betrekken van private partijen bij de luchthaven. Als voorbeeld wijzen wij op de provincie Limburg die heeft besloten de aandelen van Maastricht Aken Airport op inzichtelijke wijze van de hand te doen.

Wij wachten op al deze vragen de reactie van het college af, maken vervolgens in de fractie de balans op en komen in tweede termijn met ons definitieve standpunt.

Mevrouw DE VRIES: Mijnheer de voorzitter. De insteek van de fractie van het CDA is altijd geweest dat GAE een economische factor van betekenis is. Wij willen het vliegveld graag in onze provincie houden. Wij waren het eens met de baanverlenging en wij hebben ook de ingeslagen weg van aandelenoverdracht gesteund. Nu ligt de vraag voor hoe wij de uitkomst van de onderhandelingen beoordelen. Daarbij komt - de heer Veenstra wees er ook al op - dat de uitspraak van de Raad van State voor een kink in de kabel zorgde, waardoor het allemaal nog wat gecompliceerder werd.

Ik zou een heel simpele redenering op kunnen hangen. Nu akkoord gaan betekent € 18,6 miljoen op de bankrekening van de provincie, de aandelen kosten ons maar € 6,- en tot 2015 betaalt de provincie ongeveer hetzelfde bedrag als ook zonder dit besluit zou worden bijgedragen. Aandeelhouders zijn niet gehouden om bij te dragen in een verlies, dus waar zouden wij dan eigenlijk moeilijk over doen?

Maar, voorzitter, die redenering is onze fracties iets te simpel. Er zijn twee dingen die een rol spelen: de uitspraak van de Raad van State en de financiële risico's. Wij hebben geprobeerd daarbij een heldere lijn te volgen.

De uitspraak van de Raad van State betekent uitstel; tenminste, wij gaan op grond van het argument waarom de Raad van State niet met de baanverlenging heeft ingestemd, uit van uitstel. Er moet nu een andere methode gehanteerd worden

en er moet onderzocht worden hoe het met de flora en fauna in het gebied is gesteld. Wij denken niet dat dit allemaal zodanig uitpakt dat de baanverlenging niet doorgaat. Het is een inschatting, maar op grond van mijn vierjarige ervaring met dit onderwerp denk ik dat het moet kunnen. Maar het is wel uitstel en dan rijst de vraag of het wel verantwoord is de risico's als gevolg van dat uitstel, te dragen. Het gaat immers wel om gemeenschapsgeld.

Het uitstel wordt geschat op twee jaar en die twee jaar kunnen binnen het businessplan opgevangen worden. Maar wat als het uitstel niet beperkt blijft tot twee jaar? Als er in 2006 geen duidelijkheid is over wanneer de aanwijzing voor de baanverlenging komt, is er opnieuw een afwegingsmoment waarop de staten kunnen besluiten of zij het wel of niet verantwoord vinden op de ingeslagen weg voort te gaan. Voor ons is daarom de uitspraak van de Raad van State geen belemmering om op die weg voort te gaan.

Volgens het businessplan is in 2015 het break-evenpoint bereikt. Het businessplan gaat uit van realisering van de baanverlenging in 2005, maar ook een realisering in 2007 past nog binnen het businessplan. Als het nog later gebeurt, zal er meer geld nodig zijn. Maar, zegt de gedeputeerde, dat betekent nog niet dat de provincie dan extra moet bijdragen, want de afspraak is een bijdrage gedurende 10 jaar en daarna wordt ermee gestopt. Ik hoop dat dit zo is en ik hoop ook dat na 10 jaar gezegd kan worden dat de provincie haar handen van de luchthaven kan aftrekken. Maar ik geloof dat we ook enig realisme moeten hebben. Als wij van mening zijn dat GAE een economische factor van betekenis is, dan moeten wij bereid zijn om wanneer de luchthaven om de een of andere reden na 10 jaar toch nog geld nodig heeft, te bekijken of wij nog een bijdrage willen leveren. Wij moeten die mogelijkheid nu niet uitsluiten. Ik weet niet hoe de fractie van het CDA van over 10 jaar hierover denkt, ik weet wel hoe de huidige fractie erover denkt.

Voor zover wij de financiële risico's nu kunnen beoordelen op grond van de stukken, de antwoorden van het college en de gesprekken die wij hebben gevoerd, zeggen wij dat over die risico's op termijn met ons te praten is. En als er dan redelijke argumenten worden aangevoerd, zijn ook wij bereid om, zonder een openeinderegeling aan te gaan, daarvan de consequenties te nemen. Wij gaan dit besluit dus niet met de ogen dicht of met

oogkleppen op nemen, wij hebben er goed over nagedacht, wij hebben alle argumenten voor en tegen gewogen en wij zeggen op dit moment "ja" tegen het voorliggende voorstel.

De heer BOMHOF: Mijnheer de voorzitter. In twee commissievergaderingen heeft de fractie van de VVD zich een uitgesproken voorstander getoond van de aandelenoverdracht en de daarbijbehorende juridische en financiële voorwaarden.

De VVD vindt de luchthaven met een verlengde baan belangrijk voor de noordelijke infrastructuur, voor de noordelijke werkgelegenheid en voor de noordelijke toerist.

Het bedrijfsplan is door externe deskundigen beoordeeld en de diverse ontwikkelingen binnen de drie scenario's vinden wij goed onderbouwd. De vraag is natuurlijk wel aan welk scenario de luchthaven redelijkerwijze kan voldoen. Volgens ons is dat het scenario voor 2015, wat door de vertraging in de besluitvorming wellicht 2017 wordt.

Het zal voor de directie van de luchthaven best hard werken worden en wij denken ook niet dat elk bedrijfsonderdeel zich volgens de scenarioplanning zal ontwikkelen - zo zal het vrachtvervoer wel tegenvallen - maar wij geloven dat per saldo in 2017 een positief resultaat zal worden geboekt. Dat zal dan met name komen door de vakantiecharters, de lijnvluchten en de opbrengsten uit het onroerend goed, toch een vrij stabiele factor in het geheel.

Met betrekking tot de financiën acht de VVD het voorliggende scenario haalbaar. Daarnaast is er sprake van overzienbare en beheersbare financiële risico's.

De verlenging van de landingsbaan en de aandelen krijgen we cadeau. De bijdrageverplichting duurt maar 10 jaar en daarna beslissen de staten opnieuw over de subsidie en als aandeelhouder over het openhouden van de luchthaven. De maximale verliesbijdrage waarvoor Drenthe en de overige partners voor 2003 konden worden aangeslagen, is gelijk aan de vaste jaarlijkse bijdrage die nu ook al moet worden betaald, al was die bijdrage voor 2003 wel wat lager omdat de maximale verliesbijdrage nooit is geïnd.

Mocht het de luchthaven erg gaan tegenzitten - wij zullen dat dan wel snel horen van de directie of van de Raad van Commissarissen - dan valt als eerste te denken aan het doemscenario in het bedrijfsplan. Dat gaat uit van ontwikkelingen die ongeveer gelijk zijn aan de huidige en in dat geval

is er nog steeds sprake van een eigen vermogen. Mocht het nog veel meer tegenvallen dan zijn wij als aandeelhouder slechts aansprakelijk tot de waarde van de aandelen die we voor een grijpstuiver hebben gekregen. Bij de bestemming Luchthaven hebben de aandelen een lage waarde, maar als na een faillissement de gronden een heel andere bestemming krijgen, zullen de aandelen veel meer waard zijn. Na aftrek van het rijksaandeel van 80% krijgen de aandeelhouders uiteindelijk 20% van de dan geldende waarde. Geloven in de mogelijkheden van de luchthaven is goed, maar vertrouwen in de solvabiliteit is beter. Wie dat geloof niet heeft, hoeft niet te vrezen voor een financieel debacle. Het besluit over de aandelenoverdracht kent net als elke andere ondernemersactiviteit risico's, maar die zijn te overzien en voor de periode waarover wij hebben te beslissen, beheersbaar. Dat is tot 2013 en daarna mogen onze opvolgers oordelen. Zij kunnen zeggen: "Geen subsidie meer voor een winstgevende luchthaven", maar zij kunnen ook besluiten toch nog in de verliezen bij te dragen, of het vliegveld in 2016 vanwege politiek niet meer aanvaardbaar geachte verliezen, te sluiten. Laten wij toch alsjeblieft niet over ons graf heen regeren nu wijzelf een verantwoorde beslissing kunnen nemen over de ons toegemeten periode tot 2013.

De heer LANGENKAMP: Mijnheer de voorzitter. Wij hebben zo langzamerhand het gevoel dat de discussie niet meer zozeer gaat over het al dan niet tekenen van het contract maar over de vraag wat de looptijd van dit contract is en of wij er daarna ook werkelijk vanaf zijn. Met andere woorden: wat stelt het contract nu eigenlijk voor? Onze conclusie is dat het contract heel weinig voorstelt en dat het beter is het niet te tekenen en maar opnieuw te gaan onderhandelen. Het college stelt het zo voor dat de provincie er na 10 jaar echt vanaf is. De PvdA heeft daar al vragen over gesteld en het antwoord daarop wachten wij natuurlijk ook af, maar onze indruk is dat volgens artikel 5.1 de inspanningsverplichting niet gelimiteerd is en dus tot 2043 gevolgen zal hebben. De PvdA ging in de commissie ook duidelijk verder dan het college door te stellen dat als wij nu dit contract sluiten, dit toch wel zo belangrijk moet zijn dat het in feite tot in de eeuwigheid belangrijk blijft en dat wij als provincie dan langdurig bereid moeten zijn de luchthaven te steunen. Het

CDA was hierover ook heel duidelijk. Die fractie keek verder dan het contract en sprak de bereidheid uit ook na de periode van dit contract de consequenties te dragen. Ik waardeer dat, ik vind dat een reëlere opstelling dan die van het college dat wij er na 10 jaar vanaf zijn. Het college zegt dat wij ermee moeten leren leven dat er in het leven onzekerheden zijn, maar dat vinden wij toch een wat vage opmerking.

Ook de VVD was wat vaag, maar uiteindelijk is haar standpunt gelijk aan dat van het CDA, want de heer Bomhof sprak in de commissie over de mogelijkheid dat zich over 10 jaar zich omstandigheden voordoen, waardoor het ook na die 10 jaar nodig zal zijn jaarlijks dekking te bieden voor het bedrag van € 1 miljoen.

Uit al deze opmerkingen maak ik op dat een aantal partijen dit contract als een tussenfase ziet. Op dat punt verschillen zij dus met het college van mening. Wij zijn benieuwd of wij daarover vandaag helderheid krijgen, want nu lijkt het erop dat de luchthaven over 10 jaar een budgetinstelling wordt.

Voorzitter. Mijn fractie heeft zich dan ook afgevraagd of de discussie van vandaag wel enige zin heeft. Het gaat in ieder geval niet meer over dat flinterdunne businessplan, waarover ook nu weer vragen zijn gesteld. In de commissie zei de heer Schaap hierover dat het wellicht beter was geweest het businessplan niet ter inzage te leggen. In het voorliggende contract wordt het businessplan helemaal niet genoemd en daarmee is het ook helemaal niet aan de orde. Het gaat vandaag ook helemaal niet om economische effecten, over spin-off of een werkgelegenheidsdiscussie. Wat wel aan de orde is, is de uitspraak van de Raad van State, waarvan de gevolgen zeer onduidelijk zijn. Een aantal deskundigen zei dat de kwestie binnen een paar maand zou zijn opgelost. Die maanden zijn inmiddels voorbij en ik constateer dat de zaak niet is opgelost. Anderen zeggen dat de oplossing binnen twee jaar zal zijn bereikt en weer anderen houden het op vier jaar. Wat dat betreft is juni 2006 een heel belangrijke datum. De PvdA heeft gevraagd wat er daarna gebeurt. Ik heb dat in een commissievergadering ook gevraagd en het enige antwoord daarop van de heer Schaap was dat het dan geld gaat kosten, maar dat er dan wel een nieuw beslismoment is en een moment waarop opnieuw onderhandeld zou kunnen gaan worden.

Waarom vraagt de provincie niet aan de staatssecretaris of zij kan garanderen dat de aanwijzing voor 2006 wordt gegeven? Wij zitten nu met allerlei onzekerheden en wij vragen ons af wat de gevolgen zijn als die aanwijzing nog twee of vier jaar uitblijft. Maar het meeste werk moet door de verschillende ministeries verricht worden en daar zijn wij dus nogal afhankelijk van. Daarom blijft de vraag of wij het vandaag werkelijk wel over iets hebben, of dat het in 2006 allemaal weer opnieuw gaat beginnen.

Met de inwerkingtreding van de nieuwe wet zullen de bevoegdheden om aanwijzingen te geven en te handhaven naar de regio gedecentraliseerd zijn, maar ook dan komt de provincie in een lastig pakket, omdat zij zichzelf dan moet gaan controleren. Wij noemen dat belangenverstremming en zoiets zou de provincie nooit moeten willen. De provincie Limburg heeft daarom afgezien van het overnemen van de aandelen van het vliegveld bij Maastricht.

Dit zijn al met al voor GroenLinks punten genoeg om te zeggen dat dit contract niet veel voorstelt en dat het college maar opnieuw moet gaan onderhandelen. Omdat het volgens de heer Schaap slikken of stikken is, schijnt dit nu niet te kunnen en moet hiermee gewacht worden tot 2006. Ondertussen ligt wel de vraag voor of wij die aandelen wel willen. GroenLinks heeft hierover al een conceptbrief rondgestuurd waarin het heeft laten weten om verschillende redenen, waaronder de belangenverstremming, die aandelen niet te willen hebben. Wij hebben voorgesteld die aandelen aan te bieden aan de overige huidige aandeelhouders in de regio en in een keer de maximale bijdrage over te maken, waarna de provincie geen financieel risico meer loopt en er ook geen sprake meer zal zijn van belangenverstremming. Wij zijn benieuwd wat de andere partijen en het college van dit voorstel denken.

De heer BAAS: Mijnheer de voorzitter. Moeten wij een deel van het aandelenpakket in het vliegveld Eelde overnemen, dat is de vraag die vandaag beantwoord moet worden. Mijn fractie worstelt er op dit moment eigenlijk nog steeds mee. Want wanneer neem je nu eigenlijk aandelen over? Dat doe je als er sprake is van een zaak met voldoende toekomstperspectief in de zin van omzet en rendement. Is daar bij de luchthaven wel sprake van? Als die vraag wordt gesteld, bekruipt ons geen gevoel van twijfel, maar wel een gevoel van

onbehagen. Als het twijfel was, zouden wij nog kunnen spreken van een zeker risico en een risico heeft ook altijd een positieve kant. Maar wij zien die positieve kant niet, niet na lezing van het businessplan, niet na alles wat er in deze zaal al over is gezegd en niet als wij kijken naar andere regionale luchthavens van een grotere omvang, die een grotere omzet, meer passagiers en meer vrachtvervoer hebben. Wij zien slechts verlies en dan zal zowel op de korte als op de langere termijn GAE een gesubsidieerde instelling zijn. En het nieuws wordt alleen maar somberder, denk alleen maar aan de goedkope tickets van Ryanair. En wat zijn de gevolgen van de hogesnelheidslijn (HSL), die wij toch allen zo graag willen, voor een vliegverbinding tussen Schiphol en Groningen? Is Nederland eigenlijk niet gewoon te klein voor rendabele regionale luchthavens?

Om de luchthaven Eelde in stand te houden, moet er dik geld bij. 10 jaar lang ieder jaar ruim 300.000 Drentse euro's. Blijft het daarbij en waarom doen wij het eigenlijk? VNO-NCW vindt dat politici, als het om deze twijfels gaat, kortzichtig zijn. Volgens deze organisatie staat de noodzaak van de luchthaven buiten kijf. Maar waar is dan de bijdrage van het bedrijfsleven als die luchthaven voor hen zo belangrijk is?

Wat doet de provincie als de exploitatietekorten niet door de voor 10 jaar vastgestelde bijdragen van de partners kunnen worden gedekt? Deelt de provincie het optimisme van het businessplan, dat er na - ik ga er nu even van uit dat de baanverlenging met een paar jaar wordt uitgesteld - zo'n 12 tot 15 jaar een break-evenpoint zal ontstaan? Wat voor soort optimisme is dat trouwens, een break-evenpoint na 12 jaar? Is het positieve eigen vermogen van de luchthaven wel écht positief? Hoeveel wishfull thinking zit er in het geschetste scenario ten aanzien van een verbinding Schiphol-Groningen en de groei van het aantal passagiers? Welke financiële risico's anders dan de waarde van de aandelen brengt een en ander nog meer voor de provincie met zich mee?

Voorzitter. Wie puur bedrijfsmatig naar de luchthaven kijkt, kan haast niet anders dan tot de conclusie komen: niet doen. Zover zijn wij nog niet, want het is ook zaak dat wij naar het publieke belang kijken. Is het de moeite waard dat Noord-Nederland een eigen luchthaven heeft, biedt die luchthaven toegevoegde waarde? Is het daarom de moeite waard er gedurende 11 jaar

zoveel geld in te steken? Er zijn drie argumenten om het wel te doen:

- het biedt mensen in Noord-Nederland de kans om dichtbij huis op het vliegtuig te stappen;
- GAE draagt bij aan een positieve en dynamische uitstraling van het Noorden. Het is de moeite waard om hier te wonen en te werken. Het Noorden leeft en draagt zijn steentje bij aan de nationale en Europese economische dynamiek;
- de luchthaven biedt aan enkele honderden mensen werkgelegenheid in een gebied waarin de werkloosheid altijd relatief hoog is.

Ook deze argumenten moeten wij laten meewegen. Uiteindelijk komt daar ook nog het structurele probleem bij van de milieubelasting voor de omwonenden.

Voorzitter. Mijn fractie staat voor het maken van een moeilijke keuze. In mijn eentje verkeer ik in dezelfde positie als de fractie van de PvdA en hoe ik dat moet oplossen, weet ik nog niet. Ik wacht op de tweede termijn die volgt op de reactie van het college.

De heer ENGELS: Mijnheer de voorzitter. Wij hebben in verschillende commissievergaderingen reeds uitvoerige en op een enkel onderdeel licht scherpe maar wel nuttige discussies gevoerd. Wat ons betreft is de kern van wat vandaag voorligt, hoe wij tegen de overeenkomst aankijken. Onze analyse van de overeenkomst is dat de aandeelhouders daarmee zowel in de tijd als in financieel opzicht onbeperkte en onbepaalde verplichtingen op zich nemen. Artikel 5.1 biedt namelijk nauwelijks een indicatie wat betreft de eindigheid van de verplichtingen die wij op ons nemen en die samengevat kunnen worden in de zinsnede "het instandhouden van de luchthaven". De woorden "onder meer" in dat artikel maken dit in dit verband heel duidelijk.

Als het gaat om de financiële verplichtingen komen het businessplan en de economie aan de orde. De discussie daarover ga ik nu niet overdoen, maar ik denk dat vastgesteld kan worden dat als het om de economie gaat de discussie niet in alle opzichten vruchtbaar is geweest en dat als het om het businessplan gaat er toch nog te veel vraagtekens en aarzelingen zijn om daarop een vaste koers te varen.

De conclusie dat wij met deze overeenkomst beheersbare en voorzienbare verplichtingen op ons nemen is wat ons betreft dan ook niet juist. Dat

zou die conclusie wel zijn als de verplichting waarvan in artikel 5.1 sprake is - maar wij leggen die verplichting zo niet uit - de clausule had bevat dat met het betalen van tienmaal de maximale verliesbijdrage een eind zou komen aan elke verplichting van de aandeelhouder Drenthe. Nu dat in de overeenkomst niet heel nadrukkelijk en expliciet is vastgelegd, is het voor ons heel moeilijk om na alle discussies uiteindelijk "ja" tegen de overeenkomst te zeggen. Wij hadden liever gezien dat het wel zo was vastgelegd. Eigenlijk zou het heel mooi zijn - en daarin zit een zekere overeenkomst met een deel van de benadering van de PvdA - wanneer wij vandaag met elkaar wel de garantie konden vaststellen dat het met tienmaal de maximale verliesbijdrage gedaan zou zijn met verdere verplichtingen. Maar daar heb ik het college in de aanloop naar deze discussie weinig bemoedigende opmerkingen over horen maken en ik moet eerlijk zeggen dat ik mij dat ook wel een beetje kon voorstellen.

Maar als het gaat om de vraag of de voorliggende deal al dan niet acceptabel is, hebben wij een grote aarzeling.

De PvdA heeft een vraag gesteld over de eindigheid van de verplichtingen, zoals die gekoppeld is aan de vraag naar de maximale verliesbijdrage voor 10 jaar en die vraag is zo langzamerhand in de hele discussie een nieuwe crux. Ik kan natuurlijk niet voorzien hoe het college daarop zal reageren. Ik zie ook dat de andere fracties op dit punt aarzelingen hebben en mijn fractie is in principe niet ongenegen om, afhankelijk van het antwoord van het college, te bekijken of dat antwoord ook meer zekerheid biedt. Die redelijkheid willen wij wel in acht nemen. Maar als het allemaal een wassen neus of niet haalbaar blijkt dan zal het oordeel van mijn fractie helder zijn.

De heer DE HAAS: Mijnheer de voorzitter. Voor ik met de behandeling van dit agendapunt begin, wil ik mijn blijheid uitspreken over de mededeling dat de AED inmiddels in dit huis aanwezig is. Ik sta hier dan ook in alle rust te spreken, waarvoor mijn dank.

Voorzitter. De OPD heeft in het verleden meermaalen kenbaar gemaakt de huidige locatie van GAE absoluut niet de juiste te vinden, zeker niet gelet op de ontwikkeling van de Regiovisie Assen-Groningen en zeker niet wanneer de verwachting is dat in de komende periode in dit gebied 60.000 tot 80.000 woningen worden gerealiseerd. Ver-

houdt zich dat alles wel met een vliegveld in deze streek?

Onze voorkeur gaat uit naar een locatie in of nabij de Eemshaven. Die optie biedt veel meer mogelijkheden voor een winstgevende exploitatie van een luchthaven. Wij denken dat een tweede plaats als luchthaven na Schiphol daar veel eenvoudiger en sneller te bereiken is. Ook kan er op die locatie veel eenvoudiger uitgebreid worden. De realiteit gebiedt mij echter te zeggen dat wij in deze gedachtegang nog alleen staan. Dat is jammer, maar het zij zo.

De vraag rijst dan of de OPD tegen het handhaven van GAE in haar huidige vorm is.

Voorzitter. Wij zijn hierover altijd heel helder geweest en zijn dat ook nu: wij zijn daar niet tegen, maar het is gewoon onze tweede optie. Op de huidige locatie is alleen al de baanverlenging een drama in een X-aantal bedrijven. Van wat het spektakel dat daarover tot nu is gemaakt, heeft gekost, had al een heel nieuwe baan kunnen worden aangelegd.

Van een baanverlenging zien wij wel degelijk de positieve punten; die winnen het voor ons ook van de negatieve. Ik heb er op dit moment echter geen behoefte aan om dieper op die punten in te gaan, het gaat nu om het nemen van een beslissing. Gelet op de laatste gegevens en gehoord het debat, zal de OPD met de voorliggende besluiten instemmen. Zij doet dit in de overtuiging dat, wanneer de politiek een vinger in de pap wil houden, die aandelen overgenomen moeten worden. Wij zien daar niet zoveel risico in, maar in dit leven moet je risico's durven nemen en dat doen wij met deze aandelenoverdracht.

De heer DE JONG: Mijnheer de voorzitter. De Fractie de Jong is voor een goed en veilig functionerend vliegveld. Zij is ook voor de baanverlenging.

In de commissievergadering van december gebruikte gedeputeerde Schaap op het laatst de term "slikken of stikken". Er zou geen discussie meer mogelijk zijn over de aandelenoverdracht en het akkoord gaan met het daaronder liggende businessplan van de luchthaven. Ook gaf de gedeputeerde aan niet te verwachten dat de Raad van State een baanverlenging zou afwijzen. Inmiddels weten wij beter. De gedeputeerde bleek er knap naast te zitten. Volgens mij kan op dit moment niemand overzien wat op termijn de consequenties zijn van het op dit moment akkoord

gaan met de aandelenoverdracht. Dat andere bestuursorganen in deze regio al wel hebben ingestemd met deze overdracht, is mij een raadsel. Lezen zij misschien andere dingen dan ik, of heerst er bij die andere provinciale en gemeentelijke volksvertegenwoordigers meer het gevoel dat het allemaal wel goed komt als ook de provincie Drenthe meedoet?

Onlangs bleek ook nog dat het businessplan voor de luchthaven misschien wel veranderd moet worden. Immers, de Europese Commissie (EC) heeft aangegeven dat het geven van kortingen op start- en landingsgelden verboden is. Het break-evenpoint komt daarmee in de tijd veel ongunstiger te liggen. Jeroen Meulendijks, de directeur van de luchthaven, heeft zelf aangegeven dat deze uitspraak van de EC de concurrentiepositie van de luchthaven geen goed zal doen.

Op dit moment ja zeggen, terwijl er nu al zoveel onduidelijkheid is over de toekomst, lijkt mij pertinent onjuist. Wellicht zien we weer even geen donderwolken tegen een blauwe lucht. Ik ben bang dat we met mekaar een fuik inzwemmen. Deze openeinddiscussie kon wel eens erg in het voordeel zijn van de centrale overheid. Alle toekomstige financiële molenstenen zijn voor de regio hier.

Ik verzoek de gedeputeerde daarom dringend de onderhandelingen met de regionale partners en de rijksoverheid op grond van de nieuwe situatie en de gerezen onduidelijkheden te heropenen. De kant die het debat van vandaag opgaat, spreekt wat mij betreft boekdelen. De nieuwe onderhandelingen zouden voor de provincie Drenthe in ieder geval tot een betere afbakening van de risico's moeten leiden.

Zoals het nu is, kan ik niet met het voorliggende voorstel akkoord gaan.

De heer KLOOS: Mijnheer de voorzitter. Niet ter discussie staat het vliegveld Eelde of de baanverlenging. Ondanks dat enkele linkse rakkers de zaak hebben gefrustreerd, gaan wij ervan uit dat de Raad van State groen licht geeft voor de realisering van de baanverlenging. Men heeft al rekening gehouden met dit voorlopig negatieve oordeel en er is gelegenheid geboden om tot 1 juli 2006 de schade te repareren.

Vandaag staat echter iets geheel anders ter discussie, namelijk of de provincie Drenthe mede-eigenaar van een gedeelte van de in rijksbezit zijnde aandelen moet worden. Voor de prijs hoe-

ven wij het niet te laten: € 6,--. De vraag wat een en ander voor consequenties heeft, moet echter eerst worden beantwoord. Als dat is gebeurd, is het aan de staten om een besluit te nemen.

Voorzitter. De PvdA zit - zo hebben wij kunnen vaststellen - met een groot probleem. Kiest die fractie voor het niet kopen van de aandelen dan brengt zij het college, waarvan zij deel uitmaakt, in grote verlegenheid. Kiest zij voor kopen dan heeft zij wat uit te leggen aan haar achterban. De vraag voor velen was dan ook hoe zij zich hieruit konden redden. Er is nu gekozen voor de strategie het gevraagde besluit tijdelijk voor zich uit te schuiven. Als reden werd genoemd dat er op veel punten nog geen duidelijkheid was. Dat is op zich legitiem. Bij twijfel is het goed eerst zorgvuldig een en ander uit te zoeken. Men meldde dat men een deskundige in de arm zou nemen en een gesprek zou aangaan met de directie van het vliegveld Eelde. Wij hebben een en ander via de media kunnen volgen. Wij konden ook vaststellen dat het allemaal niet gladjes is verlopen. Het wel dan niet meewerken door de directie van het vliegveld en het wel dan niet duidelijke rapport van een deskundige leverden niet op dat de PvdA een keuze kon maken waar zij zonder kleerscheuren af zou komen. Daarom heeft de fractie maar de koppen geteld en besloten dat 8 fractieleden tegen en 11 fractieleden voor de aankoop van de aandelen zouden stemmen. Daarmee zou er toch een meerderheid in de staten zijn voor aankoop van de aandelen.

De heer VEENSTRA: Normaal gesproken laat ik dit soort teksten maar lopen, maar in dit geval wil ik er toch op wijzen dat hetgeen de heer Kloos nu naar voren brengt, absoluut onwaar is.

De heer KLOOS: Ik lees de krant.

Door zo te stemmen, wordt voorkomen dat de coalitie een deuk oploopt, terwijl de achterban toch kan worden meegedeeld dat er verdeeld is gestemd.

Voorzitter. Drents Belang heeft verschillende partijen geraadpleegd en al deze partijen, voor of tegen, waren het over een ding eens: het eindresultaat van twee jaar overleg tussen het Rijk en 5 colleges is een wurgcontract dat geen enkele ruimte biedt voor eventuele aanvullingen dan wel veranderingen. Kort samengevat: alle negatieve gevolgen op korte of langere termijn worden op het bordje gelegd van de 5 potentiële kopers. De

verkoper, het Rijk, houdt tot het jaar 2043 het volledige recht op 80% van de waarde die vrijkomt bij tussentijdse verkoop van de aandelen of een positieve opbrengst uit een faillissement. Ons wordt wijsgemaakt dat de provincie Drenthe geen enkel risico loopt, dat het contract waterdicht is afgetimmerd en dat een bedrag van € 3 miljoen over een periode van 10 jaar het maximale is dat de provincie hoeft bij te dragen. Dus: kopen die aandelen.

Voorzitter. Ook Drents Belang heeft met derden de stukken bestudeerd en stelt vast dat veel van hetgeen is geschreven, stoelt op aannames en, vriendelijk gezegd, zwak is onderbouwd. Het bankwezen gaf aan dat als een ondernemer met een dergelijk businessplan zou komen, geen krediet zou worden verstrekt. Ondanks dat een grote toename van het aantal klanten wordt verwacht, neemt het aantal vertrekkende vliegtuigen niet noemenswaard toe. En tegelijkertijd staat vast dat het aantal lesvliegtuigen, gebaseerd op de vliegreizen, zal afnemen. De vraag is namelijk wat het samengaan van de KLM met Air France voor consequenties heeft voor de KLM Luchtvaartschool. Er wordt gezegd dat het vliegveld Eelde de tweede regionale luchthaven van Nederland zal worden. Dat lijkt ons wel erg dik aangezet.

Dan het contract zelf. Hierin staat dat de provincie Drenthe geen enkel besluit mag nemen dat de exploitatie van de luchthaven frustreert en dat het Rijk, na overdracht van de aandelen, geen enkele bijdrage meer zal leveren. Het gaat dus om een finale kwijting. Er wordt geen enkele garantie verstrekt dat naast de garantie, die is genoemd in artikel 4.1, er geen lijken meer in de kast zijn. Artikel 6.4 sluit elke transactie die niet in de overeenkomst is genoemd, uit met een boete van € 700.000,--. Tot 2043 zal 80% van de opbrengst bij verkoop toevallen aan het Rijk.

In de nieuwe situatie, waarin de provincie Drenthe 30% van de aandelen in haar bezit krijgt, draagt zij dus ook 30% van het verlies. Als addertje onder het gras staat erbij dat de bijdragen naar de huidige inzichten zijn berekend en dat dit in financiële zin afdoende is. Mocht het tegenvallen, dan zal er meer moeten worden bijgedragen.

Verder blijkt uit de stukken dat wanneer de uitvoering van de baanverlenging meer kost dan € 18,6 miljoen, dit meerdere ten laste komt van het vliegveld, dus de aandeelhouders. Mocht er geld over zijn van de bijdrage plus de rente dan moet het resterende bedrag naar het Rijk worden

teruggestort. Er is ons gemeld dat het Rijk niet meer om de tafel wil en dat, indien de regio de aandelen niet wil overnemen, de stekker uit het vliegveld gaat. En daar zit nu het grote dilemma. Besluiten de staten wel te kopen dan zullen zij gedurende 10 jaar minimaal €3 ton en maximaal €5 ton moeten betalen, terwijl zij geen enkele zeggenschap hebben over de besluitvorming, geen enkel besluit mogen nemen dat op welk terrein ook het vliegveld zou kunnen frustreren en tot 2043 in de verwachte negatieve exploitatie financieel moeten bijdragen.

Drents Belang is geen tegenstander van het vliegveld en de baanverlenging. Soms moet je in dit leven gokken dan wel risico's nemen. Maar dat is dan wel voorbehouden aan particulieren en ondernemers. Een provincie werkt met gemeenschapsgelden en deze dienen zonder risico te worden ingezet. Projecten waar grote risico's worden gelopen, moeten wij dan ook vermijden. Voorzitter. Wij kunnen het geld maar een keer uitgeven. Kiezen wij voor de aandelen en nemen wij de financiële risico's voor lief, dan kan dit betekenen, dat wanneer er voor de provincie zwaar weer op komst is, andere zaken niet meer kunnen. Willen wij dat en kunnen wij dat aan onze eigen achterban verkopen?

Drents Belang ziet meer in een geleidelijke privatisering, maar met het contract dat nu voorligt, zal geen enkele particuliere ondernemer willen instappen. Er zal dan voor een heel ander model moeten worden gekozen. En als de aandelen dan toch zo nodig moeten worden gekocht, stelt Drents Belang om de inwoners van Assen, Groningen en Tynaarlo voor toekomstige verhogingen van de onroerendezaakbelasting te vrijwaren, door de aandelen te laten kopen door de provincies Groningen en Drenthe, ieder voor 50%. Op die manier wordt in ieder geval voorkomen dat de inwoners van Assen, Tynaarlo en Groningen dubbel belast worden.

De heer SCHAAP: Mijnheer de voorzitter. De fractie van de PvdA heeft een opmerking gemaakt over de titel van het statenstuk: "Aandelenoverdracht en baanverlenging Groningen Airport Eelde". De titel was mij tot op heden ontgaan en ik constateer nu dat de PvdA terecht een opmerking over die titel heeft gemaakt, want het gaat niet over de baanverlenging an sich, terwijl de titel suggereert dat nu opnieuw over de baanverlenging gediscussieerd kan worden. Ik kan mij dan

ook voorstellen dat de titel in het begin van de discussie wat verwarring heeft opgeleverd. Het gaat nu niet om de baanverlenging en de economische spin-off, het gaat vandaag om de aandelenoverdracht.

Op de vraag of, nu de hele procedure is doorlopen, er eigenlijk nog wel wat te veranderen is, is mijn antwoord dat dit vrij moeilijk zal zijn, omdat er na langdurig overleg tussen het ministerie en de vijf regionale partijen nu een package deal voorligt. Het zal niet gemakkelijk zijn daar nu nog een onderdeel uit te halen en daarover met het ministerie in discussie te gaan. Hoe wij het ook wenden of keren: wat nu voorligt is een deal waarop het begrip slikken of stikken van toepassing is. Dat klinkt onaardig, maar ik zeg er heel eerlijk bij dat dergelijke onderhandelingen niet op een andere manier gevoerd kunnen worden. Dat neemt niet weg dat de staten over het voorliggende voorstel een oordeel kunnen hebben en dat hebben zij. Ik heb goed begrepen waarom de fracties van de VVD en het CDA met het voorstel instemmen en hieraan niet allerlei vragen hebben verbonden, maar dat neemt niet weg dat de positie van de komende jaren nog wel even onder de loep mag worden genomen en dat heeft de fractie van de PvdA vandaag gedaan. Ik kom daar straks bij het beantwoorden van de vragen nog wel even op terug.

De fractie van GroenLinks heeft gevraagd of wij garanties kunnen krijgen van de staatssecretaris met betrekking tot het uitstel van de procedure als gevolg van de uitspraak van de Raad van State. Het antwoord op die vraag - de heer Langenkamp zou dit moeten weten - is nee. Het ministerie heeft aangegeven alles op alles te zullen zetten en prioriteit te geven aan wat het Rijk moet doen om de procedure opnieuw te doorlopen, maar hoelang de Raad van State over zijn afweging doet is een zaak van die raad zelf. Garanties op dit punt zijn dus niet te geven en die hoeven wij ook niet te vragen, omdat het om volstrekt gescheiden aangelegenheden gaat. Het ministerie zal alles op alles zetten om de gegevens zo spoedig mogelijk aan te leveren, maar de Raad van State is onafhankelijk.

De heer LANGENKAMP: Ik heb die opmerking gemaakt in verband met de datum van juni 2006. Mijn vraag is of de discussie die wij nu voeren, in 2006 nog eens moet plaatsvinden. De vraag of een garantie gegeven kon worden, was een open

vraag, maar de consequentie van het uitstel kan zijn dat wij, na het nu tekenen van het contract, in 2006 opnieuw de discussie moeten voeren.

De heer SCHAAP: Als er op 1 juni 2006 geen zicht op baanverlenging is, ontstaat een volstrekt nieuwe situatie. Er zal dan opnieuw onderhandeld worden en dan komt het college bij de staten terug.

De heer LANGENKAMP: De heer Schaap zegt "als er geen zicht op de baanverlenging is". Is daar een termijn aan gekoppeld? Het gaat niet per se om juni 2006 is, want het kan ook zijn dat in juni 2006 wordt gezegd dat de baanverlenging er in juni 2008 zal zijn.

De heer SCHAAP: Het gaat om 1 juni 2006.

De heer LANGENKAMP: Is dat een keiharde grens?

De heer SCHAAP: Die datum staat in het contract.

De heer LANGENKAMP: Het gaat mij om wat daarna staat, namelijk het zicht op de oplossing van. Daarbij wordt totaal geen tijdslimiet genoemd. Vandaar dat ik zeg dat het ook wel juni 2008 kan worden.

De heer SCHAAP: Als de baanverlenging op 1 juni 2006 niet aan de orde is, komen wij bij de staten terug, want dan is het moment aangebroken om opnieuw te gaan onderhandelen en dan is het ook aan de staten om te zeggen dat zij nog even willen wachten, omdat zij er wel vertrouwen in hebben, of dat zij er geen vertrouwen meer in hebben. Het gaat dus om 1 juni 2006.

GroenLinks vroeg ook naar de nieuwe wet en de bevoegdheden. Met het Rijk is afgesproken dat deze procedure door het Rijk wordt afgemaakt. Het pettenprobleem ontstaat dus niet eerder dan nadat de Luchtvaartwet is aangepast en dat zal niet eerder zijn dan wanneer deze procedure is afgerond.

Voorzitter. De fractie van de ChristenUnie worstelt met aan de ene kant de risico's die mogelijk verbonden zijn aan het tekenen van deze contracten en het publieke belang. Dat is ook precies de afweging die gemaakt behoort te worden. Het publieke belang in de sfeer van imago, werk, wonen enzovoorts, is aanwezig en dat is door het college

altijd als een belang gezien. Dat neemt niet weg dat het hier uiteindelijk toch weer draait om de vraag of wij al dan niet de aandelen willen overnemen. De discussie over het publieke belang is eerder gekoppeld geweest aan de discussie over de baanverlenging en dat is het vertrekpunt geweest. Wat nu voorligt is de vraag of wij bereid zijn de aandelen van het Rijk in GAE over te nemen.

Voorzitter. Ik kan nog wel een poging doen om de heer Engels te overreden zich aan te sluiten bij het standpunt van het college. De opmerking van de heer Engels dat de overeenkomst uitgaat van onbeperkte en onbepaalde verplichtingen is niet juist. De verplichting loopt tot 2015, zo staat het ook in het stuk. Ook artikel 5.1 slaat op de periode tot 2015. Zo staat het ook vermeld in de contracten tussen het Rijk en de luchthaven uit 2001. Artikel 5.1 betekent dus niet dat de aandeelhouders tot in de eeuwigheid gehouden zijn aan allerlei verplichtingen.

De heer ENGELS: De heer Schaap zegt nu dus dat de uitleg die de fractie van D66 aan artikel 5.1 geeft, dat er geen sprake is van een bepaalde periode waarin de maximale verliesbijdrage moet worden geleverd, onjuist is. Het college gaat ervan uit dat artikel 5.1 niet meer en niet minder betekent dan dat de provincie zich hooguit verbindt tot een maximale verliesbijdrage gedurende 10 jaar als het gaat om de financiële verplichtingen? Dat was namelijk mijn vraag.

De heer SCHAAP: Dan heb ik de vraag van de heer Engels verkeerd geïnterpreteerd. Artikel 5.1 slaat op de periode tot 2015 en niet op de jaren daarna. Bij de verplichting voor de periode van 10 jaar, gaat het om een besluit van de staten. Ik heb de neiging nu te zeggen dat de staten hun eigen besluitvorming serieus moeten nemen. Als de staten met elkaar besluiten dat 10 jaar 10 jaar is, dan is 10 jaar 10 jaar.

De heer ENGELS: 10 jaar kan vertaald worden met tot 2015? Het gaat uiteindelijk om de vraag of de enige verplichting die wij op ons nemen bij het aangaan van deze overeenkomst is gekoppeld aan de periode van de maximale verliesbijdrage. Ik heb aangegeven dat met het gebruik van de term "onder meer", gekoppeld aan publiekrechtelijke en privaatrechtelijke verplichtingen, de overeenkomst te onbepaald is om die conclusie te

kunnen trekken. Maar ik heb inderdaad de opening geboden ons ervan te overtuigen dat wij dat iets te pessimistisch zien. Maar volgens mij is dat de crux. Het is ook een van de punten die door de PvdA naar voren zijn gebracht. Wat is de betekenis en wat de positie van de provincie als aandeelhouder in dat perspectief?

De heer SCHAAP: Artikel 5.1 - in de Statencommissie BFE hebben wij hierover ook gesproken - slaat op een instandhoudingsverplichting. Het gaat dan om zaken als ruimtelijke ordening, milieu en wat er ook maar te bedenken valt. De provincie neemt een instandhoudingsverplichting op zich. Artikel 5.1 slaat op de periode tot 2015.

De tienjaarstermijn van de afkoop is een besluit dat wij met elkaar nemen, dat is een deal tussen het Rijk en de nieuwe aandeelhouders die niet in het contract staat. Wij spreken af dat wij het nog 10 jaar doen en dat wij er daarna mee ophouden.

De heer ENGELS: Dus als wij vandaag afspreken dat wij die maximale bijdrage zeker niet langer dan 10 jaar geven, kan ons door de wederpartij, dus het Rijk, niet worden tegengeworpen, dat artikel 5.1 ons verplicht, door welke oorzaak dan ook, dat wel te doen?

De heer SCHAAP: Dat lijkt mij een volstrekt heldere conclusie.

De heer BOMHOF: Maar is dat wel zo?

De heer SCHAAP: De toekomstige aandeelhouders hebben onderling afgesproken dat geen van hen gehouden is extra bij te passen na de periode van 10 jaar. De aandeelhouders zullen dus als het onverhoopt toch allemaal anders loopt, niet tegen elkaar zeggen dat zij dienen bij te passen. Als de staten vandaag besluiten tot die termijn van 10 jaar en een bepaald bedrag dan is dat een besluit.

De heer VEENSTRA: En het Rijk geeft dezelfde uitleg aan dit artikel?

De heer SCHAAP: Met het Rijk is in de package deal de afspraak gemaakt dat de regionale aandeelhouders hun maximale verliesbijdrage van 10 jaar in één keer afkopen.

De heer LANGENKAMP: Als het niet in het contract staat maar het is onderdeel van de deal, komen wij in de discussie terecht wat het belangrijkst is: het contract of de onderliggende deal. Ik vind wat de heer Schaap nu zegt, erg onduidelijk.

De heer SCHAAP: In het contract lees ik niet dat het Rijk ons kan houden aan het bijpassen als de periode van 10 jaar onvoldoende blijkt te zijn.

De heer LANGENKAMP: In artikel 5.1 is sprake van een inspanningsverplichting, die niet gelimiteerd is.

De heer SCHAAP: Ik het uitgelegd dat dit artikel voornamelijk bedoeld is om de luchthaven de ruimte te bieden zich te ontwikkelen op het gebied van ruimtelijke ordening (RO) en noem maar op. Het gaat daarbij om onze publiekrechtelijke taak. Dat staat in het contract, en in de package deal met het Rijk is een periode van 10 jaar aangegeven.

De heer LANGENKAMP: Waarom staat dit dan niet in het contract? Wij komen nu terecht in een discussie over de vraag wat het belangrijkste is.

De heer SCHAAP: Volgens mij zijn afspraken afspraken.

De heer LANGENKAMP: Maar waar is dan nog een contract voor nodig, als het daar niet in staat?

De heer SCHAAP: Er staan in het contract wel een heleboel andere dingen.

De heer LANGENKAMP: Is de deal waarover de heer Schaap spreekt, openbaar? Kunnen wij na gaan hoe het allemaal geformuleerd is?

De heer SCHAAP: Het staat allemaal in statenstuk 2003-89.

De heer LANGENKAMP: Dus van de discussie die ook in de commissie is gevoerd over de instandhoudingsverplichting die niet gelimiteerd is, zegt de heer Schaap nu dat die hele discussie overbodig was omdat het allemaal in het statenstuk staat? Eerlijk gezegd heb ik dit niet allemaal in het stuk gelezen.

De heer SCHAAP: Ik citeer van pagina 1 van de toelichting: "Bij deze overeenkomst hoort de afspraak dat de regionale aandeelhouders 10 jaar lang hun maximale verliesbijdrage in de exploitatie van de luchthaven inbrengen. GAE NV heeft met het Rijk de afspraak de luchthaven tenminste tot eind 2015 te exploiteren." Dat is toch heldere taal?

De heer LANGENKAMP: Dat is naar mijn idee toch iets anders. De heer Schaap spreekt over de maximale bijdrage gedurende 10 jaar, terwijl wij het hebben over de eventuele kosten die gepaard gaan met de instandhoudingsverplichting, die veel langer door kan lopen dan 10 jaar. Dat staat in artikel 5.1. De zaken zijn naar mijn idee dus strijdig met elkaar.

De heer SCHAAP: Dat staat helemaal niet in artikel 5.1. In artikel 5.1 is sprake van een instandhoudingsverplichting. "Kopers zullen zich inspannen de luchthaven in stand te houden. Kopers zullen daartoe onder meer hun privaatrechtelijke en publiekrechtelijke bevoegdheden zodanig aanwenden dat het voortbestaan van de luchthaven zoveel mogelijk wordt bevorderd." Dat is nu niet bepaald een knetterharde voorwaarde dat wij tot in de eeuwigheid moeten betalen. Nee, wij kopen onze verliesbijdrage in 10 jaar af. Dat is de package deal met het Rijk.

De heer VEENSTRA: Dus artikel 5.1 staat los van de financiële bijdrage gedurende 10 jaar en heeft betrekking op publiekrechtelijke bevoegdheden zoals de ruimtelijke ordening?

De heer SCHAAP: Artikel 5.1 zal niet het artikel zijn op basis waarvan de staten gehouden zijn - het mag altijd; de fractie van het CDA heeft daar uitspraken over gedaan - extra bij te dragen op het moment dat een extra bijdrage aan de orde zou kunnen zijn.

Voorzitter. Ik moet nog even terugkomen op hetgeen de fractie van de PvdA zei over de rol van aandeelhouder. Aan de ene kant zegt de fractie er, gelet op de mogelijke risico's, dicht op te willen zitten en vraagt daarom of de aandeelhouders niet kunnen sturen op basis van de begroting van de luchthaven en aan de andere kant verwijst de fractie naar de luchthaven van Maastricht, waarbij de provincie juist afstand genomen heeft. Mijn voorstel is dat het college de komende tijd gaat bekijken hoe het expliciet in Limburg is geregeld

en wat na wijziging van de Luchtvaartwet de positie van de aandeelhouders is en dat het college zodra het hierover wat meer weet, met een discussienotitie komt waarin die punten helder omschreven zijn. De staten kunnen dan zien wat hun rol van aandeelhouder al dan niet kan inhouden. Op basis van die notitie kan een gefundeerd antwoord worden gegeven op de vraag of de provincie bovenop de luchthaven moet zitten, of juist een stap terug moet zetten. Het heeft ook te maken met de vraag of de provincie een eigen commissaris wil hebben in de Raad van Commissarissen (RvC), om op die manier rechtstreeks te sturen op de bedrijfsvoering van de luchthaven, terwijl de staten tot nu toe steeds voor wat meer afstand hebben gepleit.

De VOORZITTER: Ik heb in ieder geval van de fractie van de PvdA begrepen dat zij een schorsing wenst. Ik schors daarom de vergadering.

(Schorsing van 11.11 uur tot 11.28 uur.)

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering.

TWEEDE TERMIJN

De heer VEENSTRA: Mijnheer de voorzitter. Ik heb in eerste termijn aangegeven hoe in mijn fractie over dit voorstel wordt gedacht. Ik heb gezegd dat de meningen verdeeld zijn. Vervolgens heb ik een viertal vragen gesteld en die vragen zijn door het college beantwoord. De vragen spitsten zich met name toe op de termijn van 10 jaar.

Wat een aantal leden van mijn fractie betreft is er toch een verschil tussen hoe na 2015 op het gebied van de ruimtelijke ordening en hoe op financieel gebied verder moet worden gegaan.

Mijn fractie heeft de balans opgemaakt en de uitkomst is dat 12 leden voor dit voorstel zullen stemmen en 7 daartegen.

De heer LANGENKAMP: Mijnheer de voorzitter. Ook wij hebben uiteraard naar het antwoord van het college geluisterd en dat vonden wij niet erg verhelderend. De heer Veenstra zei net dat de discussie zich vooral toespitte op de periode van 10 jaar, maar er waren toch ook nog wat andere vragen.

Omdat er niet veel verheldering is gekomen, blijven wij bij ons standpunt om tegen dit statenstuk te stemmen.

De heer Schaap zegt nu de komende paar maanden wel in een notitie te willen aangeven welke gevolgen de nieuwe wet zal hebben. Ik vind dat erg teleurstellend, want wij hebben twee jaar geleden hierom al gevraagd en wij hebben toen gewezen op de luchthavens in Maastricht en Eindhoven. Voor Eindhoven is een soort van erfpachtregeling opgetuigd. De notitie had er daarom voor de behandeling van dit statenstuk moeten liggen. De staten besluiten nu in meerderheid om de aandelen over te nemen, maar over twee jaar komen zij misschien wel tot de conclusie dat Drenthe in een zodanige positie is gekomen, dat zij eigenlijk weer van die aandelen af moet. Ik vind deze gang van zaken niet van een vooruitziende blik getuigen. Ook al zijn er verschillende trajecten, wij hadden verwacht dat het college daarover al zou hebben nagedacht. Nu kopen en over twee jaar weer verkopen duidt op zigzagbeleid.

De heer BAAS: Mijnheer de voorzitter. Ik heb de pauze van daarnet gebruikt om te proberen de verdeeldheid binnen mijzelf op te heffen. Dat is nog steeds niet helemaal gelukt. Wij blijven sceptisch over de gang van zaken rond de luchthaven, wij blijven sceptisch vooral als het gaat om de langere termijn, wij denken dat het de luchthaven nimmer gegeven zal zijn rendabel te draaien. Wij blijven het ook erg jammer vinden dat het bedrijfsleven, dat zelf zegt een groot gebruiker van de luchthaven te zijn, helemaal niets bijdraagt. Maar als de keiharde garantie kan worden gegeven dat er in de 10 jaar waarin de maximale verliesafdekking gegarandeerd moet zijn geen cent meer wordt gegeven dan die exploitatiebijdrage, dus € 308.062,--, hoeveel mensen hier hun hand ook komen ophouden en dat het ook inderdaad bij die 10 jaar blijft - de staten van dat moment kunnen uiteraard wel weer een andere beslissing nemen - dan overweeg ik om met de aandelenoverdracht akkoord te gaan. Maar ik wil die twee keiharde voorwaarden nu wel stellen.

De heer ENGELS: Mijnheer de voorzitter. In het antwoord van het college kwam de zinsnede voor: "Wat is nu eigenlijk de positie van de provincie als aandeelhouder na instemming met de overeenkomst," en ik denk dat met die zin de kern wordt geraakt. Wij hebben in het debat vastgesteld dat de aandeelhouders op grond van artikel 5.1 van de over-

eenkomst niet verplicht zijn om na 2015 verder bij te dragen in de exploitatie van de luchthaven. De heer Baas merkte op - en ik denk dat hij gelijk heeft - dat het niet gehouden zijn nog tamelijk open is en dat de huidige staten met die uitspraak iets neerleggen voor hun opvolgers in 2015. Mijn fractie heeft eerder de neiging om vandaag bij dit besluit meteen een signaal af te geven. Mijn fractie is van oordeel dat die eindigheid in de verliesbijdrage er na 2015 wél moet zijn. Ik heb nadrukkelijk pas in tweede termijn een motie voorbereid om de staten te vragen dit uit te spreken. Die motie is heel kort en die wil ik nu, mede namens de fractie van de ChristenUnie indienen.

Motie A

*Provinciale staten van Drenthe in vergadering
bijeen op woensdag 4 februari 2004;*

gelezen het statenstuk 2003-89;

gehoord de beraadslaging;

van oordeel:

dat de aandeelhouders na 2015 niet op grond van artikel 5.1 van de Overeenkomst gehouden zijn verder bij te dragen aan de exploitatie van de luchthaven Eelde;

spreken uit:

na ommekomst van de termijn van 10 jaar maximale exploitatiebijdrage van € 1.021.005,-- niet verder bij te dragen aan de exploitatie,

en gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Ik stel vast dat de motie voldoende is ondersteund en daarom bij de beraadslaging kan worden betrokken.

Mevrouw DE VRIES: Heeft de heer Engels dan niet het gevoel nu te bepalen wat zijn fractie eigenlijk pas over 15 jaar moet uitspreken?

De heer ENGELS: Wat mijn fractie betreft wel, maar wat de staten betreft niet. Het staat de staten in 2015 natuurlijk altijd vrij om terug te komen op een eerder gedane uitspraak. Mijn opmerking strekt niet verder dan het geven van het signaal hoe wij denken met de overeenkomst om te gaan.

Dat is een helderder signaal dan de opmerking dat wij dat tegen die tijd wel zien.

Mevrouw DE VRIES: Maar wat is dan de waarde van de motie?

De heer ENGELS: Duidelijk aangeven hoe wij de overeenkomst interpreteren, onder welke voorwaarden wij die willen vaststellen en daarmee zowel naar de luchthaven als naar de toekomstige provinciale staten een duidelijk signaal afgeven.

De heer BOMHOF: De heer Engels is altijd groot tegenstander van symboolmoties en daarom verbaast zijn verhaal mij. Ik stel mij zo voor dat onze opvolgers in 2013 wat meewarig terugkijken op wat de staten 10 jaar geleden hebben besloten. Ik denk dat die staten zich dan afvragen waarmee de staten van 2004 zich bemoeiden, omdat de situatie in 2013 immers sterk verschilt van die in 2004, en dat hun conclusie is dat het voorgeslacht niet voor hen had hoeven besluiten. Ik kan daarom nu al zeggen dat de fractie van de VVD tegen de motie zal stemmen.

De heer DE HAAS: Mijnheer de voorzitter. De aandelenoverdracht staat een eventuele verhuizing naar het Eemsmond-gebied absoluut niet in de weg en daarom stemmen wij voor het statenstuk en blijven wij hopen.

De heer DE JONG: Mijnheer de voorzitter. Het verhaal van de gedeputeerde is duidelijk en de periode waarover wij een risico lopen is ook duidelijk, maar de motie van D66 begint mij toch wel aan te spreken.

De heer KLOOS: Mijnheer de voorzitter. Het antwoord van de gedeputeerde heeft ons er niet van overtuigd dat wij een ander standpunt in moeten nemen. Ik wil de heer Schaap wel dankzeggen voor de ruimhartige beantwoording van onze opmerkingen. Ik zal de pers eens vragen hoe hij kon schrijven dat de stemverhouding 11-8 zou zijn, terwijl het nu 12-7 wordt.

De heer SCHAAP: Mijnheer de voorzitter. Ik zal het nog eens proberen en dan met wat andere woorden en dan begin ik met de 10-jaarstermijn. Wanneer de staten vandaag met het voorliggende besluit instemmen, is dat impliciet het opzeggen van het contract met de luchthaven in het jaar

2013. Duidelijker kan ik het niet zeggen. Als de staten met het voorliggende besluit instemmen, is het over 10 jaar gebeurd. Zodra straks de hamer valt, weet de luchthaven dat. De motie die de heer Engels heeft ingediend, is dan ook eigenlijk volstrekt overbodig. Ik heb dat nu in 3 commissievergaderingen en in deze statenvergadering gezegd.

De heer ENGELS: Voorzitter. Ik stel vast dat de fractie van de VVD niet heeft gezegd dat de motie overbodig is, die fractie heeft alleen gezegd de motie niet te steunen. Ik heb daarom het idee dat de motie toch wel enige betekenis heeft. Dus als het college de motie overneemt....

De heer SCHAAP: Een overbodige motie moet je niet willen overnemen. Ik kan mij voorstellen dat de heer Bomhof om dezelfde reden dat het college de motie overbodig verklaart, zegt de motie niet te zullen steunen. Ik zie de heer Bomhof knikken en op dit punt zijn wij het dus eens.

De heer BOMHOF: Ik wil het nog wel even toelichten. Ik ben het met de gedeputeerde eens dat in 2013 het contract van rechtswege gewoon is afgelopen, omdat de instemming van de staten betrekking heeft op een periode van 10 jaar. Alleen, de heer Engels koppelt daar nog iets aan vast: hij geeft onze opvolgers een heel goede raad mee. Wij vinden dat hij dat niet moet doen. Ik vind het ook heel raar dat juist de heer Engels met deze motie komt. Wij willen ons nageslacht niet onze wens meegeven, wij menen dat de staten van 2013 dat allemaal zelf maar moet bekijken.

De heer SCHAAP: Voorzitter. Ik stel vast dat de heer Baas sceptisch blijft, maar ik hoop dat ik door mijn toevoeging met betrekking tot de periode van 10 jaar en mijn reactie op de motie van de heer Engels nog helderder heb gemaakt wat de hardheid van die periode van 10 jaar is.

De heer BAAS: Voorzitter. Ik had behalve over de periode na die 10 jaar ook nog iets gevraagd over de periode binnen die 10 jaar. Ik heb nog geen reactie gehad op mijn opmerking over de rechte rug.

De heer SCHAAP: De rug is zo recht als de rug van de staten is. Het is niet anders.

De heer BAAS: En de rug van het college, is die ook zo recht?

De heer SCHAAP: Daarvoor geldt het idem dito. Het college heeft in het besluit de wens voorgelegd om er na 10 jaar mee te stoppen. In al die vergaderingen heeft de heer Baas mij ook nooit iets horen over zeggen over misschien dan toch.

De heer BAAS: Maar is in die periode van 10 jaar € 300.000,-- ook werkelijk € 300.000,--?

De heer SCHAAP: Het bedrag is € 300.000,--. De luchthaven moet van de staten en van het college precies horen waar hij aan toe is. En dat weet de luchthaven alleen maar als we allemaal volstrekt helder zijn over de intentie van dit besluit. In die zin vind ik de fractie van het CDA eigenlijk al te ver gaan in haar ruimhartigheid.

Mevrouw DE VRIES: De opmerking van de fractie van het CDA was alleen maar bedoeld om de risico's onder ogen te zien.

De heer SCHAAP: Wij sluiten die risico's uit.

De heer LANGENKAMP: Voorzitter. Ik wil erop wijzen dat de motie van D66 toch wel heel duidelijk is. De gedeputeerde zegt, wellicht terecht, dat de motie overbodig is, maar het overnemen van de motie is wel een signaal wat de strekking van de discussie van vandaag is.

De heer SCHAAP: Als het college zegt de motie niet te willen overnemen omdat die overbodig is, geeft het een tienmaal sterker signaal af dan wanneer hij de motie zou overnemen. Gelet op de reactie van het college op de motie, ga ik ervan uit dat D66 nu voor het statenstuk stemt.

De heer LANGENKAMP: Maar wat mij betreft is de onduidelijkheid echt niet weggenomen.

De heer VEENSTRA: Mijnheer de voorzitter. Ik kan nu al wel aangeven dat mijn fractie de motie niet zal steunen.

De heer ENGELS: Voorzitter. Ik krijg graag de gelegenheid om even met de fractie van de ChristenUnie te spreken over het vervolg van de motie.

De VOORZITTER: Ik schors de vergadering.

(Schorsing van 11.44 uur tot 11.45 uur.)

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering en geef het woord aan de heer Engels.

De heer ENGELS: Mijnheer de voorzitter. Wij hebben even overleg gevoerd met de fractie van de ChristenUnie en zijn tot de conclusie gekomen dat als het college uitspreekt dat van het door het college overbodig verklaren van de motie een tienmaal sterker signaal uitgaat dan van het in stemming brengen in deze motie, dat het beste argument is om de motie in te trekken, wat ik bij deze mede namens de ChristenUnie dan ook doe.

De VOORZITTER: Aangezien motie A is ingetrokken, maakt zij geen deel meer uit van de beraadslaging.

Het voorstel van het college wordt met 35 stemmen voor en 12 tegen aangenomen.

De VOORZITTER: Ik stel vast dat de leden van de fracties van Drents Belang, GroenLinks, Fractie de Jong en mevrouw Huisman en de heren Hornstra, Beerda, Boer, Hemsteede, Idema en Zweens tegen aanvaarding van dit voorstel hebben gestemd doch de overige leden daarvóór.

2. Het voorstel van gedeputeerde staten van Drenthe van 4 december 2003, kenmerk 49/6.9/2003011008, inzake Kader voor projectontwikkeling ICT

(statenstuk 2004-95)

en de hierop betrekking hebbende brief van 8 januari 2004, kenmerk 2/6.6/2003012219, inzake statenstuk 2004-95, Kader voor projectontwikkeling informatie- en communicatietechnologie (ICT); aanvullende informatie.

De VOORZITTER: Ik wijs de staten erop dat hierbij ook aan de orde is de behandeling van de problematiek, die ik gemakshalve maar even aanduid als de afzonderlijke staten- en GS-stukken versus de integrale afweging bij de Voorjaarsnota.

De heer ENGELS: Mijnheer de voorzitter. Kan de behandeling van dit punt gesplitst worden in de behandeling van het financiële en het algemene deel en de behandeling van het stuk zelf?

De VOORZITTER: Ik ben uiteraard uw nederige dienaar, maar ik zie de noodzaak van die splitsing niet. Het staat iedere fractie vrij om bij elk agendapunt dat op te merken wat zij wenst op te merken en misschien hebben sommige fracties helemaal geen behoefte aan een scheiding. Ik wil hierover wel even de mening van de andere fracties peilen.

De heer VEENSTRA: Mijnheer de voorzitter. Ik kan mij voorstellen dat wanneer meer fracties dit wensen, er een splitsing plaatsvindt. Mijn fractie komt bij dit punt met 2 woordvoerders als het allemaal zo zwaar wordt aangezet.

De VOORZITTER: De fracties kunnen bij elk agendapunt net zoveel sprekers het veld insturen als zij willen.

De heer BAAS: Mijnheer de voorzitter. Ik sta niet op de sprekerslijst bij agendapunt 2, maar over het onderwerp dat er nu is bijgekomen wil ik wel graag het woord voeren.

De heer LANGENKAMP: Voorzitter. Wij steunen het voorstel om de punten apart te behandelen. Op die manier kan worden voorkomen dat zesmaal hetzelfde verhaal wordt verteld.

De VOORZITTER: Dan doen wij het zo. Dan stel ik voor eerst het punt afzonderlijke voorstellen versus de integrale afweging te bespreken.

De heer ENGELS: Mijnheer de voorzitter. Het punt dat ik eerst wil bespreken is een uitloeijsel van de begrotingsvergadering, dat daarna in de commissie herhaaldelijk is teruggekomen en daarbij voor meer verwarring heeft gezorgd dan het heeft opgehelderd. Het is de bedoeling van mijn fractie op dit punt nu helderheid te scheppen en vervolgens verder te gaan met de behandeling van het eigenlijke agendapunt.

In de begrotingsvergadering bleek dat er sprake was van een wat merkwaardige verhouding tussen de begroting 2004 zelf en de brief van 18 september. De begroting is vastgesteld, de brief niet en vervolgens kwam de vraag aan de

orde welke grondslag er zou zijn voor het doen van uitgaven ter intensivering van het Collegeprogramma, waarbij ook de betekenis van het budgetrecht ter sprake kwam.

De conclusie van mijn fractie was - ik heb die conclusie uiteindelijk een beetje samen met de heer Veenstra getrokken, zonder dat dit verzet opriep bij anderen - dat het college met voorstellen zou kunnen komen ter intensivering en uitwerking van het Collegeprogramma en dat de staten die voorstellen zouden kunnen bespreken en vaststellen. Maar om het budgetrecht niet geheel aan te tasten, is het voorbehoud gemaakt dat het elke fractie vrij zou staan om in het kader van de behandeling van de Voorjaarsnota - het gaat dan om de financiële gevolgen in zowel het meerjarenperspectief als de begroting zelf - daarop terug te komen. Dit voorbehoud was bedoeld om de staten niet de mogelijkheid te ontnemen in het kader van de Voorjaarsnota alsnog, achteraf, tot een integrale afweging van de inkomsten en uitgaven te komen. Het was dus als het ware een compromis tussen de slagvaardigheid en het toch niet helemaal wegcijferen van de zorgvuldigheid.

Wat hebben wij nu gezien? Het college is uiteindelijk met 5 voorstellen gekomen tot een bedrag van in totaal € 7,2 miljoen - over de urgentie daarvan spreek ik nu niet - waarvoor de dekking gevonden wordt in een soort van pot met de naam "uitwerking collegeprogramma". Die pot bestaat niet en daaruit blijkt al dat er problemen ontstaan wanneer er zowel met een brief als met een begroting wordt gewerkt. Maar het geld is er natuurlijk wel: dat zit in de begrotingsruimte, de saldireserve, enzovoorts. Maar dit illustreert wel dat het college op een wonderlijke manier bezig is. Mijn interventie van vandaag is uiteindelijk dan ook alleen maar bedoeld om opnieuw bevestigd te krijgen - en niet meer en minder dan dat - dat wij bij de Voorjaarsnota die brief en de begroting op een integrale manier weer bij elkaar kunnen brengen. Voor ons staat in ieder geval vast - ik hoop dat dit voor alle fracties geldt, want in onze beleving is het zo ook afgesproken - dat als bij de Voorjaarsnota met terugwerkende kracht over een van deze stukken wordt gesproken, niet het verwijt kan komen dat het allemaal al is besloten.

De heer HOLMAN: Stel dat een statenvoorstel wordt aangenomen waarmee een X-bedrag is gemoeid. Dat is dan toch een vastgesteld staten-

besluit waarop bij de Voorjaarsnota niet meer kan worden teruggekomen?

De heer ENGELS: Mijn interpretatie is dat als wij kunnen werken met een vastgestelde begroting waar belangrijke dingen niet in staan en een niet vastgestelde brief waarin die wel staan, wij ook de afspraak kunnen maken dat wij bij de Voorjaarsnota, met gebruikmaking van het budgetrecht, die integrale afweging wel mogen maken. Die toezegging is in elk geval door de PvdA, daarbij niet weersproken door de andere fracties, gedaan. Ik zeg er nadrukkelijk bij dat de intentie van mijn fractie niet is om dan elk stuk aan de orde te stellen, ik wil alleen de mogelijkheid openhouden dan nog een afweging te maken. Strikt formeel heeft de heer Holman gelijk, maar ik heb begrepen dat wanneer bij de Voorjaarsnota iemand over een punt wil discussiëren, hij niet zal worden tegengehouden. Het gaat dan om eenzelfde soort van afspraak als over de brief is gemaakt.

De heer HOLMAN: Maar als wij vandaag een besluit nemen, betekent dat dan dat het college er nog niet mee aan de slag kan omdat de staten bij de Voorjaarsnota nog kunnen besluiten dat het anders aangepakt moet worden?

De heer ENGELS: Ik kan natuurlijk niet vooruitlopen op de behandeling van de statenstukken die nu voorliggen.

De heer VEENSTRA: Mijnheer de voorzitter. Ik kan in belangrijke mate de woorden van de heer Engels onderschrijven. Hetgeen hij in het eerste deel van zijn verhaal zei, hebben wij ook afgesproken. Wij hebben het doen centraal gesteld. Nu ligt een aantal voorstellen voor dat inhoudelijk moet worden besproken. Als de staten die voorstellen aannemen, zullen zij uitgevoerd moeten worden. Wij hebben afgesproken dat het totale financiële beeld, dus ook van deze voorstellen, bij de Voorjaarsnota wordt besproken.

De heer LANGENKAMP: Mijnheer de voorzitter. Ook GroenLinks hecht aan de integrale afweging. Bij de begrotingsbehandeling hebben wij ook de vraag gesteld hoe zal worden gehandeld wanneer er later nog een goed voorstel komt, maar blijkt dat het geld al is uitgegeven. Daarom heb ik ook nog enige twijfels bij de uitleg die de heer Engels geeft aan wat is besloten. Als wij nu een besluit

nemen, inclusief de gelden die bij de stukken genoemd worden, komen wij in de problemen.

De heer DOHLE: Mijnheer de voorzitter. Wij hebben naar aanleiding van de extra intensivering tot een bedrag van € 10 miljoen, een uitvoerig debat gehad over de slagvaardigheid. Er is ruimte gevonden voor de financiering. De financiering van de projecten die wij vandaag al dan niet goedkeuren, zal leiden tot een wijziging van de begroting. Daarvan hebben wij er al een aantal gehad en ik denk dat wij daar ook nog wel een aantal van kunnen verwachten.

Ook over de integrale afweging is uitvoerig gesproken. Ik kan mij nog mijn laatste termijn herinneren, waarin ik in de richting van de heer Engels een balletje opwierp, dat hij vervolgens terugkopte. Wij waren het erover eens dat het college binnen de mogelijkheden die het heeft slagvaardig van start kan gaan. De integrale afweging zou achteraf kunnen gebeuren en dan kunnen de eventuele correcties voor problemen zorgen, maar dan is er wel een totaalbeeld. Dat is heel wat anders dan te zeggen dat bij het beoordelen van die integraliteit de ingeslagen weg ook meteen moet kunnen worden aangepast. Daar zit dan waarschijnlijk een interpretatieverschil. Het is heel goed mogelijk om het college het mandaat te geven op de ingeslagen weg voort te gaan, omdat de intensivering nodig is - volgens mij hebben de staten dat besluit ook genomen - en om halverwege te bekijken hoe wij op koers zitten en hoe de zaken zich verhouden. Als de staten dan andere gezichtspunten hebben, kunnen zij geconfronteerd worden met een beperking van de aanpassingsmogelijkheden die zij eigenlijk wel zouden willen hebben. Dat zij dan zo, want dat risico zit erin. Maar dat staat los van het feit dat er natuurlijk geëvalueerd kan worden, dat nagegaan kan worden hoe deze gang van zaken ons bevalen is.

De heer HOLMAN: Mijnheer de voorzitter. Er is inderdaad gediscussieerd over een mogelijk integrale afweging door de staten. Het komt mij een beetje naïef over zoals de VVD het nu verwoordt, alsof als wij vandaag een besluit nemen, wij dat morgen nog wel integraal kunnen afwegen. Zo werkt het niet, zo gaat het ook niet werken en zoiets kunnen wij het college ook niet aandoen. Als wij vandaag besluiten dat er iets moet gebeuren en als daar een bedrag bijhoort, moet het college daarmee morgen al aan het werk kunnen.

De heer DOHLE: Ik heb de indruk dat mijn verhaal niet goed overgekomen is. Ik ken zat situaties waarin achteraf wordt geëvalueerd in hoeverre de ingezette koers nog wel moet worden aangehouden.

De heer HOLMAN: Wij hebben in de herfst gezegd dat wij graag een integrale afweging willen maken, maar dat over tussentijdse plannen die goed onderbouwd zijn, zeker wel besluiten kunnen worden genomen. Maar vandaag ligt een aantal voorstellen voor, dat die urgentie niet heeft. Er is sprake van een pre-prioriteit. Wat is de status van een pre-prioriteit? Wat ik zie gebeuren is dat straks bij de bespreking van de Voorjaarsnota het beschikbare budget op is en wij als staten aan de kant staan en geen enkele manoeuvreerruimte meer hebben. De discussie over wat wij een prioriteit vinden, is dan nog niet eens gevoerd en het heeft ook geen zin die dan nog te voeren, want er is dan geen budget meer voor.

Wij vinden het ook raar dat koud 2 maanden geleden bij de behandeling van de begroting het college kennelijk niet kon overzien dat er grote behoefte zou zijn aan meer financiële middelen. Daarover moet bij de begrotingsbehandeling of bij de Voorjaarsnota worden gesproken, maar het gaat niet aan halverwege met een voorstel te komen om meer geld beschikbaar te stellen zonder dat wordt aangegeven waaraan dit geld dan zal worden besteed. Dat vinden wij geen manier van werken.

De heer BAAS: Mijnheer de voorzitter. Ik wijs erop dat het maken van een integrale afweging niet zoveel zin heeft als het geld al is uitgegeven aan de nu voorliggende voorstellen. Het gaat mij nu niet om de inhoud van de voorstellen, ik wil slechts zeggen dat ik de door het college gekozen marsroute betreur. Ik ben er hoogst ongelukkig mee, maar dat zal mij er niet van weerhouden om over de voorliggende voorstellen zodanig te besluiten als ik in de commissievergadering al heb aangegeven.

De heer SCHAAP: Mijnheer de voorzitter. Mijn eerste reactie is dat de staten met elkaar discussiëren over een bepaalde procedure. Ik vraag mij dan ook af of het college met de staten in discussie moeten gaan. Voor mijn gevoel is het helder: in de brief van 18 september heeft het college aangegeven welke onderdelen van het beleid het

wil intensiveren. Het college legt daarvoor voorstellen aan de staten voor en de staten moeten die beoordelen. In die fase zitten wij nu. Het college zegt steeds dat het tempo wil maken en dat geldt ook hiervoor.

De voorliggende voorstellen zullen uiteindelijk via begrotingswijzigingen terugkomen. Dat gebeurt achteraf en dat is een heel normale gang van zaken in deze staten. In die zin is er wat het college betreft niet zoveel bijzonders aan de orde. In de begroting zit de ruimte om de voorliggende voorstellen uit te voeren. Hoeveel van die ruimte wordt gebruikt, staat in de septemberbrief en op welke wijze die ruimte wordt gebruikt, staat in de voorstellen. Het kan in onze ogen niet helderder.

De heer HOLMAN: De septemberbrief is niet door de staten vastgesteld en heeft dus geen formele status. Als de staten vandaag de voorstellen aannemen, moeten zij volgens de heer Schaap wachten op de begrotingswijziging. Maar als die voorstellen worden aangenomen, is de begrotingswijziging toch een feit?

De heer SCHAAP: Ik zeg niet dat de staten moeten wachten op de begrotingswijziging, dat zou wel het allerlaatste zijn. Ik zeg alleen dat de formele afwikkeling via een begrotingswijziging zal plaatsvinden. Wij zetten nu de ruimte die er in de begroting zit om in concrete voorstellen en daarop volgt uiteindelijk een begrotingswijziging. Dat is de normale gang van zaken.

De heer HOLMAN: Het zou de normale gang van zaken zijn, ware het niet dat wij als staten hebben afgesproken dat een integrale afweging kan plaatsvinden.

De heer SCHAAP: Ik weet niet wie de heer Holman in dit geval met "wij als staten" bedoelt, want ik hoor hierover verschillende geluiden.

De heer HOLMAN: De heer Schaap moet het verslag van de algemene beschouwingen maar eens lezen.

De heer SCHAAP: De discussie daarover moet de heer Holman met de fracties voeren. Het college heeft in september aangegeven waar de intensiveringen voor bedoeld zijn, uit welke ruimte in de begroting geld kan komen en dat het met concrete voorstellen zal komen. De staten kunnen die

voorstellen beoordelen en er eventueel "nee" tegen zeggen. Als de staten wel met de voorstellen instemmen, weten zij ook uit welke begrotingspost het geld komt. Uiteindelijk zal alles via een begrotingswijziging weer netjes bij de staten terugkomen, maar dat is achteraf. Zo doen wij dat hier al sinds jaar en dag.

De heer HOLMAN: Dat is volstrekt helder, maar dat is in strijd met sommigen hier beweren, namelijk dat nog wel een integrale afweging mogelijk is. Die mogelijkheid is er dan niet. Er ligt dan gewoon een besluit.

De heer SCHAAP: De integrale afweging heeft toch plaatsgevonden bij de vaststelling van de begroting? Toen hebben de staten aangegeven gekregen wat het college van plan is.

De heer HOLMAN: Nee, want de brief van 18 september was geen onderdeel van de begroting. Op dit punt verschillen wij dus van mening.

De heer ENGELS: Voorzitter. De heer Schaap zei zojuist dat er een begrotingspost is voor deze uitgaven, maar naar mijn mening is dat formeel juist niet het geval. Als het college dan straks met een begrotingswijziging komt, kan daarin niet de dekking worden aangegeven die in de brief voorkomt, namelijk het aanduiden van de ruimte in de begroting zoals die is vastgelegd. Een begrotingswijziging moet worden aangehangen aan een concrete post en die zijn in deze statenstukken niet genoemd; daar heeft de heer Holman gelijk in.

De heer SCHAAP: In de begroting zit de ruimte om deze uitgaven te doen. Het gebeurt vaker dat op grond van die ruimte voorstellen aan de staten worden voorgelegd, dat de staten die goedkeuren en dat de uiteindelijke formalisering plaatsvindt via een begrotingswijziging. Dat is precies wat er nu ook aan de hand is. Ik begrijp werkelijk niet waar deze discussie over gaat.

De heer LANGENKAMP: Voorzitter. Ik doe toch nog een poging om hier enig licht in te krijgen. De gedeputeerde van financiën, de heer Dijks, heeft bij de algemene beschouwingen aangegeven - ik begrijp dan ook niet goed waarom de heer Schaap nu namens het college spreekt - dat er meer wensen zijn dan gelden beschikbaar. Dat is

het punt waar het om draait. Als wij het geld nu een bepaalde bestemming geven, dan is er bij de Voorjaarsnota of bij de algemene beschouwingen geen € 10 miljoen meer te verdelen. De heer Dijks heeft expliciet gezegd dat er zoveel wensen zijn dat er meer geld nodig is dan het college heeft. Er moet gekozen worden en de staten willen daarom de integrale afweging maken op het moment dat bekend is welk budget beschikbaar is. Als dan van het bedrag van € 10 miljoen inmiddels al € 1 of € 2 miljoen verdwenen is, dan kan dan toch geen € 10 miljoen meer worden uitgegeven?

De heer SCHAAP: Voorzitter. Ik weet niet hoe vaak ik hetzelfde riedeltje moet houden, maar het is ook in dit geval echt volgens de brief van 18 september. Het gaat om een eenmalige intensivering tot een bedrag van € 10 miljoen. Het college heeft voorstellen daarvoor uitgewerkt en het college is volledig gemachtigd en gerechtigd met deze voorstellen te komen. De staten kunnen deze voorstellen afwijzen wanneer zij van mening zijn dat ze niet goed zijn, maar zij kunnen niet beweren dat zij geen enkel idee hadden over de richting van de voorstellen van het college. Die stond in de septemberbrief, de ruimte zat in de begroting en uiteindelijk wordt een en ander geformaliseerd, zoals wij dat in dit huis wel vaker doen, met een begrotingswijziging achteraf.

De heer VEENSTRA: En dus kunnen alle voorstellen nu inhoudelijk worden besproken en kan het college vanaf nu slagvaardig met de uitvoering aan het werk gaan.

De VOORZITTER: Dan gaan wij nu beginnen aan de behandeling van statenstuk 2004-95.

Mevrouw DE VRIES: Mijnheer de voorzitter. Ik zal niet meer beginnen over de algemene beschouwingen, want dat onderwerp begint een beetje op mijn lachspieren te werken, ik wil alleen spreken over informatie- en communicatietechnologie (ICT) en dan met name over het statenstuk dat nu voorligt. Ik moet overigens nog wel een klein beetje verwijzen naar de algemene beschouwingen, omdat ik nu moet aangeven wat de fractie van het CDA met dit statenstuk gaat doen. Het lijkt mij goed nog even te herhalen wat de heer Holman zojuist zei: wij willen niet alles blokkeren, wij zullen de voorstellen die voorgelegd worden op hun merites beoordelen. Als blijkt dat er sprake is

van urgentie en dat het dom is langer te wachten, zullen wij dat zeker melden.

(Voorzitter: de heer Looman.)

Voorzitter. Sommige onderwerpen zijn zo dynamisch en zo snel dat het dom zou zijn met het oppakken daarvan te wachten. ICT is zo'n onderwerp, de heer Engels wees daar in de commissievergadering terecht op. Dat is ook voor ons de reden om op dit moment het voorliggende statenstuk in behandeling te nemen.

Voorzitter. Over dit voorstel zijn wij heel positief. Er worden trajecten in beschreven die duidelijk maken wat wanneer op welke manier gebeurt, waarom het zo zou moeten en wat de rol van de provincie daarin is. Op dit punt heeft het statenstuk bij ons respect afgedwongen.

Er is iets gebeurd wat wij hartstikke mooi vinden en dat bovendien een vrijval van een bedrag van € 1,25 miljoen met zich brengt: de doelstelling van het college om 85% van Drenthe te ontsluiten via een breedbandverbinding is ingehaald door de werkelijkheid. Op dit moment is 93% van Drenthe al aangesloten en de verwachting is dat dit percentage aan het eind van het jaar 99 is.

In de commissievergadering hebben wij al het idee geopperd te bekijken of ook die laatste procent niet kan worden bereikt. Sinds de commissievergadering hebben wij zelf bekeken hoe dit zou kunnen, want het zou toch mooi zijn wanneer wij konden zeggen dat heel Drenthe gebruik kan maken van snel breedbandinternet. Wij hebben hiervoor bij verschillende instanties informatie ingewonnen, zelfs bij de Noordelijke Ontwikkelingsmaatschappij (NOM) en onze conclusie is dat het mogelijk is Drenthe voor 100% met breedbandinternet te ontsluiten.

De oplossing voor de witte vlekken in Drenthe kan worden gevonden in een zogenaamd wireless local loop systeem (WLL). Dat is wat anders dan Bifi, want Bifi is een open systeem waarvan met name de beveiliging een groot probleem is. Bij WLL wordt een zendmast geplaatst, die een gebied met een straal van ongeveer 10 km kan overbruggen. De frequentie waar dit systeem gebruik van maakt, is onlangs geveild en op dit terrein zijn zo'n 3 aanbieders actief. De provincie kan als middelaar naar deze aanbieders stappen en de mogelijkheden onderzoeken. De hele operatie om op deze manier in Drenthe tot een dekking van 100% te komen, kost naar schatting twee à

drie ton. Met andere woorden: het geld dat vrijkomt doordat nu al 85% van Drenthe via breedband is ontsloten en waaraan dus geen € 1,25 miljoen hoeft te worden besteed, kan worden gebruikt om in een verhoogd tempo tot een 100% dekking te komen.

Voorzitter. Wij hebben geprobeerd deze gedachte vast te leggen in een motie.

In de notitie over ICT wordt een project genoemd dat betrekking heeft op de ontsluiting van onrendabele gebieden. In de verslagen van de Bestuurscommissie EZT van de laatste tijd staat met name dat de go/no go-beslissing nog genomen moet worden. Daarom denken wij dat onze motie zin heeft. Ik wil de motie, die mede ondertekend is door de fractie van D66, nu indienen.

Motie B

Provinciale staten van Drenthe in vergadering bijeen,

kennisgenomen hebbende van:

- *statenstuk 2003-95, Kader voor projectontwikkeling ICT;*
- *nota Informatie en communicatietechnologie in Drenthe: een economische kijk;*
- *GS-brief van 8 januari 2004 met aanvullende informatie;*
- *persbericht KPN van 10 december 2003 aangaande ADSL;*

overwegende:

- *dat de doelstelling van dit college (85% dekking) is ingehaald door de werkelijkheid;*
- *dat GS verwacht dat eind 2004 wellicht 99% dekking - zonder hulp - wordt gerealiseerd;*
- *dat daardoor een bedrag van € 1.250.000,-- uit de nota vrijvalt;*
- *dat breedbandinternet als communicatiemiddel belangrijk is voor jong en oud, privé en bedrijfsmatig;*
- *dat het van belang is dat geheel Drenthe over breedbandinternet kan beschikken;*
- *dat de provincie hier een beslissende rol in kan spelen;*
- *dat een "WLL-systeem" de witte vlekken in Drenthe kan dekken;*
- *dat de kosten - naar verwachting - tussen de € 200.000,-- en € 300.000,-- zullen bedragen;*

dragen het college op:

- *zorg te dragen voor de totstandkoming van 100% Drenthe-dekkend breedbandinternet;*
- *de kosten te dekken uit de vrijval van € 1.250.000,-- (was bestemd voor behalen 85% dekking),*

en gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Ik stel vast dat de motie voldoende is ondersteund en daarom bij de beraadslaging kan worden betrokken.

Mevrouw DE VRIES: Mijnheer de voorzitter. Wij denken dat het op deze manier mogelijk is om binnen de bedragen die in dit voorstel zijn genoemd, te realiseren dat heel Drenthe gebruik kan maken van breedbandinternet. Wij denken ook dat daarmee weer invulling wordt gegeven aan een deel van het bedrag dat hiervoor was uitgetrokken. En dat betekent dat met deze motie erbij, wij kunnen instemmen met het voorstel van GS.

De heer ENGELS: Mijnheer de voorzitter. Om te voorkomen dat mijn fractiegenoot reeds vandaag de overstap naar de VVD maakt, wil ik er op dit moment op wijzen dat hij degene was die in de commissievergadering de door mevrouw De Vries genoemde prachtige woorden heeft gesproken.

De heer DOHLE: Mijnheer de voorzitter. Wanneer wij nog in 2004 tot uitvoering van de voorstellen uit de brief van 18 september willen komen, is elk voorstel daaruit urgent.

Voorzitter. Een deel van het bedrag voor intensivering van het beleid valt vrij en dat geld kan later worden betrokken in de afweging die bij de Voorjaarsnota moet plaatsvinden. Natuurlijk doen wij een concessie aan de waarde van een afweging wanneer wij voort willen maken.

Het voorliggende stuk heeft een hoog ambitieniveau. Maar wij moeten wel goed beseffen dat het stimuleren van ICT-gebruik in het midden- en kleinbedrijf (MKB) eigenlijk maar één goede drijfveer heeft, namelijk de economische. De markt zal bedrijven noodzaken te innoveren en andere drijfveren kent een ondernemer nauwelijks. De taak van de overheid ligt dan vooral op het terrein van het faciliteren en qua infrastructuur is die taak volbracht. In de commissie heb ik het college al van harte gefeliciteerd met het realiseren van de eerste doelstelling.

Zoals gezegd, de huidige nota getuigt van een hoger ambitieniveau. Dat is prima, maar wij moeten daar ook wel een beetje mee uitkijken. Wij moeten waken voor het dubbelen van reeds bestaande initiatieven.

Wat de fractie van de VVD betreft, worden de gelden niet te veel versnipperd, maar ingezet voor projecten die Drenthe boven de korenmaat uittillen en ons daadwerkelijk op een voorsprong brengen. In dat opzicht kijken wij ook vol verwachting uit naar de plannen van het Digitaal ondernemersplatform.

Wij verwachten ook veel van de spin-off van het LOFAR-project. Het zou goed zijn daar bovenop te zitten. Er komen allerlei mogelijkheden voor dataopslag, computeruitwerkcentra, digitale dienstverlening en dergelijke en die bieden grote kansen voor kwalitatief hoogwaardige werkgelegenheid.

Ten slotte ligt er een taak voor stimulering van ICT-toepassingen op het maatschappelijk vlak. Zonder directe bemoeienis van de overheid zullen deze moeizaam totstandkomen. Daar wacht de overheid derhalve een schone taak.

Voorzitter. Een dekking van 100% is een streven dat wij ook in het Kompas-programma tegenkomen. Wil het CDA op dat programma vooruitlopen en welk rendement levert dat vooruitlopen op als het gaat om een investering ten behoeve van de samenleving?

Mevrouw DE VRIES: Ik heb erop gewezen dat er in SNN-verband over gesproken wordt, maar daar is het go/no go-moment nog niet bereikt. Wij hebben gekeken of het financieel haalbaar is het te doen en naar ons idee is het dat en voor ons geldt dan - ik gebruik nu even de woorden van de heer Schaap - "Niet afwachten maar aan het werk."

De heer DOHLE: Dat is volstrekt helder. Waar het om gaat is welke tijdswinst op deze manier wordt geboekt. Het gaat bij dit alles natuurlijk wel om geld dat wij maar eenmaal kunnen uitgeven.

Mevrouw DE VRIES: Op de vraag van de tijdswinst is het antwoord heel eenvoudig: als wij nu ja zeggen tegen het voorliggende voorstel, kan het college morgen al aan de gang. Als het daarbij het SNN-voorstel nog wil laten meewegen dan mag dat best - misschien levert dat zelfs nog wat extra geld op - maar wachten op het go/no go-moment van het SNN willen wij niet.

De heer DOHLE: Op deze manier kan misschien een tijdswinst van 1 of 2 jaar worden geboekt, maar daarbij moeten de kosten en de baten wel tegen elkaar worden afgewogen. Hoe sympathiek het voorstel ook is om te streven naar een dekking van 100%, ik heb er op dit moment geen zicht op of wij dat nu zo nodig zelf moeten doen, ook gelet op de belangen van de regio waarom het gaat.

Mevrouw DE VRIES: Volgens mij is elk mens in elke regio gelijke belangrijk. Het gaat erom dat die mensen een internetverbinding krijgen. Wat de kosten betreft: volgens ons gaat het om 2 of 3 ton om, wanneer alle KPN-centrales geschikt zijn gemaakt voor ADSL, wat nog overblijft te bereiken. Maar ook al zouden wij 100% mis zitten, dan is het nog altijd maar de helft van het bedrag dat gereserveerd was voor het bereiken van de dekking van 85%.

De heer DOHLE: Maar bij het bereiken van die 85% ging het om een totaal ander aantal aansluitingen dan in het voorstel van het CDA. Daarin gaat het om een paar honderd aansluitingen.

De VOORZITTER: Het lijkt mij beter dat de heer Dohle zijn betoog gewoon afwerkt. De staten krijgen nog een tweede termijn.

De heer DOHLE: Voorzitter. Ik was aan het einde van mijn betoog.

De heer BOER: Mijnheer de voorzitter. Onze fractie is het eens met statenstuk 2003-95 en is blij met de aanvullende brief van 8 januari en het persbericht van KPN.

De motie van het CDA zal in de praktijk een aanvulling zijn op de studie in SNN-verband naar de witte vlekken.

(Voorzitter: de heer Ter Beek)

De eerste vraag die rijst is om hoeveel aansluitingen het dan in Drenthe gaat en de tweede of er nu en in de toekomst in die witte vlekken wel behoefte is aan snel Internet. Wat zijn dan de kosten per aansluiting? Een dekking van 99% is heel mooi en heeft de provincie niets gekost en wat ons betreft moet het bereiken van een dekking van 100% niet ten koste van alles gaan. De kosten worden nu geschat op €2 à €3 ton, maar in hoeverre is die aanname zeker?

De heer LANGENKAMP: Mijnheer de voorzitter. De heer Dohle wees erop dat dit nu net een punt is waarmee het college snel aan de slag kan gaan. Het zal de heer Dohle ook zijn opgevallen dat de financiering in dit stuk is gezocht in de saldireserve en dat is toch een iets andere insteek. Vandaar ook de vraag van het CDA of nu extra geld wordt gebruikt of dat het gaat om een invulling van het bedrag van €1,25 miljoen, dat het college aanvankelijk had uitgetrokken. Het college zegt dat het om een invulling van dat bedrag gaat. In het andere geval komen wij elkaar bij de bespreking van de Voorjaarsnota weer tegen. Voorzitter. Iedereen vindt ICT belangrijk, maar de vraag is natuurlijk tot welke prijs en wat de overheid hierbij kan en moet doen. De markt verandert zeer snel, dat hebben wij gemerkt. GroenLinks vindt de notitie ook wel duidelijk, maar dat geldt niet voor de voorstellen. Wij zijn van mening dat het bedrag van €1,25 miljoen dat nu wegvalt, niet in een of andere bestemmingsreserve moet worden weggezet, maar gewoon naar de algemene middelen terug moet gaan. Het college mag natuurlijk op pad gaan om te kijken hoe de financieringsmogelijkheden ingevuld kunnen worden en daar komen wij dan in het verband van ICT, zorg, onderwijs en recreatie wel weer over te spreken. Wij zijn in die zin eigenlijk tegen het voorliggende voorstel.

De motie van het CDA roept bij ons ook twijfels of. Een dekking van 100% klinkt prachtig, maar de vraag is waarom die er eigenlijk moet komen en tot welke prijs. Hoe sympathiek het allemaal ook klinkt, wij hebben toch wel problemen met die motie. Ook op dit terrein verandert de markt enorm snel. Wij hebben eenzelfde discussie gehad toen het bij de rioleringen ging om het systeem van individuele behandeling afvalwater (IBA) en dergelijke. Wat het CDA nu voorstelt, lijkt op een individuele mogelijkheid, maar die is toch wel aardig kostbaar. Het gaat om €3 ton voor ongeveer 2.000 huishoudens en dat vinden wij toch wel een hoge prijs. Wij moeten er nog eens goed over nadenken of wij hier wel mee in zullen stemmen, maar vooralsnog wachten wij het verdere verloop van de discussie en een eventuele nadere toelichting en onderbouwing van het bedrag van het CDA af. Is het juist dat het inderdaad maar om hooguit 2.000 huishoudens gaat?

De heer SLUITER: Mijnheer de voorzitter. Het dilemma dat de fractie van D66 met dit voorstel heeft, is dat GS een krediet vraagt voor een voorstel dat op geen stukken na duidelijk is. Waarom zouden wij daarmee in moeten stemmen, normaal gesproken is dat immers geen goede gang van zaken?

Dat onze fractie in dit geval anders oordeelt, heeft te maken met de aard van het voorstel. Overheidsbeleid gaat op het terrein van ICT-ontwikkelingen altijd te langzaam. Het tempo in de branche ligt per definitie hoger dan de altijd wat trage overheid kan bijbenen. Dat blijkt ook in Drenthe het geval te zijn. De beleidsdoelstelling van 85% breedbanddekking is nog niet geformuleerd, of de werkelijkheid heeft ons bij monde van de KPN al ingehaald.

Deze wetmatigheid vraagt om een onconventionele aanpak wanneer je tenminste bovenop de snelheid van de markt van opvatting bent dat hier een taak voor de overheid is weggelegd. En wat D66 betreft is het laatste het geval. En dát rechtvaardigt in dit geval ook het instemmen met een nog weinig uitgewerkt voorstel. Het is dus een kwestie van noodzaak tot tempo houden; tempo als wezenlijk onderdeel van kwaliteit, omdat het anders niet meer hoeft.

De brief van januari waarin de uitdagende overheid de plaats inneemt van de eindrisicodragende overheid, lijkt slechts een kleine wijziging te bevatten, maar deze wijziging markeert in belangrijke mate waar het om draait: uitdagen, aanjagen en gericht proberen soms ook risicovolle kansen te pakken.

Voorzitter. Wij stemmen in met het voorstel zoals het er ligt en verwachten over enige tijd nadere informatie over de invulling en de voortgang opdat ook wij het tempo van GS goed kunnen volgen.

De heer KLOOS: Mijnheer de voorzitter. Wij zijn zeer content met het stuk in die zin dat ICT in onze samenleving een hoog goed is waarvan iedereen gebruik kan maken. Wij hadden even wat problemen met de grote beschikbaarheid van breedband in Drenthe. De motie ondervangt onze problemen en wij zullen die motie steunen.

De heer SCHAAP: Mijnheer de voorzitter. Ik dank de staten voor de brede steun voor dit voorstel. Ik wil dan ook niet meer op alle opmerkingen ingaan en zal mij beperken tot een reactie op de inbreng van het CDA en de motie.

Toen het college in de gaten kreeg dat KNP op korte termijn 99% van Drenthe van breedband zou kunnen voorzien, heeft het college zich afgevraagd hoe het met de rest zat en of het daarvoor nog wat zou moeten doen. Hierbij heeft het college ook nagegaan of op een vlotte manier duidelijk zou kunnen worden waar de witte vlekken zitten. Ons is gebleken dat de ene procent die straks nog niet voorzien is, ook wordt gevormd door een aantal dorpen met basisscholen. Wij zullen nagaan of het zinnig is voor die dorpen voorzieningen te treffen en of de provincie daarin een rol moet hebben. Er zal dan een afweging moeten worden gemaakt tussen investeren in zorg of in een ICT-voorziening voor de laatste basisschool. Zeker als het om onderwijsvoorzieningen gaat, is het de inzet van het college een 100% dekking te bereiken. Onderwijs is ontzettend belangrijk en aansluiting op breedband ook. In die zin is de motie niet alleen sympathiek, maar wil ik, zonder er bedragen bij te noemen, ook wel uitspreken dat wij gewoon die kant op moeten. Wij zijn de mogelijkheden aan het onderzoeken en in feite komen wij daarmee tegemoet aan de wens van het CDA om de 100% in beeld te krijgen.

Mevrouw DE VRIES: Betekent dit dat het college de motie overneemt? Ook wij hebben geen bedragen genoemd?

De heer SCHAAP: Maar mevrouw De Vries noemde toch wel een bedrag?

Mevrouw DE VRIES: In de overwegingen hebben wij alleen het bedrag opgenomen, waarvan wij denken dat het ermee gemoeid is en in het dictum staat dat wij dit bedrag willen denken uit de vrijval van € 1,25 miljoen. Daarbij is geen bedrag voor WLL genoemd.

De heer SCHAAP: Maar als ik nu toezeg dat, op het moment dat wij echt in kaart hebben waar het bij die ene procent om gaat en welk bedrag daarmee gemoeid is, wij bij de staten terugkomen met de vraag of daar nog een oplossing voor moet worden gezocht? Komt het college dan niet tegemoet aan de intentie van de motie?

Voorzitter. Ik denk dat ik de fractie van Groen-Links niet kan overtuigen van het belang van ICT. Dat spijt mij zeer, maar het is niet anders.

De heer LANGENKAMP: Mijn beginzin was dat iedereen ICT belangrijk vindt.

De heer SCHAAP: Maar dan zou de fractie van GroenLinks toch voor dit voorstel moeten zijn?

De heer LANGENKAMP: Wij vinden de uitwerking niet voldoende.

De heer SCHAAP: Dan wijkt GroenLinks daarin af van de andere fracties.

Mevrouw DE VRIES: Mijnheer de voorzitter. Ik verzoek om een korte schorsing van de vergadering.

De VOORZITTER: Ik schors de vergadering.

(Schorsing van 12.30 uur tot 12.34 uur.)

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering.

TWEEDE TERMIJN

Mevrouw DE VRIES: Mijnheer de voorzitter. Ik wil op dit moment eigenlijk alleen reageren op het antwoord van het college. Ik zou een heel verhaal kunnen houden over het aantal aansluitingen en het bedrag van € 300.000,- kunnen delen door dit aantal, waaruit blijkt hoeveel geld er per aansluiting beschikbaar is, maar dat vinden wij allemaal niet zo belangrijk. Wat wij belangrijk vinden is dat het allemaal past binnen het bedrag dat wij eerder hiervoor beschikbaar hadden en dat daarmee kan worden gezorgd voor een breedbandinternetaansluiting voor alle Drenten via een goed systeem. Met de antwoorden van de gedeputeerde kunnen wij eigenlijk best leven, want die komen aardig in de buurt van wat wij willen, maar een paar dingen moeten nog wat nader gepreciseerd worden. De heer Schaap refereert met name aan het onderwijs en de zorg. Daarmee wordt slechts een deel bereikt, want wij willen dat ook de huishoudens daaromheen gebruik kunnen maken van Internet en daarvoor is WLL een aantrekkelijk systeem. Wij snappen ook best dat het onderzoek naar de witte vlekken nog loopt.

Wij hebben natuurlijk het liefst dat het college de motie overneemt, maar wij willen in ieder geval horen of ook het college van mening is dat die motie verder strekt dan de scholen en de zorg en dat ook het college van mening is dat ook de ge-

wone mensen een aansluiting op Internet moeten kunnen krijgen.

De heer LANGENKAMP: Mijnheer de voorzitter. Wij vinden ICT wel degelijk heel belangrijk. Als de gedeputeerde in een van de volgende commissievergadering, en met een stuk komt waarin de nadere precisering waarom mevrouw De Vries vroeg, is uitgewerkt, gaan wij akkoord met het statenstuk.

De heer BOER: Wij wachten natuurlijk het antwoord van het college af, maar op voorhand gaan wij ervan uit dat het antwoord wat betreft de invulling van die ene procent voldoende zal zijn. Wij delen de mening van het CDA dat onderwijs en zorg daarbij voorop moeten staan. Als dan de huishoudens daaromheen daarin meegenomen kunnen worden, is dat voor ons akkoord.

Mevrouw DE VRIES: Maar het gaat ons vooral om de combinatie, dus niet om het een of het ander en dan aan elkaar volgend, maar samen.

De heer SCHAAP: Mijnheer de voorzitter. Ik denk dat de fractie van het CDA en het college het volledig eens zijn: wij moeten ons niet uitsluitend richten op onderwijs en zorg. Wij willen de komende tijd heel graag in de geest van deze motie verder gaan en ons ook richten op de particuliere huishoudens. Het streven naar de dekking van 100% is ook het streven van het college. In de richting van de heer Langenkamp wil ik opmerken dat ik niet van plan was met nog nadere preciseringen te komen. Volgens mij is het overgrote deel van de staten het hartstikke met elkaar eens.

Mevrouw DE VRIES: Dit betekent dus dat het college de motie in de geest overneemt?

De heer SCHAAP: Ja, dat betekent het.

Mevrouw DE VRIES: Voorzitter. Dat zo zijnde, lijkt het mij niet meer nodig de motie in stemming te brengen.

De VOORZITTER: Dat lijkt mij ook niet. Ik wil nu toch even een opmerking maken die mij al de hele ochtend op de lippen ligt. Het gaat om het begrip "overnemen". Ik heb het de heer Engels vanochtend horen gebruiken, daarna de

heer Langenkamp en vervolgens mevrouw De Vries.

Ik spreek nu hardop uit dat ik nog eens even nader uitgezocht wil hebben of het fenomeen "overnemen van een motie" nog wel past in de dualistische verhoudingen. In het monistisch stelsel was het college het dagelijks bestuur van de staten, voortgekomen uit leden van de staten, sterker nog: het waren leden van de staten. Dat is nu niet meer het geval. De staten kunnen dus door middel van moties uitdrukken wat zij van mening zijn. Ik weet het niet, ik leg het nu voor en - ik heb er ook al even met de griffier over gesproken - ik wil er nog eens over nadenken. Maar terugrijpend op mijn ervaringen in Den Haag ken ik geen situatie waarin de regering een motie van de Tweede Kamer heeft overgenomen.

Politiek-materieel is er nu niets bijzonders aan de hand. Het college gaat de motie van het CDA in de geest waarin die is bedoeld, uitvoeren. Het CDA kan de motie nu natuurlijk wel van de agenda halen, maar de staatsrechtelijke betekenis van het "overnemen van een motie" wil ik nog wel eens uitgezocht hebben en misschien ga ik daarover nog wel eens in conclaaf met de heer Engels, die ook over "overnemen" sprak.

De heer HOLMAN: Mijnheer de voorzitter. Ik krijg haast de neiging te vragen of wij voor de zekerheid die motie toch maar niet in stemming moeten brengen. Maar, laat maar.

De VOORZITTER: Politiek-materieel is duidelijk wat er aan de hand is.

De heer LANGENKAMP: Voorzitter. Wij stemmen met het statenstuk in, maar zullen er in de commissie wel op terugkomen.

Vervolgens besluiten de staten zonder hoofdelijke stemming overeenkomstig het voorstel van het college.

7. Het voorstel van gedeputeerde staten van Drenthe van 17 december 2003, kenmerk 51/6.7/2003011615, inzake intensiveringsgelden infrastructuur

(statenstuk 2004-101)

met het op dit punt betrekking hebbende verslag van de Statencommissie Ruimte, Infrastructuur en Mobiliteit van 19 januari 2004.

De heer KLOOS: Mijnheer de voorzitter. Ik heb geen enkel probleem met het stuk, waarmee wordt beoogd uitvoering te geven aan de projecten. Ik vind het wel jammer dat het antwoord op de schriftelijke vragen die wij op 29 januari 2004 hebben gesteld, nu nog niet binnen is. Ik hoop dat het antwoord alsnog komt. In de commissie komt mijn fractie daar dan wel op terug.

De heer LANGENKAMP: Mijnheer de voorzitter. In de commissievergadering hebben wij al laten weten inhoudelijke bezwaren te hebben tegen het voorstel. Wij vinden de verkeersveiligheid enorm belangrijk, maar de keuze om op de voorgestelde plaats een autofietstunnel aan te leggen, terwijl in de directe nabijheid ongelijkvloerse kruisingen mogelijk zijn, vinden wij niet juist. Bij de behandeling van de Voorjaarsnota of bij de algemene beschouwingen zal GroenLinks met alternatieve voorstellen komen om het verkeersveiligheidsbeleid op een andere manier in te vullen. Het geld dat nu voor deze tunnel beschikbaar is, hebben wij zeer hard nodig voor onze voorstellen en daarom zullen wij tegen dit voorstel stemmen.

De heer PETERS: Mijnheer de voorzitter. Dit onderwerp is in de commissievergadering uitgebreid aan de orde geweest. Het voorstel is concreet en naar de mening van mijn fractie geeft het ook de urgentie aan van aanpassingen in de infrastructuur. Met name de aanleg van de tunnel onder de N381 nabij het Scharreveld en de herinrichting van het wegvak in de N854 bevorderen naar onze mening in hoge mate de verkeersveiligheid. Ik wil het college complimenteren voor de wijze waarop de verkeersproblematiek wordt opgelost en de bestaande bommenrij wordt gespaard, waarmee naar ons idee ook invulling wordt gegeven aan het begrip Duurzaam Veilig.

Ten aanzien van de corridorsgewijze aanpak hadden en hebben wij enige aarzelingen, met name omdat het project niet echt is uitgewerkt. Maar de netwerkbenadering daarin en het feit dat het een pilot is, maken dat wij het project alle kans willen geven. Wij stemmen daarom in met dit stuk.

De heer SWIERSTRA: Mijnheer de voorzitter. Ik dank de staten voor hun instemming. In de geest van de opmerkingen zullen de projecten in een later stadium worden teruggekoppeld en uiteraard zullen de vragen van Drents Belang nog netjes worden beantwoord.

Vervolgens besluiten de staten zonder hoofdelijke stemming overeenkomstig het voorstel van het college, onder de aantekening dat de fractie van GroenLinks geacht wenst te worden tegen te hebben gestemd.

De VOORZITTER: Wij zijn hiermee aan het einde van de ochtendsessie van onze vergadering gekomen.

Ik deel de staten mee dat de leiding van de vergadering van vanmiddag zal liggen in de vertrouwde en sterke handen van de vice-voorzitter, aangezien ik hetzelfde vliegtuig op Schiphol moet halen dat ook al op de heer Swierstra wacht. Ik schors de vergadering.

(Schorsing van 12.45 uur tot 14.15 uur.

De heren Ter Beek en Swierstra verlaten de vergadering.

Voorzitter: de heer Looman.)

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering.

3. Het voorstel van gedeputeerde staten van Drenthe van 15 december 2003, kenmerk 50/6.6/2003011289, inzake project Parkmanagement II

(statenstuk 2004-97)

De heer ROUGOOR: Mijnheer de voorzitter. De fractie van de PvdA is voor het benutten van de voordelen van parkmanagement. In de voorliggende stukken zijn mede de toepassingsmogelijkheden van dat parkmanagement aan de orde gekomen. De provincie is er al sinds 1997 mee bezig en het is van belang dat de samenwerking tussen bedrijven en overheden daadkrachtig gestimuleerd wordt.

Vanwege de voortgang en continuïteit van dit project wil de fractie van de PvdA dan ook akkoord gaan met dit voorstel.

In het voorstel is het potentieel van het parkmanagement zeer uitgebreid beschreven. De opzet van de organisatie en hoe het potentieel

benut gaat worden, zijn echter in de stukken slechts zeer summier aan de orde gekomen, zo heb ik tijdens de commissievergadering al opgemerkt. Wat ons betreft had dit uitgebreider mogen gebeuren.

De fractie van de PvdA is van mening dat een statenstuk voldoende argumentatie moet bieden voor hetgeen gevraagd wordt en het gaat in dit geval om de parkmanagementorganisatie (PMO) en niet om het nut om de toepassing ervan.

De opzet van de organisatie zal zijn beslag krijgen in een projectplan. Wij verzoeken het college dit projectplan, zodra het klaar is, aan de orde te stellen in de Statencommissie BFE. Wat ons betreft hoeft het plan geen uitgewerkt boekwerk te zijn, wel is belangrijk dat daarin aan de orde komt wat de levensvatbaarheid is van zo'n organisatie en wat het traject is om de nodige financiering vast te leggen. Daarnaast vinden wij een jaarlijkse monitoring van belang om de voortgang van het project goed te volgen.

Mevrouw DE VRIES: Mijnheer de voorzitter. Ik kan nu heel kort zijn en uit mijn bijdrage blijkt hoe een commissievergadering tot verschillende uitkomsten kan leiden. Was het in de commissievergadering nog onduidelijk wat de PvdA zou doen, nu is die duidelijkheid er wel.

Ik heb eerder deze vergadering al aangegeven hoe wij projectvoorstellen zullen beoordelen. Wij hebben in het voorliggende voorstel geen enkele noodzaak kunnen vinden waarom niet tot de Voorjaarsnota kan worden gewacht en nu al moet worden begonnen. Als er wel wordt gewacht, wordt er ruimte geschapen voor de voorstellen van zowel de PvdA als de ChristenUnie om eerst onderzoek te doen, alvorens zou moeten worden ingestemd met dit voorstel. In de commissievergadering hebben wij nog gevraagd wat precommitting betekent. Wij hadden het idee dat dit inhield dat, wanneer nu akkoord zou worden gegaan met het voorstel, straks alsnog een andere afweging zou kunnen worden gemaakt. Maar met name op grond van de in de commissie gegeven uitleg van precommitting, die er wat gechargeerd op neerkwam, dat wij in de statenvergadering alsnog neen zouden kunnen zeggen, zeggen wij nu "neen" tegen dit voorstel.

De heer BOERLAND: Mijnheer de voorzitter. In de vergadering van de Statencommissie BFE van 21 januari heeft de VVD zich positief uitgelaten

over het voorstel met betrekking tot parkmanagement. Ik wil hetgeen wij hierover in de commissievergadering hebben opgemerkt nu niet herhalen, maar ik wil nog wel even een paar paaltjes, die wij toen hebben geplaatst, opnieuw neerzetten.

De VVD ondersteunt het idee van parkmanagement volledig. Hoe meer eraan wordt gedaan, hoe beter wij het vinden. Toch hebben wij ten aanzien van het statenstuk wel een voorbehoud gemaakt. Dat voorbehoud had betrekking op de interpretatie van de nieuwe organisatie. Onze interpretatie hiervan was oorspronkelijk dat het wel weer een intern gedoe met een eigen kantoor, een eigen management enzovoorts zou worden en op grond daarvan maakten wij nog een voorbehoud. Maar gelukkig kan ik nu zeggen dat gedeputeerde Schaap onze vrees heeft ontzenuwd met de opmerking dat het absoluut niet de bedoeling is er een zelfstandig opererend orgaan van te maken. Dat kan ook helemaal niet, want het is de bedoeling dat de PMO's over 3 jaar helemaal zelfstandig gaan draaien.

Ik dank het college voor de brief van 28 januari, waarin de overige vragen die wij in de commissievergadering stelden, keurig zijn beantwoord. In die brief wordt ook nog eens de initiërende rol van de provincie bevestigd. Wanneer de staten nu met het voorstel instemmen en de overige partners doen dit ook, dan kan er iets van de grond komen en dat juichen wij alleen maar toe.

Uit de brief van 18 september blijkt dat de brugfunctie heel noodzakelijk is, met name om kennis over te brengen aan degenen die nog gaan starten.

Uit de toelichting van het college blijkt dat de belangrijkste partners het initiatief volledig steunen. De gemeenten, de Kamer van Koophandel, VNO-NCW Noord en MKB Noord-Nederland steunen het project volledig. Dat schept ook verwachtingen ten aanzien van de gelden die er nog moeten komen. Van instanties die een project steunen, kan ook verwacht worden dat ze een financiële bijdrage geven.

Wij gaan ervan uit dat het inderdaad de doelstelling is het project een looptijd van 3 jaar te geven, waarna de PMO's zelfstandig moeten opereren. Wij hebben hier ook alle vertrouwen in, want in de praktijk blijkt dat door de toegevoegde waarde en de synergievoordelen er zoveel geld gegenereerd kan worden en er zoveel fee binnenkomen dat de organisatie zelfstandig kan opereren.

Voorzitter. Wij hebben vertrouwen in de aanpak en in het plan van aanpak dat ons voor het eerste kwartaal van 2004 is toegezegd en waarin het financiële gedeelte onderbouwd zal worden.

Er zijn nog meer toezeggingen gedaan dan waarop in de notitie is ingegaan en wij gaan ervan uit dat ook die nagekomen worden. Aan de hand daarvan zullen wij het plan van aanpak toetsen. Voorzitter. Wij zijn akkoord met de precommitment en met de investering van €2 ton voor de komende 3 jaar, zijnde 50%.

Ter afsluiting wil ik aanhaken bij een prachtig stuk proza uit de brief van 28 januari. Wij willen niet alleen de laaghangende vruchten oogsten, wij kijken ook met belangstelling uit naar de wat hogerhangende vruchten. Als wij die ook kunnen plukken, hebben wij met elkaar een heel goed doel bereikt.

De heer LANGENKAMP: Mijnheer de voorzitter. In de commissievergadering is het statenstuk uitvoerig besproken en naar ons idee was toen de duidelijkheid over de organisatie nog niet 100%. De fractie van de PvdA heeft toen aangedrongen op een haalbaarheidsonderzoek en GroenLinks heeft zich al discussiërende bij dat verzoek aangesloten.

Het is naar ons idee op dit moment niet duidelijk waarvoor wij bij aanvaarding van het statenstuk geld beschikbaar stellen. De onderbouwing is mager, het projectplan is er nog niet. De PvdA vraagt om behandeling van het projectplan in de commissie en op zich zijn wij daarvoor, net zoals wij daarvoor waren toen het om de ICT ging. Ons verzoek bij de ICT is niet gehonoreerd, maar wij zijn wel zo consistent dat wij het verzoek van de PvdA ondersteunen.

Voorzitter. Wat nu voorligt, vinden wij te mager en daarom zullen wij tegen het voorstel stemmen. Net als de fractie van het CDA zijn wij van mening dat de urgentie voor dit voorstel helemaal niet is aangetoond. Los daarvan hebben wij het begrip Parkmanagement wel hoog in het vaandel. Maar het moet allemaal veel beter onderbouwd worden.

De heer BAAS: Mijnheer de voorzitter. Tijdens de behandeling van dit onderwerp in de commissievergadering hebben wij het belang van parkmanagement onderschreven. De voordelen van een goede parkmanagementstructuur zijn heel duidelijk. Wij hebben ook gewaarschuwd voor de valkuilen, want geld beschikbaar stellen voor een derge-

lijk project is mooi, maar op wat daarna precies met het geld gaat gebeuren, hebben wij op dit moment nog helemaal geen zicht. Kunnen wij mede door deze provinciale bijdrage verwachten dat parkmanagement op bedrijventerreinen in Drenthe gemeengoed wordt?

De nadere informatie die het college heeft gegeven, is aan de ene kant positief - parkmanagement wordt gedragen door VNO-NCW, MKB en Kamer van Koophandel - maar bevestigt ook een beetje onze zorg. Parkmanagement staat of valt namelijk met de mentaliteit en motivatie van individuele ondernemers en die kijken toch allereerst naar wat het kost en vervolgens naar hoe onafhankelijk zij kunnen blijven. Bedrijven hebben een zekere allergie voor bemoei- en regelzucht van de overheid, zelfs als die overheid er nog niet eens echt is.

De organisatie die parkmanagement in Drenthe gaat stimuleren en coördineren zal veel werk moeten verzetten om het bedrijfsleven van nut en noodzaak te overtuigen. Het is niet omdat het van de overheid moet, en ook niet alleen omdat het tot kostenbesparingen kan leiden, maar omdat het van een groot maatschappelijk belang is bedrijventerreinen te hebben met een goede uitstraling, waarop verantwoord wordt opgesprongen met zaken als duurzaamheid, milieu, veiligheid en welzijn. Mijn fractie gaat in principe akkoord, maar vraagt zich wel af of het bedrag van € 200.000,- in één keer moet worden uitgegeven. Wat ons betreft mag het geld geormerkt worden, maar wij geven er de voorkeur aan om in eerste instantie dat projectplan af te wachten en pas op basis daarvan de rest van het bedrag ter beschikking te stellen. Het spreekt vanzelf dat wij graag van dat plan en ook van de ontwikkelingen bij parkmanagement op de hoogte willen worden gehouden. Of kan worden volstaan met een evaluatie aan het eind, dus in 2007, betwijfelen wij. Wij willen het college graag meegeven om ook aan het einde van 2005 een beknopte evaluatie te plegen op basis van de stand van zaken van dat moment en dan te bezien of, wat nog van het bedrag van € 200.000,- resteert, nog wel uitgegeven moet worden. Op dat moment blijkt immers of wij bezig zijn met iets positiefs of dat wij onverhoopt toch bezig zijn aan een dood paard te trekken.

De heer SLUITER: Mijnheer de voorzitter. Ook bij dit voorstel kwam er tussen de commissieverga-

dering en de behandeling in de staten aanvullende informatie van de kant van het college.

Tijdens de commissievergadering was mijn fractie behoorlijk sceptisch over het hele plan. Wij vonden het voorstel wat flodderig onderbouwd: veel woorden en weinig concrete tekst, of het moest al gaan over de zegeningen van een Zwitsers zakmes. Er werd gerefereerd aan de resultaten van Parkmanagement I, die niemand op dat moment kende, om Parkmanagement II te legitimeren. Dit alles bracht D66 tot de vertwijfelde uitroep: "Wie zit hier nu op te wachten?"

Vervolgens ontstond bij de commissiebehandeling een beetje het beeld van een PMO als compleet opgetuigd overheidsbureau met alle nevenverschijnselen vandien. De aanvullende informatie zoals die in de brief van 28 januari werd gegeven, is beslist verhelderend. In de brief wordt in duidelijke taal uiteengezet waar het bij parkmanagement om gaat en er is een verslag bijgevoegd van Parkmanagement I.

Toch houden wij vragen op het punt van de beoogde organisatie, de concrete doelstellingen, vertaald op het niveau van een projectplan en de haalbaarheid. Ook de concrete bijdrage van het bedrijfsleven blijft onduidelijk. Kortom, wij zien wel vooruitgang op dit dossier, maar in een eindafweging op dit moment komen wij tot de conclusie dat er nog veel en eigenlijk te veel onduidelijk blijft.

De heer DIJKS: Mijnheer de voorzitter. De naam van collega Schaap is al een paar maal genoemd en dat was omdat ik tijdens de commissievergadering, helaas, ziek was. Ik kan de staten mededelen dat ik nog niet geheel hersteld ben, maar vandaag zal ik toch dit agendapunt behandelen. Ik ben blij dat de brief van 28 januari voor velen een kijkje in de keuken betekende en voor wat meer achtergrondinformatie heeft gezorgd. Ik zeg de staten toe dat zij over de voortgang van het project op de hoogte worden gehouden.

Met betrekking tot het projectplan speelt de volgorde van de kip en het ei. In 1997 zijn wij gestart met Duurzaam Drenthe, een project dat werd getrokken door Syntens. Met dat project is veel laaghangend fruit geoogst en alles wat de provincie in dat project heeft geïnvesteerd, wil zij graag verzilveren. Daarvoor is het nodig een projectplan te maken. Dat plan wordt niet alleen door de provincie gemaakt, maar samen met de PMO's, zijnde de ondernemers, en in sommige gevallen met de gemeenten. Pas als dat projectplan er is, kun-

nen wij er uitvoering aan geven. Maar om een projectplan te kunnen maken, is geld nodig. Een ondernemer gaat geen geld investeren als hij niet weet of de andere partner daartoe ook bereid is. En daarmee is het een kip-ei-verhaal. Voorzitter. Ik ben ervan overtuigd dat het een heel goed project is.

Mevrouw DE VRIES: Maar dan zou het woord "precommitting" toch zo uitgelegd kunnen worden dat de ondernemers weten dat er geld voor het project op de plank ligt, maar dat de definitieve toekenning van het geld afhangt van het projectplan?

De heer DIJKS: Aan het maken van een projectplan hangt een kostenplaatje. Als de staten dan zeggen dat wij niet mogen betalen, zitten wij met een onbetaalde rekening en dat wil toch niemand op zijn geweten hebben?

Mevrouw DE VRIES: Maar als bekend is hoeveel dat onderzoek kost, valt er best over te praten.

De heer DIJKS: Het woord "vertrouwen" is vandaag al eens gevallen en ik denk dat wij vertrouwen moeten hebben in ondernemend Drenthe.

Mevrouw DE VRIES: Dat heb ik wel. Waar het om gaat, is dat de gedeputeerde zegt dat er nog een projectplan komt met een financieel hoofdstuk.

De heer DIJKS: Maar als mevrouw De Vries dat vertrouwen wel heeft dan....

Mevrouw DE VRIES: Ik heb vertrouwen in de ondernemers, maar we spreken nu wel over gemeenschapsgeld en over de vraag of het dringend noodzakelijk is dit geld nu beschikbaar te stellen of dat de afweging kan plaatsvinden bij de behandeling van de Voorjaarsnota. De gedeputeerde zegt dat er nog van alles geregeld moet worden, dat nog met de ondernemers gesproken moet worden en toch wil hij dat nu al wordt vastgelegd dat er voor dat onderzoek geld op de plank ligt. Dan kunnen wij nu toch de principe-uitspraak doen dat er een bedrag is, maar dat de definitieve toekenning van het bedrag pas plaatsvindt als het projectplan er is? Dat lijkt mij helemaal niet zo gek.

De heer DIJKS: Maar dan kan het projectplan niet gemaakt worden. Er wordt altijd gezegd dat wij proactief, initiërend en regisserend moeten zijn. Alle projecten in het kader van de revitalisering van bedrijventerreinen worden, als een Kompasbijdrage wordt aangevraagd, onder andere beoordeeld op het feit of er wel een PMO is. Een van onze speerpunten is de revitalisering van bedrijventerreinen en dit voorstel is een opmaat naar een complete revitalisering van de oude terreinen. Het argument dat vanochtend door de fractie van D66 is gebruikt toen het om ICT ging, geldt ook nu: als er nu geen beslissing wordt genomen, ontstaat er een tijdverlies van een jaar en worden ondernemers met een kluitje in het riet gestuurd. Zij krijgen immers te horen dat er een projectplan moet komen, maar dat de provincie daaraan niet wil meebetalen, maar daar pas achteraf over wil praten. Dat lijkt mij onverstandig. Ik zeg toe dat zodra het project klaar is, de staten het ontvangen en dat ik dan bereid ben daarover met de staten in discussie te gaan. Maar dat projectplan zal in samenwerking met de ondernemers gemaakt moeten worden.

De ondernemers in Coevorden, Meppel, Roden en Emmen zijn enthousiast, maar hebben wel dit steuntje van de provincie nodig. De heer Schaap heeft ook al gezegd dat wij daar geen organisatie voor optuigen, maar dat slechts een coördinatiepunt wordt gemaakt. MKB-Nederland heeft aangeboden daarin actief met menskracht in te participeren. Een betere garantie voor draagvlak in het bedrijfsleven kan niet gegeven worden.

Laten wij daarom nu van start gaan. De staten krijgen het projectplan, eind 2005 wordt er geëvalueerd. De bijdrage is voor 3 jaar en als er geen garantie is voor meerjarige financiering, blijkt dat al uit het projectplan en kunnen de staten altijd nog besluiten na een jaar te stoppen. Ik denk dat de knoop nu gewoon moet worden doorgehakt. Het is alle hens aan dek om de oude bedrijventerreinen in Drenthe aan te pakken. De ondernemers zijn enthousiast en hun motivatie is belangrijk. Wij hebben vanaf 1997 in het creëren van een draagvlak geïnvesteerd en daarom moeten wij nu doorgaan.

Mevrouw DE VRIES: De heer DijkS wordt al bijna de heer Swierstra met al die zinnen zonder punten en komma's.

De gedeputeerde zegt eigenlijk dat wij het geld nu maar beschikbaar moeten stellen en dat wij later,

als wij het toch allemaal niet goed gaan vinden, altijd nog kunnen zeggen dat wij er niet mee doorgaan. Ik vind dat de omgekeerde wereld.

De heer DIJKS: Maar ik vraag de staten ook vertrouwen in de ondernemers te hebben. In het niet eens uitputtende overzicht is weergegeven wat er sinds 1997 al gerealiseerd is. En als het om duurzaamheid gaat, is dit project een teken van duurzaamheid. Maar ik heb het idee dat ik mevrouw De Vries niet kan overtuigen en dat spijt mij zeer, want ik had toch het idee dat ondernemend Drenthe ook haar zeer ter harte ging.

Mevrouw DE VRIES: Dat is het 'm juist. Wij staan hartstikke positief tegenover parkmanagement, maar wij willen wel weten waar we het geld aan uitgeven en wij willen daarom weten of het dringend nodig is het nu te doen of dat het straks ook nog kan. Ik merk dat het college eigenlijk niet de wil heeft om beslissingen die uitgesteld kunnen worden - er kan al met het maken van een plan begonnen worden zonder de €2 ton van de provincie - in de integrale afweging te betrekken. En ik ben niet zo dom om te denken dat als ik nu "ja" zeg, ik bij de integrale afweging "neen" kan zeggen, want dat zou neerkomen op onbehoorlijk bestuur.

De heer DIJKS: Collega Schaap heeft vanochtend al aangegeven hoe wij tegen de intensivering van het beleid aankijken. Ik kan mij het dilemma van mevrouw De Vries wel voorstellen, want zij heeft in eerste termijn de deur al dichtgeklapt en dan is het moeilijk die nu weer te openen.

Mevrouw DE VRIES: Dat is flauwe kul. In de commissievergadering hebben wij uitgebreid met de heer Schaap over dit punt gediscussieerd. Dat de heer Dijkstra die vergadering niet kon bijwonen, daaraan kon hij niets doen, maar wij evenmin.

De heer DIJKS: Maar daarom vergaderen wij daar vandaag weer over. Ook nu kunnen de argumenten gewisseld worden.

De heer LANGENKAMP: Heb ik goed begrepen dat de heer Dijkstra heeft gezegd dat wanneer bij bespreking van het projectplan in de commissie blijkt dat het totaal niet gedragen wordt, dit nog weggestemd kan worden?

De heer DIJKS: Dat heeft de heer Langenkamp niet goed begrepen. Ik heb gezegd dat ik dit plan met de commissie wil bespreken, maar dat de financiering in ieder geval tot eind 2005 loopt. Ik ben wel bereid met de ondernemers over fasering te spreken en als de staten eind 2005 uitspreken dat het allemaal knudde is, dan doet de provincie de daaropvolgende jaren niet mee. Die knip wil ik nog wel maken.

De heer LANGENKAMP: De heer Dijkstra zegt dus dat zelfs als het projectplan zeer slecht is, hij toch doorgaat.

De heer DIJKS: De heer Langenkamp verwacht toch niet dat ondernemers met een slecht projectplan komen? Ondernemers gaan voor de winst en ik heb er alle vertrouwen in dat zij met een goed plan komen.

Mevrouw DE VRIES: Er zijn verleden jaar meer dan 8.000 ondernemingen failliet gegaan!

De heer DIJKS: Voorzitter. Ik meen alle vragen te hebben beantwoord. Ik heb de staten nog de handreiking gedaan om eind 2005 over de volgende jaren te spreken.

TWEEDE TERMIJN

De heer ROUGOOR: Mijnheer de voorzitter. In het stuk is sprake van een projectplan in het eerste kwartaal en ik denk dat wij dit plan dan ook heel snel tegemoet kunnen zien om het daarna in de Statencommissie BFE te behandelen.

De heer BOERLAND: Mijnheer de voorzitter. Ik kan mij voorstellen dat wanneer de overheid met een project bezig is en daarbij van het maatschappelijk middenveld hoort dat het vertrouwen in het project heeft, diezelfde overheid de ondernemers niet in de kou wil laten staan. Het blijft een kip en ei-verhaal. In dit geval zet een partij iets neer en omdat er al afspraken over zijn gemaakt, gaan ook de andere partners daadwerkelijk deelnemen. Dat vind ik erg belangrijk. Alleen al vanwege haar verantwoordelijkheid voor het maatschappelijk middenveld zou de provincie deel moeten nemen.

De heer BAAS: Mijnheer de voorzitter. Ik blijf er moeite mee houden dat wij nu al die € 2 ton beschikbaar moeten stellen, terwijl het projectplan nog gemaakt moet worden. Ik ben best bereid dit bedrag in de achterzak te houden en daarvoor te bestemmen, maar de heer Dijks heeft wel een heel erg grenzeloos vertrouwen in de ondernemers. Dat heel erg grenzeloze vertrouwen heb ik nog niet ten aanzien van bepaalde aspecten van parkmanagement. Vandaar dat ik het liefst het eerst het projectplan zie en pas op basis daarvan beslis of die € 2 ton definitief kan worden vrijgegeven.

De heer SLUITER: Mijnheer de voorzitter. De heer Dijks maakte een vergelijking tussen de haast die bij ICT geboden is en waarmee onze fractie hedenochtend heeft ingestemd, waarbij ik overigens wel nadrukkelijk heb aangegeven waarom wij dit deden, en de haast voor Parkmanagement II. Wij beoordelen deze voorstellen als wezenlijk anders. Om in de termen van de heer Dijks te blijven: hij vergelijkt laaghangende appels met hooghangende peren.

Wij kunnen er wel mee instemmen dat het projectplan wordt gemaakt, maar pas op basis van dat projectplan, dat dan ook een financiële paragraaf moet bevatten, willen wij besluiten over hoe verder. Uit de financiële paragraaf blijkt dan in ieder geval welke bijdrage de ondernemers leveren. Voorzitter. Wij vonden de verdediging van de heer Dijks geen sterk verhaal en daarom stemmen wij tegen het voorstel.

De heer LANGENKAMP: Mijnheer de voorzitter. Ik kan mij aansluiten bij de woorden van de heer Sluiter en mevrouw De Vries. Wij vinden het projectplan echt noodzakelijk en daarin moeten ook toetsingsmomenten zijn opgenomen. Wij zien graag dat dit projectplan in de commissie wordt besproken en dan niet voor de flauwe kul, omdat de beslissing toch al is genomen.

De heer KLOOS: Mijnheer de voorzitter. Ook ik kan mij scharen achter de opmerkingen van de heer Sluiter en mevrouw De Vries.

In de Beleidsbrief worden 9 argumenten genoemd, waaronder ICT. Over ICT hebben de staten zojuist besloten dat er in Drenthe een 100% dekking via breedband moet komen en alleen al

daarom zal het bedrag lager kunnen zijn dan de gevraagde € 2 ton.

De heer DIJKS: Mijnheer de voorzitter. Het projectplan moet samen met de ondernemers worden gemaakt. Dat kost gewoon geld. Als de staten nu besluiten dat er geen geld uitgegeven mag worden, dan kan ik niet aan de slag. De ondernemers hebben dan geen vertrouwen meer in de overheid en gaan zelf ook niets doen.

Ik heb gezegd bereid te zijn het project in tweeën te knippen en ik ben bereid het projectplan in de commissie te bespreken, maar dat plan moet dan wel eerst gemaakt worden. Ik kan niet met lege handen naar de ondernemers gaan.

De heer BAAS: Maar het maken van het projectplan kost toch geen € 2 ton?

De heer DIJKS: Dat bedrag is de bijdrage voor 3 jaar.

De heer BAAS: Het kleine beetje geld dat nodig is om het projectplan te maken, gun ik het college graag. Maar daarna moeten de staten de mogelijkheid hebben te zeggen dat het projectplan niet voldoet en dat dus de rest van het geld er niet komt.

Mevrouw DE VRIES: Als de heer Dijks geld van de staten krijgt voor het maken van het projectplan, dan is hij toch al een heel eind?

De heer DIJKS: Het college moet besturen. Het college is er verantwoordelijk voor dat er een goed projectplan wordt gemaakt en dat het aan de staten wordt voorgelegd. Maar dan zijn we al in de uitwerkingsfase, terwijl nu de voorbereidingsfase aan de orde is.

Mevrouw DE VRIES: Maar als het blijkt toch niets uitmaakt hoe de staten erover denken, waarom stuurt het college ons dit projectplan dan nog toe?

De heer DIJKS: Ik hecht eraan dat de staten de mening van het college delen dat er iets aan parkmanagement moet worden gedaan als opmaat naar de revitalisering van de bedrijventerreinen. Wij willen daar haast mee maken en daarvoor is dit plan gewoon nodig. De staten moeten vertrouwen hebben in GS en in de ondernemers.

Als in 2005 blijkt dat er geen resultaten worden geboekt, vloeit de rest van het geld terug naar de algemene middelen, want dan zal ik de eerste zijn om te zeggen dat wij op deze manier niet verder moeten gaan.

Mevrouw DE VRIES: Als het zo gaat, heeft de heer Dijks gelijk met zijn uitspraak dat wij het niet eens worden.

Vervolgens besluiten de staten bij handopsteken overeenkomstig het voorstel van het college.

De VOORZITTER: Ik constateer dat de leden van de fracties van de PvdA, de VVD en de OPD voor het voorstel hebben gestemd, doch de overige leden daartegen.

4. Het voorstel van gedeputeerde staten van Drenthe van 17 december 2003, kenmerk 51/6.3/2003011609, inzake notitie Een noordelijke rekenkamer

(statenstuk 2004-102)

Mevrouw MULDER: Mijnheer de voorzitter. In de Statencommissie BFE is uitgebreid gediscussieerd over een rekenkamer. Er zijn toen heel veel vragen gesteld en eigenlijk konden wij daarmee niet direct bij de gedeputeerde terecht, omdat de rekenkamer toch een instrument van de staten is. Daarom is gesuggereerd die vragen door een kwartiermakersgroep te laten beantwoorden. Eigenlijk is iedereen voor een collegiale rekenkamer. De vragen zullen door een nog in te stellen stuurgroep worden bekeken.

In de commissie hebben wij onze zorg uitgesproken over de houding van onze Friese collega's. Groningen lijkt net als Drenthe vandaag akkoord te gaan met een noordelijke rekenkamer en wij willen onze Friese collega's oproepen het voorstel voor een noordelijke rekenkamer heel serieus in behandeling te nemen. Wij hopen dat ook de Friezen voor een noordelijke rekenkamer stemmen. In de commissie is ook gesproken over wat de rekenkamer dan zou moeten doen. Daarbij werden vooral de begrippen Doeltreffendheid en Doelmatigheid genoemd. Daarom vinden wij het belangrijk om in een van de aanbevelingen ook het woord "doelmatigheid" op te nemen.

Wij hebben daarvoor een amendement voorbereid, dat ik nu wil indienen. Wij verzoeken de sta-

tengriffie de staten van Fryslân van dit amendement in kennis te stellen.

Amendement C

Provinciale staten van Drenthe, in vergadering bijeen op 4 februari 2004, ter behandeling van statenstuk 2004-102 inzake de aanbevelingen in de nota Een noordelijke rekenkamer,

besluiten in vorengenoemde nota de tekst van aanbeveling 4 op de pagina's 30 en 38 aan te passen en na het woord "doeltreffendheid" in te voegen de woorden "en doelmatigheid".

Toelichting

Met deze toevoeging wordt recht gedaan aan de controlerende functie van PS die niet alleen gaat over de uitkomsten van het beleid (effectiviteit), maar ook over de beleidsuitvoering zelf (efficiëntie), een en ander zoals weergegeven in paragraaf 1.4 van eerdergenoemde nota.

De VOORZITTER: Ik stel vast dat het amendement is ondertekend door de fracties van het CDA, D66, de OPD, GroenLinks, ChristenUnie, de PvdA, de VVD, Fractie de Jong en Drents Belang en daarom in de beraadslaging kan worden betrokken.

De heer DE HAAS: Kan dit amendement wel zo snel vertaald worden in het Fries?

De VOORZITTER: Op Drents grondgebied is de voertaal gewoon Nederlands.

De heer HUIZING: Mijnheer de voorzitter. Na hetgeen mevrouw Mulder al heeft gezegd, hoef ik niet veel meer te zeggen.

De fractie van de PvdA steunt het amendement. Ik wil erop wijzen dat er ook nog een brief is binnengekomen van Utrecht, maar de inhoud daarvan heeft ons niet van standpunt doen veranderen. Wij blijven voor een regionale rekenkamer. Mevrouw Mulder heeft de situatie van Fryslân al geschetst. Wij moeten nu maar snel aan de slag gaan, want als wij in 2005 los willen, moet er nog heel wat gebeuren.

De heer SCHAAP: Mijnheer de voorzitter. Ik adviseer de staten het amendement om te zetten in een motie. Daarmee wordt voorkomen dat de stuurgroep op pad gaat met een voorstel dat af-

wijkt van het voorstel dat in Groningen wordt aangenomen. Maar dit is alleen maar een suggestie van mijn kant, want het is de rekenkamer van de staten.

Mevrouw MULDER: Maar als dan in Groningen hetzelfde amendement wordt ingediend?

De heer SCHAAP: Het is ook niet meer dan een suggestie.

Aan de orde is de stemming over amendement C.

De heer BOMHOF: Mijnheer de voorzitter. Wordt het geen motie?

Mevrouw MULDER: Ik snap de suggestie wel, maar dit punt kan ook een onderwerp voor de stuurgroep worden als zowel Drenthe als Groningen met deze wijziging instemt. Als ook Fryslân er dan nog mee instemt, is het helemaal mooi. Maar uiteindelijk komt het voorstel weer bij de staten terug.

De heer BOMHOF: Ik denk dat de heer Schaap gelijk heeft. De staten van Drenthe kunnen toch niet een stuk, waarover drie staten moeten oordelen, zomaar amenderen? Op die manier is er straks een Drentse versie, een Groningse versie en eind april misschien ook nog wel een Friese versie. Ik vind een motie beter dan een amendement. Voor de inhoud maakt het niet uit en het wordt ook allemaal in de stuurgroep meegenomen. Het lukt ons vast ook wel om de Friezen en de Groningers te overtuigen en dan komt het allemaal goed.

Mevrouw MULDER: In hoeverre wordt het dan anders wanneer het toch in dezelfde stuurgroep wordt behandeld?

De heer BOMHOF: Mevrouw Mulder stelt nu voor om Drenthe een stuk dat door de regio is samengesteld en waarover drie staten beslissen, eenzijdig te laten veranderen. Dat moeten wij niet doen. Pas als de drie staten met het voorliggende stuk hebben ingestemd, kan via de stuurgroep een tekstwijziging worden voorgelegd. Er gaan geen grote rampen gebeuren als het een amendement blijft, maar het staat zo raar als Drenthe in zijn eentje een stuk gaat wijzigen dat van de drie provincies is.

Mevrouw MULDER: Het gaat natuurlijk slechts om een werkdocument, maar als het voldoende is om het woord "amendement" te vervangen door "motie" dan doen wij dat.

De heer ENGELS: Mijnheer de voorzitter. Ik kan het natuurlijk over de boeg gooien van onze jarenlange ervaringen met Fryslân, maar dat zal ik niet doen, hoewel ik het optimisme van de heer Bomhof tamelijk groot vind. Ik ga ervan uit dat wanneer mevrouw Mulder dit stuk gewoon als amendement handhaaft, de arm van het CDA wel zo ver gaat, dat die verder reikt dan alleen Drenthe. En als dat niet zo is, wat dan nog? Wij zijn autonoom, ook al is het stuk regionaal voorbereid; en wij zijn zelfs verplicht om als staten van Drenthe een besluit te nemen. Dat moeten wij dan ook gewoon doen. Mijn fractie vindt dit amendement helder.

De VOORZITTER: Handhaaft mevrouw Mulder het amendement?

Mevrouw MULDER: Ja, dat doe ik.

Vervolgens wordt amendement C met algemene stemmen aangenomen.

Vervolgens besluiten de staten zonder hoofdelijke stemming overeenkomstig het na amendering gewijzigde voorstel van het college.

De VOORZITTER: Ik stel aan de orde de bemsing van de stuurgroep die de opzet van deze rekenkamer verder zal voorbereiden. Daarin zullen 3 statenleden uit Drenthe zitting nemen. Hiervoor zijn voorgedragen: mevrouw Mulder, de heer Bomhof, de heer Langenkamp en de heer Huizing. Er zal dus gestemd moeten worden. Ik benoem tot leden van het stembureau de dames Smith en Huisman en de heren Haikens en De Haas en ik verzoek mevrouw Smith als rapporteur op te treden.

Ik verzoek de bode de stembriefjes uit te delen. Ik maak de staten erop attent dat zij drie stembriefjes krijgen en dat zij hun stem uitbrengen door op elk van de stembriefjes een afzonderlijke naam te zetten. Degene die de minste stemmen krijgt, valt af.

Ik wijs er vervolgens op dat er 45 statenleden aanwezig zijn en dat er straks dus 135 stembriefjes in de stembus moeten zitten.

Vervolgens wordt overgegaan tot de stemming.

Mevrouw SMITH: Mijnheer de voorzitter. Er zijn in totaal 135 stemmen uitgebracht, waarvan op mevrouw Mulder 45, op de heer Bomhof 35, op de heer Langenkamp 9, op de heer Huizing 45 en op de heer Fonk 1. Daarmee zijn in totaal 134 geldige en 1 ongeldige stem uitgebracht.

De VOORZITTER: Ik constateer dat mevrouw Mulder en de heren Bomhof en Huizing deel zullen gaan uitmaken van de Stuurgroep Noordelijke Rekenkamer.

Ik dank de leden van het stembureau voor hun werkzaamheden.

5. Het voorstel van gedeputeerde staten van Drenthe van 18 december 2003, kenmerk 51/6.6/2003011613, inzake extra incidentele storting 2004 in de reserve Flexibel beleid

(statenstuk 2004-103)

en de hierop betrekking hebbende brief van gedeputeerde staten van 28 januari 2004, kenmerk 5/6.8/2004001002, inzake Statenstuk 2004-103, Extra incidentele storting 2004 in de reserve Flexibel beleid; aanvullende informatie.

De heer ENGELS: Mijnheer de voorzitter. De fractie van D66 kan niet met dit voorstel instemmen. Wij vinden de onderbouwing niet deugdelijk. Er wordt verwezen naar een urgentie die samenhangt met werkgelegenheidsproblemen, maar als ik tussen de regels door een idee probeer te krijgen over waar de Kompas-projecten voor de cofinanciering betrekking op zouden kunnen hebben, gaat het volgens mij voornamelijk over de ontwikkeling en de versterking van centra.

Wij hebben er verder problemen mee dat nu met de reserve Flexibel beleid wordt omgegaan op een wijze die niet in overeenstemming is met de afgesproken spelregels. Spelregel 4 stelt een plafond aan de omvang van de reserve Flexibel beleid en spelregel 9 gaat ervan uit dat veranderingen in het kader van de reserve worden aangebracht bij de Voorjaars- en de Najaarsnota. Aan beide spelregels wordt niet voldaan en wij zijn nog niet zover dat wij vinden dat de staten zichzelf moeten piepelen in die zin dat zij zomaar kunnen afwijken van afgesproken spelregels.

Onze conclusie is dat waar hier een wens tot slagvaardigheid is ontwikkeld, die op dit punt toch te ver doorschiet.

Voorzitter. Om die reden zullen wij tegen dit statenstuk stemmen.

De heer KLOOS: Mijnheer de voorzitter. Ik heb na deze woorden verder geen commentaar.

De heer LANGENKAMP: Mijnheer de voorzitter. De fractie van GroenLinks zal op grond van vrijwel dezelfde redenering als die van D66 tegen dit statenstuk stemmen. Er wordt niet gehandeld volgens de spelregels die zijn afgesproken.

Mevrouw MULDER: Mijnheer de voorzitter. Die spelregels zijn natuurlijk ook voor het CDA van belang. Wij zijn op zich voor goede projecten en voor uitvoering van het Kompas-programma, maar wij vinden het moment waarop om een extra storting van € 2 miljoen wordt gevraagd, wel bijzonder. Wij hadden hier krap 2 maanden geleden al een beslissing over kunnen nemen.

In de commissievergadering hebben wij gevraagd in hoeverre er op dit moment dringende projecten zijn waaraan de provincie moet bijdragen. In de brief met aanvullende informatie staat ongeveer hetzelfde als in het statenstuk, met als enig verschil dat wordt meegedeeld dat zorgvuldige besluitvorming over deze en andere projecten het niet mogelijk maakt meer in detail hierop in te gaan.

Ik kan mij best voorstellen dat er projecten zijn, waarvan een openbare behandeling niet handig is, maar het was dan chic geweest als het college ervoor had gekozen bijvoorbeeld de woordvoerders van de fracties bijeen te roepen en hen te informeren over de achtergronden van de urgentie. Mijn fractie vindt het op dit moment gewoon heel moeilijk om te beoordelen of het bedrag van € 2 miljoen voldoende is en waar het heen gaat. Misschien had het wel € 4 miljoen moeten zijn, want wellicht waren er wel meer projecten waarin wij hadden willen investeren. Het bedrag is in ieder geval arbitrair.

Voorzitter. Wij kunnen op dit moment geen integrale afweging maken en omdat de urgentie en de onderbouwing van het bedrag ontbreken, gaan wij niet met dit voorstel akkoord.

De heer HUIZING: Mijnheer de voorzitter. Dat doen wij wel. In de commissie zijn wij uitvoerig

ingegaan op het belang dat onze fractie hecht aan het storten van dit bedrag en wij hebben hierbij vooral de werkgelegenheid als motivering genoemd. Wij hebben er voldoende vertrouwen in dat te zijner tijd kan worden gecheckt of het goed is gekomen, maar wij zijn op dit moment bereid het gevraagde bedrag beschikbaar te stellen.

De heer LANGENKAMP: Voorzitter. Weet de heer Huizing ook hoeveel geld er op dit moment in de bestemmingsreserve werkgelegenheid zit?

De heer HUIZING: Dat staat in het stuk.

De heer LANGENKAMP: Waarom gebruikt de PvdA dat bedrag dan niet en wil zij een extra storting doen?

De heer HUIZING: Omdat de fractie niet het risico wil lopen dat projecten op de tocht komen te staan. Kompas-projecten zijn tijdgebonden en om te voorkomen dat wij in een tijds-klem terechtkomen, willen wij nu dit gebaar maken.

De heer LANGENKAMP: Maar dat betekent dat de PvdA af wil van de spelregels, want die luiden dat eerst de bestemmingsreserve moet worden gebruikt. De PvdA wil die bestemmingsreserve nu niet gebruiken, omdat zij die ergens anders voor nodig heeft. Als het zo is, moet de fractie van de PvdA de spelregels ter discussie stellen.

De heer HUIZING: Wij willen het geld uit de reserve niet voor andere dingen gebruiken, wij willen gewoon het krediet Flexibel beleid gebruiken voor datgene waarvoor het bestemd is.

De heer LANGENKAMP: Maar de heer Huizing spreekt zichzelf nu tegen. In een van de spelregels staat dat eerst moet worden gekeken naar de bestemmingsreserve Werkgelegenheid voordat een nieuwe storting wordt gedaan in de reserve Flexibel beleid.

De heer HUIZING: Wij gaan ervan uit dat het bedrag dat nog in de bestemmingsreserve zit, aangevuld met het bedrag dat nu wordt gevraagd, nodig is om het programma uit te voeren.

Mevrouw MULDER: Mijnheer de voorzitter. Heeft de heer Huizing misschien meer informatie dan wij? Weet hij dan misschien waar dit geld voor

gebruikt gaat worden? Ik ben daar wel benieuwd naar.

De heer HUIZING: Als statenlid heb ik die informatie niet.

De heer DIJKS: Mijnheer de voorzitter. Alle bestemmingsreserves hebben een doel. Spelregel 4 heeft betrekking op wat er maximaal in de reserve gestort moet worden.

In januari 2002 was het saldo van het krediet Flexibel beleid € 10.661.000,-. Op 1 januari 2003 was dat € 9 miljoen en op dit moment is het krediet nog ongeveer € 3,7 miljoen. Hieruit blijkt wel dat er heel veel geld gebruikt wordt voor de cofinanciering van allerlei projecten, of die nu uit het Kompas komen of uit andere subsidiebronnen. Het college schat in dat het bedrag van € 3,7 miljoen ontoereikend zal zijn om het komende jaar plannen te committeren. In 2003 is tot een bedrag van € 5 miljoen aan plannen gecommitteerd en die plannen passeren de staten afzonderlijk. Het college schat in dat de gevraagde extra donatie nodig is om goed aan de slag te gaan. Mevrouw Mulder noemt de hoogte van het bedrag arbitrair, maar die hoogte is wel gerelateerd aan de overschotten, c.q. saldireserve die nog beschikbaar zijn. Er zitten zeer veel projecten in de pijplijn en als het college met een gemeentebeheer of met wie dan ook in de slag gaat, wil die partij weten of er ook van de zijde van de provincie geld beschikbaar is. Het college moet dan geld op de plank hebben liggen of in ieder geval een reserve hebben die een bepaalde bestemming heeft. Daarom acht het college het noodzakelijk het krediet Flexibel beleid op te hogen. Maar nogmaals, de staten krijgen alle voorstellen afzonderlijk aangeboden en zij kunnen dan ook per voorstel een besluit nemen.

De heer ENGELS: Het college is nog niet ingegaan op de opmerking dat is afgesproken dat op 2 momenten in het jaar besluiten worden genomen over zowel de voeding als onttrekkingen aan het krediet Flexibel beleid (spelregel 9).

De heer DIJKS: Ik kan niet zo snel lezen, dat spelregel 9 over de voeding van het krediet gaat. Die spelregel heeft betrekking op het aanbieden en honoreren van projecten, wat tweemaal per jaar kan gebeuren, maar in die spelregel staat niets over de voeding.

De heer ENGELS: Ik probeer niet in tien keer heen en weer te komen, maar als in die spelregel staat dat de omvang van het krediet tweemaal per jaar wordt vastgesteld dan mag ik er toch van uitgaan dat daarmee zowel wat er in komt als wat er uitgaat, bedoeld wordt?

De heer DIJKS: Zo zou het gelezen kunnen worden.

De heer ENGELS: Dan is de volgende vraag hoe het college beoordeelt dat, in afwijking van wat wij met elkaar hebben afgesproken - of het nu monistisch of dualistisch is, doet er op dit moment niet toe - op de nu voorgestelde manier te werk wordt gegaan.

De heer DIJKS: Het college heeft in zijn brief van november aangegeven het wenselijk te achten dat er voor 2004 een extra storting plaatsvindt en daarbij ook aangegeven hoe het die extra storting denkt te financieren.

De heer ENGELS: De vraag is hoe het college aankijkt tegen zijn eigen voorstel om af te wijken van de afgesproken regels.

De heer DIJKS: Ik betwijfel of hiervan sprake is. Bij de begrotingsbehandeling in november heeft het college reeds aangekondigd met dit voorstel te komen. Alleen, de beslissing ligt nu voor en de heer Engels wil die beslissing opschorten tot de Voorjaarsnota. Maar goed, de staten besluiten daarover. Het college waarschuwt alleen voor het gevaar dat er onvoldoende budget beschikbaar is, waardoor er geen plannen voorbereid kunnen worden. In het belang van de economie van Drenthe acht het college het nodig om dit extra zetje te geven en daarvoor is deze extra donatie nodig.

De heer ENGELS: Kan de gedeputeerde dan nog even aangeven hoe de ontwikkeling van centra een positieve uitwerking heeft op urgente werkgelegenheidsproblemen? Omdat ik op mijn andere vraag toch geen antwoord krijg, stel ik dan nu maar deze vraag.

De heer DIJKS: De ontwikkeling van centra gaat met veel werkgelegenheid gepaard, ook al is het maar een momentopname.

De heer LANGENKAMP: Ik wil nog even terugkomen op de vorige vraag.

De VOORZITTER: Ik wil nu geen spervuur van interrupties. Ik wijs de staten erop dat er nog een tweede termijn volgt. Ik sta alleen nog interrupties in het betoog van de gedeputeerde toe.

De heer LANGENKAMP: Mijn vraag aan de heer Dijks is of hij van mening is dat hij correct omgaat met de spelregels. Naar mijn idee doet hij dat niet, maar de heer Dijks heeft daar kennelijk een ander idee over. Ik hoor graag, voordat ik aan mijn tweede termijn begin, hoe de heer Dijks hierover denkt.

De heer DIJKS: Wij zijn er allemaal zelf bij om erop toe te zien dat correct met de spelregels wordt omgegaan. Ik wijs erop dat ook in 2003 niet op 2 maar op 3 momenten een beroep is gedaan op het krediet Flexibel beleid. Ik heb toen niemand daartegen horen protesteren.

De heer LANGENKAMP: Het gaat mij om spelregel 3, waarin staat dat andere provinciale middelen niet beschikbaar of niet toereikend zijn. Daarom sprak ik ook over bestemmingsreserves voor werkgelegenheid, voor witte plekken enzovoorts.

De heer DIJKS: De staten kunnen bij de afzonderlijke voorstellen die zij voorgelegd krijgen, die afweging maken. Elke bestemmingsreserve kan niet zomaar aangewend worden in het kader van flexibel beleid, de staten zouden daar ook absoluut niet akkoord mee gaan. Een bestemmingsreserve heeft een heel specifiek omschreven bestemming en daaraan moet het college zich houden.

Het is best mogelijk dat wij in de loop van dit jaar met aangepaste spelregels komen, maar die zullen dan in de staten besproken worden.

De heer HOLMAN: Ik begin er nu toch wel een beetje moeite mee te krijgen. Ik vraag mij ook af wat wij als staten nu aan het doen zijn. Ik heb een beetje het idee dat de heer Dijks sinterklaas en zwartepiet tegelijk wil zijn. Het college komt maar steeds met voorstellen. Normaal is het maar eens per jaar sinterklaas, maar het college komt nu in februari alweer met de mededeling dat het college te weinig geld heeft voor bepaalde doelen en dat de staten daarvoor vooral meer beschikbaar moe-

ten stellen. Maar tegelijkertijd gedraagt het college zich ook als zwartepiet: het stopt alles in een zak en de staten kunnen niet zien wat daarin zit. De heer Huizing zegt als statenlid niet te weten wat er in die zak zit, vanuit een andere functie weet hij dat kennelijk wel. Dit roept de vraag op hoe wij met elkaar omgaan en waar wij in vredesnaam mee bezig zijn. Maar het college houdt de zak van zwartepiet mooi gesloten; het is ons absoluut niet duidelijk wat erin zit en welk effect het college met de inhoud beoogt. Ja, het college doet iets aan werkgelegenheid, maar wat, kan het niet aangeven. Het gaat om miljoenen en wij moeten maar ruiken wat het college daarmee gaat doen en het college op zijn blauwe ogen vertrouwen dat het wel goed komt. Daar doen wij dus even niet aan mee en ik denk ook niet dat het een goed politiek systeem is om op deze manier te gaan werken. Ik verzoek het college toch nog eens nadrukkelijk na te denken over waar het nu mee bezig is.

De heer DIJKS: Voorzitter. Misschien ligt het aan de akoestiek van de zaal dat mijn woorden niet duidelijk overkomen, maar ik wijs erop dat het volstrekt duidelijk is wat op dit moment de reserve Flexibel beleid is. Het gaat om €3,7 miljoen, de staten hebben dit cijfer zwart op wit gekregen. Het college vraagt de staten nu alleen om een ophoging van die reserve. Op het moment dat het college geld gaat uitgeven, zijn de staten daarbij. De voorstellen om geld uit de reserve beschikbaar te stellen, komen afzonderlijk in de staten aan de orde. Dat zijn de regels en daar wijkt het college niet van af.

De heer VEENSTRA: Voorzitter. Ik wil even reageren op het verhaal van de heer Holman. Hij vraagt zich af waar wij nu mee bezig zijn en ik heb de indruk dat wij nu al een tijdje voornamelijk bezig zijn met procedures en weinig met de inhoud. Daar wordt vreselijk omheen gedraaid, vooral door het CDA.

Er ligt nu een voorstel voor om zo snel mogelijk met werkgelegenheidsmaatregelen aan de slag te gaan en om Kompas-programma's uit te gaan voeren. Dat is aan de orde en daar wordt nu steeds het verhaal van de procedures bijgehaald. Op deze manier dreigen wij in een patstelling te komen met aan de ene kant de oppositiepartijen die constant terugkomen op procedures en de Voorjaarsnota overal bij betrekken en aan de andere kant de partijen, die die problemen ook wel

zien, maar vooral van mening zijn dat de zaken moeten doorgaan.

De heer HOLMAN: Dat willen wij ook graag. Maar heeft de heer Veenstra dan enig idee waar het geld aan besteed wordt? Verleden jaar zat er nog €9 miljoen in de reserve Flexibel beleid en na een extra donatie wordt dat €11 miljoen.

De heer VEENSTRA: Heeft de heer Holman wel kennisgenomen van de inhoud van de brief? Zo ja, dan weet hij dat Kompas-projecten worden uitgevoerd en dat ieder voorstel afzonderlijk in de staten aan de orde komt.

De heer LANGENKAMP: Maar de heer Veenstra wil toch ook dat wij ons aan onze eigen spelregels houden?

De heer VEENSTRA: De heer Langenkamp noemt steeds de spelregels en de procedures, hij lijkt wel een boekhouder. Wanneer gaan we nu over de inhoud spreken? Er ligt nu een voorstel voor om op het punt van de werkgelegenheid een slag te maken.

De heer ENGELS: Kan de heer Veenstra dan eens helder aangeven over welke inhoud het nu eigenlijk gaat? Dat is mij volstrekt onduidelijk. Het gaat over werkgelegenheid, maar meer weten we als statenleden en anders ook niet. Het irriteert mij niet dat de heer Veenstra anderen afschildert als mensen die alleen met procedures bezig zijn, mijn invalshoek is dat PS zichzelf serieus moeten nemen als orgaan en zich moeten houden aan wat zij hebben afgesproken. De heer Veenstra heeft volkomen gelijk met zijn opmerking dat het daarbij niet moet blijven en ik wil altijd met hem discussiëren over de inhoud, zelfs over werkgelegenheid, maar dan moet wel duidelijk zijn waar het bij deze extra storting van €2 miljoen precies over gaat.

De heer VEENSTRA: Er ligt nu een stuk voor met een voorstel om ter uitvoering van Kompas-programma's die te maken hebben met werkgelegenheid, een reserve op te hogen.

De heer ENGELS: Ik heb het stuk ook gelezen - ik zal nu niet spreken over de gemoedstoestand waarin ik dat heb gedaan - maar het zegt mij helemaal niets.

Mevrouw MULDER: Want waarom zou de extra storting dan geen € 3 miljoen moeten zijn? De onderbouwing voor de hoogte van het bedrag ontbreekt.

De VOORZITTER: Ik denk dat de staten moeten proberen te voorkomen met steeds dezelfde argumenten de discussie te herhalen.

De heer BAAS: Voorzitter. Spelregels zijn er om je aan te houden, maar ik kan mij best situaties voorstellen die het noodzakelijk maken dat van spelregels wordt afgeweken. Maar ik begrijp dan niet waarom in deze vergadering niet meteen een aantal klip en klare voorstellen voorligt, waaraan het bedrag van € 2 miljoen moet worden besteed. Die voorstellen zouden de haast moeten verklaren en die haast zie ik nu niet.

De VOORZITTER: Ik verzoek de gedeputeerde zijn eerste termijn af te ronden.

De heer DIJKS: Ik ben het van harte eens met de uitspraak dat er geen sprake moet zijn van herhaling van zetten. Ik heb aangegeven dat het de inschatting van het college is dat het bedrag van € 3,7 miljoen onvoldoende is om de projecten die in de pijplijn zitten dit jaar te financieren. En ik herhaal het nogmaals: elk afzonderlijk voorstel wordt in de staten besproken; dan komen alle criteria als werkgelegenheid, stuwendheid enzovoorts aan de orde en dan besluiten de staten al dan niet geld beschikbaar te stellen.

TWEEDE TERMIJN

De heer ENGELS: Mijnheer de voorzitter. Mijn fractie moet vaststellen dat zij in de rechtstreekse discussie met het college op dit punt, helaas, niet verder komt. Ik zal pogingen daartoe nu dan ook staken, want die leveren helemaal niets op. Mijn fractie is een beetje teleurgesteld over het feit dat steeds een tegenstelling wordt gesuggereerd als het erom gaat hoe met procedures en hoe met de inhoud moet worden omgegaan. Dat is niet de benadering van mijn fractie; van een aantal andere fracties ook niet, denk ik. Ik denk dat wij altijd moeten proberen te komen tot een goede verbinding van procedure en inhoud. Vanuit mijn positie als statenlid en vanuit het belang dat ik zie voor de staten om met het college in bestuurlijk verkeer te zijn, zie ik dat de staten er een heel duidelijk

belang bij hebben goed na te gaan hoe zij met de dingen die zij zelf hebben afgesproken, omgaan. Ik ben het helemaal met de heer Baas eens dat er altijd is te praten over versnellingen, over aanpassingen en over uitzonderingen. Maar dan moeten de inhoud, de urgentie en het belang volkomen duidelijk zijn. Dat is nu niet aan de orde. Ons wordt nu eigenlijk gevraagd om in goed vertrouwen, en omdat er iets dreigt van werkgelegenheidsprojecten, geld beschikbaar te stellen. Achteraf zien wij dan wel of het allemaal goed komt. Het is mijn vaste overtuiging dat dit voor staten die zichzelf serieus nemen, niet de goede manier is. Dat is de reden waarom ik heb gezegd dat, als wij het anders willen doen, wij ook nadrukkelijk een besluit moeten nemen over de manier waarop wij omgaan met de door onszelf afgesproken spelregels. Dat wil ik toch wel graag overeind houden. Ik zou het ook buitengewoon betreuren - dat zeg ik ook met het oog op de inhoud van het beleid, waar alle statenfracties bij betrokken zijn - wanneer wij de komende tijd - wij zijn nu een beetje ongelukkig begonnen en wij zijn nu aan het repareren - op deze manier besluiten moesten nemen. Spelregels en budgetrecht zijn te belangrijk om die alleen maar af te doen met de term "procedures".

De heer LANGENKAMP: Mijnheer de voorzitter. Ik kan mij grotendeels bij deze woorden aansluiten. Ik wil de heer Veenstra er nog op wijzen dat direct in de eerste zin van de Inleiding van de beleidsbrief staat dat er spelregels zijn en dat ook in de brief van 28 januari in de tweede alinea staat dat dit alles is vastgelegd in de spelregels voor de reserve Flexibel beleid. Ons kan dus niet worden verweten dat wij ons alleen maar met procedures bezighouden.

Als de heer Dijk van mening is dat die spelregels te strak zijn, moet hij de staten voorstellen die aan te passen. Maar zolang die spelregels niet veranderd zijn, moet het college zich daaraan houden.

Mevrouw MULDER: Mijnheer de voorzitter. Ook ik wil mij aansluiten bij de woorden van de heer Engels. Het gaat er niet om dat wij alleen maar met procedures bezig willen zijn. Ik heb zojuist al aangegeven dat wanneer uit de onderbouwing blijkt dat er voor de werkgelegenheidsmaatregelen € 3 miljoen nodig is, wij daarmee instemmen. Het gaat er om dat in het voorliggende voorstel de onderbouwing ontbreekt. Ik kan mij voorstellen dat

het college in de onderhandelingen met andere cofinancierende partijen niet alle kaarten op tafel wil leggen, maar het zou dan chic zijn geweest in ieder geval de woordvoerders van de fracties in een besloten bijeenkomst duidelijk te maken waarom deze storting zo urgent is. Ik moet nu, helaas, constateren dat dit allemaal niet is gebeurd en dat vind ik heel erg jammer.

De heer DOHLE: Mijnheer de voorzitter. De discussie komt op mij over als een discussie over de vraag of het geld in de linker of in de rechter zak moet worden bewaard. Het is toch volstrekt helder - het staat ook met zoveel woorden in de stukken - waarvoor het geld is bestemd. Er staat bovendien bij dat op het moment dat het wordt uitgegeven, de staten daarover hun oordeel kunnen geven. Ik snap daarom eerlijk gezegd alle commotie niet. Als het alleen maar gaat om de spelregels dan zijn wij eigenlijk weer terug bij de status van de brief van 18 september. In die brief is dit bedrag ook gewoon genoemd en wat dat betreft sluit ik mij aan bij de woorden van de heer Veenstra dat wij bij elk statenstuk hetzelfde verhaal krijgen.

Vervolgens besluiten de staten bij handopsteken overeenkomstig het voorstel van het college.

De VOORZITTER: Ik stel vast dat de leden van de fracties van de PvdA, de VVD, de OPD, Fractie de Jong en de ChristenUnie voor het voorstel hebben gestemd, doch de leden van de fracties van het CDA, GroenLinks, D66 en Drents Belang daartegen.

6. Het voorstel van gedeputeerde staten van Drenthe van 17 december 2003, kenmerk 51/6.2/2003011292, inzake verplaatsing agrarische bedrijven

(statenstuk 2004-100)

met het op dit punt betrekking hebbende verslag van de Statencommissie Milieu, Water en Groen van 12 januari 2004

en de hierop betrekking hebbende brief van gedeputeerde staten van 28 januari 2004, kenmerk 5/6.14/2004001019, inzake aanvullende informatie statenstuk 2004-100, Verplaatsing agrarische bedrijven.

De heer SLUITER: Mijnheer de voorzitter. Tijdens de behandeling van dit statenstuk in de commissie heeft de fractie van D66 aangedrongen op een stevige toetsing op duurzame bedrijfsvoering bij de toepassing van de regeling. Waar het D66 om gaat, is dat de regeling bij voorkeur niet wordt gebruikt in die gevallen waarin geen sprake is van duurzame landbouw. De heer Smidt ging in de commissie snedig op die uitspraak in door D66 de vraag voor te leggen of wij zover wilden gaan bedrijven die niet duurzaam werken, uit te sluiten van de regeling, ook als die bij verplaatsing ruimte zouden maken voor verder realisatie en ontwikkeling van de ecologische hoofdstructuur (EHS). Voorzitter. Het gaat mijn fractie bij de behandeling van dit punt om twee elementen. In de eerste plaats gaat het erom dat de verplaatsingsregeling maximaal wordt ingezet voor het stimuleren van duurzame bedrijven. Het mag in onze visie niet zo zijn dat aan een duurzaam landbouwbedrijf dat wil verplaatsen "neen" wordt verkocht, omdat de regeling is uitgeput, onder andere door de financiering van verplaatsing van niet duurzame bedrijven. Het tweede element betreft de aanvullende informatie die in de brief van 28 januari wordt gegeven. Onder het kopje "Kader" wordt een breed instrument aangekondigd, waarin naast de bedrijfsverplaatsing ook de continuering van de Drentse maat en de Hunzemaat worden ondergebracht. De voor de hand liggende vraag is dan natuurlijk waarom dan nu reeds op een onderdeel van een breder instrument een besluit moet worden genomen, terwijl wij maar moeten afwachten of dit onderdeel wel op een verstandige wijze past in het bredere instrument dat ons bij de Voorjaarsnota in het vooruitzicht wordt gesteld. Met andere woorden: zou het eigenlijk niet verstandiger zijn om, waar het college samenhang ziet in de verplaatsingsregeling en het breder instrumentarium dat nog gaat komen, die voorstellen in samenhang, en dus gelijktijdig, te behandelen?

De heer SMIDT: Mijnheer de voorzitter. Het is wel handig dat ik nu het woord krijg want dat geeft mij de gelegenheid te reageren op de woorden van de heer Sluiter.

De fractie van de VVD kan akkoord gaan met het voorliggende voorstel, maar stelt daaraan wel een voorwaarde; een voorwaarde die de bedenking van de heer Sluiter deels ondervangt. Onze voorwaarde is dat het college nu toezegt dat de nieuwe verbrede regeling zo vroeg mogelijk, maar in

ieder geval bij de Voorjaarsnota, aan de staten wordt voorgelegd. Ons probleem is namelijk dat de huidige regeling alleen maar kan worden ingezet ten behoeve van de realisering van de EHS. Wij hebben er behoefte aan dat, nu vandaag nog de ammoniakkaart gepresenteerd wordt, invulling wordt gegeven aan de wens die in de commissie statenbreed is geuit om aan de knelgevallen ook een vorm van flankerend beleid te kunnen bieden. Die toezegging kan de discussie die ongetwijfeld nog in de commissie gaat worden gevoerd over de ammoniakkaart, een stuk verlichten.

De fractie van de VVD heeft in de brief van 28 januari wat contouren kunnen waarnemen van de verbrede regeling zoals die op stapel wordt gezet. In de brief staat dat de regeling in het bijzonder moet gaan gelden voor verplaatsing van bedrijven uit de EHS-gebieden. De VVD zou het wenselijk vinden wanneer de regeling minstens evenveel mogelijkheden bood aan veebedrijven die verplaatst moeten worden op grond van het ammoniakbeleid dan vanuit de EHS-gebieden. De regeling is met name ontworpen om beleid te hebben voor de plaats vanwaar een bedrijf vertrekt. De regeling is erop gericht een probleem op die plek op te lossen. De woorden van de heer Sluiter betekenen dat wanneer een niet duurzaam bedrijf met bijvoorbeeld heel veel ammoniakuitstoot de natuurwensen van een naastgelegen gebied blokkeert, dat bedrijf daar toch tot in lengte van dagen blijft zitten. Ik geef wel toe dat wanneer er provinciaal geld in wordt gestoken, er op een duurzamere wijze verder geproduceerd kan worden; er kan immers kavelvergroting plaatsvinden. Maar daartoe biedt de regeling nu al mogelijkheden. En bovendien, wat is duurzaam? De huidige milieuwetgeving bevat heel wat waarborgen ten aanzien van duurzaamheid. Ik weet niet in hoeverre de heer Sluiter dit begrip wil beperken tot biologische bedrijven, maar ik zou dat een zodanig ernstige verenging vinden dat daarmee de regeling in feite onwerkbaar wordt.

De fractie van de VVD vindt het jammer dat het college pas nadat daarop door de commissie is aangedrongen, komt met een evaluatie van de lopende verplaatsingsregeling. Het is jammer dat onvoldoende duidelijk is wat de exacte inzet van middelen op basis van deze regeling is geweest. Wij nemen echter aan - als het anders is, hoor ik het wel - dat de middelen uitgeput waren en dat is meteen de reden waarom wij het urgent vinden dat de regeling nu wordt ingesteld. Wij weten al-

lemaal dat de koopstop van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) per 1 januari is opgeheven en dat dus de grondmarkt rond de EHS in beweging komt. Ik kan mij goed voorstellen dat het college, omdat er vanwege de stop een stuwmeer is ontstaan dat nu in een keer loskomt, met de huidige regeling onmiddellijk aan de slag wil. Maar dat laat onverlet dat wij er prijs op stellen dat de nieuwe verbrede regeling zo snel mogelijk aan de staten wordt voorgelegd.

De VVD ziet, kortom, het belang van de verplaatsingsregeling in, maar wacht de reactie van het college af alvorens met een standpunt te komen.

Mevrouw STOEL: Mijnheer de voorzitter. Ik denk dat de insteek van onze fractie aardig aansluit bij hetgeen de heer Smidt zojuist naar voren bracht. Wij hebben dit statenstuk in de commissie al uitgebreid besproken en die discussie hoeven wij niet over te doen. Naar aanleiding van de vragen in de commissie hebben wij een brief van het college gekregen, maar wij kunnen niet zeggen dat die brief nu de grote duidelijkheid heeft gebracht waarop wij zaten te wachten.

Wij vinden het wel belangrijk dat er in de pot geld beschikbaar blijft om provinciaal te kunnen bijdragen aan de verplaatsing van bedrijven, mede omdat de minister inmiddels weer geld beschikbaar heeft om EHS-aankopen te financieren. Wij verwachten hiervan een toenemende vraag om van die pot gebruik te mogen maken.

De hele gang van zaken rond dit voorstel vinden wij toch wel tamelijk rommelig. Wij hadden ook veel liever gezien dat wij in een keer zouden hebben kunnen spreken over dat nieuwe, bredere voorstel waarvan in het stuk sprake is. Wij zouden alle ins en outs daarvan dan goed hebben kunnen bespreken, maar desondanks vinden wij het belangrijk dat er geld in de pot blijft. Wij willen het voorliggende voorstel dan ook wel steunen, maar wij koppelen daaraan de volgende opdracht aan het college. Het college schrijft ergens in 2004 met het nieuwe voorstel te komen, maar wij willen dat dit er uiterlijk bij de Voorjaarsnota is. Wij verzoeken het college in dit voorstel aan de volgende punten aandacht te schenken: de problematiek van verplaatsingen in het kader van de ammoniakkaart, de mogelijkheden tot aankoop in het kader van de "ruimte voor ruimte"-regeling, verplaatsing van intensieve veehouderijbedrijven, inplaatsing van melkveebedrijven in de Veenkoloniën en de problematiek van recreatiebedrijven die van-

wege hun ligging in de EHS geen uitbreidingsmogelijkheden meer hebben. Hieraan voegen wij nog onze wens toe dat er gestreefd wordt naar het vinden van duurzame oplossingen.

Wij horen hierop graag de reactie van het college.

De heer WIJBENGA: Mijnheer de voorzitter. Zoals ik in de commissievergadering al heb verwoord, is het CDA erg ingenomen met dit voorstel. Ook in het verleden - zo heb ik althans uit de overlevering begrepen - heeft het CDA deze maatregel steeds ondersteund.

Het overgrote deel van de concrete vragen die in de commissievergadering zijn gesteld, zijn tijdens die vergadering zelf beantwoord en de ontbrekende feiten zijn in de brief van 28 januari opgenomen, waarvoor onze hartelijke dank.

Ook zijn wij verheugd dat de gedeputeerde aan ons verzoek om tot een meer integrale regeling voor de plattelandsontwikkeling te geraken, tegemoet komt. Onze buurprovincies zijn ons hierin al min of meer voorgegaan en de beschikbare middelen zijn daar ook aanzienlijk meer verhoogd dan in ons geval. Wij horen dan ook graag van de gedeputeerde of zij al een indicatie kan geven van het bedrag waarmee wij rekening moeten houden wanneer het gaat om een integrale regeling. Wij hebben in de commissievergadering ook aangedrongen op een gedegen evaluatie van de bestaande regeling. Er moet gekeken worden naar leermomenten etcetera teneinde PS daadwerkelijk in de gelegenheid te stellen hun controlerende taak uit te oefenen.

Het feit dat in het voorstel sprake is van 6 bedrijven die van de regeling gebruik hebben gemaakt, terwijl in de brief sprake is van tweemaal 5 bedrijven - wij zijn benieuwd naar de verklaring voor dit verschil - is voor ons mede aanleiding GS te vragen de boekhouding nog eens te checken en op een gedegen evaluatie aan te dringen voordat de nieuwe regeling van kracht wordt.

Behalve het voorgaande en enige kerngetallen biedt de brief van 28 januari weinig aanknopingspunten voor de kaderstellende rol van PS. Ik heb in de commissievergadering aangedrongen op prioritering. De gedeputeerde zag toen slechts 2 mogelijkheden: het moet gaan om een gezond bedrijf en er moet een knelpunt worden opgelost. Verdere mogelijkheden zag zij niet. Maar wanneer een bedrijf hieraan niet voldoet, is een beroep op de regeling niet eens mogelijk. Dat is ook niet wat wij bedoelen met prioritering en daarom wil ik

graag nog een poging doen. Wij kunnen straks waarschijnlijk, wanneer er weer geld in de pot zit, in korte tijd een aantal aanvragen verwachten. Passen wij dan het principe toe dat wie het eerst komt, het eerst maalt, of belonen wij eerst die gevallen die de grootste bijdrage aan het uiteindelijke doel bieden? Gaan wij dan vervolgens alleen die bedrijven helpen die in de EHS liggen, of - een suggestie die hier al meer is gedaan - kijken wij naar de knelgevallen als gevolg van de amoniakkaart of kijken wij ook naar bedrijven die aan de randen van de EHS liggen? De rijksregeling, zo heb ik mij laten informeren, laat die mogelijkheid toe.

Voorzitter. Het voorgaande leidt tot een gemakkelijke oplossing; een oplossing die in subsidie land steeds vaker wordt toegepast, namelijk het uitschrijven van een of meer tenders. Die tenders moeten het mogelijk maken de door mijn fractie voorgestane afweging te maken. Graag vernemen wij van de gedeputeerde hoe zij hierover denkt. Ten slotte wordt in het voorstel gesproken over een uitbreiding van de werkingssfeer van de regeling in de richting van bedrijfsuitbreiding. In het voorstel wordt vermeld dat die uitbreiding dan moet passen binnen de Brusselse criteria. Die zijn al vanaf 2000 bekend. Wanneer wij dus daadwerkelijk op deze wijze subsidie gaan verlenen dan zal de EC op basis van het verdrag de regeling moeten goedkeuren. Aangezien hiermee zeer veel tijd gemoeid zal zijn - er moet gerekend worden op zeker een halfjaar - dringen wij er bij het college op aan om de regeling zoals die nu geldt in stand te houden en ons bij de behandeling van de Voorjaarsnota zo mogelijk een nieuw plan voor te leggen, en dan bij voorkeur het door mij in het begin van mijn verhaal genoemde integrale plan, met een indicatie van de kosten. In de tussentijd heeft het college voldoende gelegenheid om vooroverleg te hebben met het Ministerie van LNV en eventueel de EC.

Om het college op weg te helpen, heb ik alvast de desbetreffende richtlijn uit 2000 opgezocht en ik zal die zo dadelijk aan de gedeputeerde overhandigen. Ik heb er een passende kleur kaft bij gezocht om de urgentie van dit alles aan te geven. Voorzitter. Gelet op de uiteindelijke doelstelling van de regeling is mijn fractie in principe bereid het voorstel te steunen. Maar wij verzoeken de gedeputeerde met klem om onze suggestie om prioriteiten te stellen bij de behandeling van de aanvragen over te nemen, liefst dadelijk, maar

zeker bij het instellen van de nieuwe integrale regeling. Op deze manier kunnen PS de kaders stellen en wordt tegelijkertijd niet onnodig tijd verloren voor de bedrijven die op de regeling zitten te wachten.

De VOORZITTER: Ik feliciteer de heer Wijbenga met zijn maidenspeech en geef hem de gelegenheid de gedeputeerde het cadeautje te overhandigen.

(De heer Wijbenga overhandigt mevrouw Edelenbosch een presentje.)

Mevrouw EDELENBOSCH: Mijnheer de voorzitter. Het lijkt mij goed dat ik begin met het beantwoorden van de vragen.

De heer Smidt zei dat zijn fractie in feite akkoord is met de regeling, maar daaraan nog wel wat voorwaarden stelde. Ook mevrouw Stoel sprak zich in die zin uit. De verbrede regeling, waarin de huidige regeling met meer maatwerk gebruikt kan worden, moet zo snel mogelijk klaar zijn. Als de staten besluiten dit statenstuk aan te nemen en wanneer er morgen een boer komt die wil verplaatsen, die volgens de oude regeling niet, maar volgens de verbrede regeling wel geholpen kan worden - het gaat dan over meer dan alleen EHS - dan wordt zijn aanvraag niet afgewezen, maar bewaard tot de verbrede regeling er is. Wij maken de verbrede regeling zo snel mogelijk klaar om het geld dat de staten nu voteren ook verbreed, via maatwerk en naar behoefte, te kunnen gebruiken. Ik zeg dat toe en ik zeg ook toe dat wij daar zo zorgvuldig mogelijk mee omgaan.

Voorzitter. Ik heb wel het gevoel dat ik nog iets moet toelichten, want ik krijg een beetje de indruk dat de heren Wijbenga en Sluiter iets door elkaar halen. In de commissie is gesproken over een verbreed instrument. Er is gezegd dat wij ontschot en integraal op het platteland moeten kunnen werken. In de commissievergadering heb ik in antwoord op een opmerking van de heer Wijbenga gezegd dat het college bezig is een Fonds vitaal platteland in te richten, waarin alle regelingen moeten worden ondergebracht. Edoch, bij zo'n verbreed instrument zal nog wel een aantal regelingen moeten blijven bestaan. De middelen gaan dan wel in het verbrede fonds, zodat wij niet iedere keer voor allerlei doeleinden aparte budgetjes moeten creëren, maar aan het contract dat wij voor bedrijfsverplaatsing, met het Groenfonds en

de Dienst Landelijk Gebied (DLG) hebben gesloten, moeten wij ons houden. Wij zullen een onderbouwing met argumenten moeten hebben waarom wij geld willen uitgeven, want de Rekenkamer moet alles kunnen controleren, het Groenfonds moet met zijn papieren naar de accountant en het DLG moet ook afrekenen. Wij willen zo breed mogelijk en zo flexibel mogelijk met ons geld omgaan, maar de verbrede regeling, waarover is gesproken, kan pas ingaan op 1 januari 2005. Het kan niet eerder, omdat allerlei juridische aanpassingen nodig zijn. Het ligt niet alleen aan ons, het komt ook omdat wij het programmatisch werken met een fonds willen laten sporen met het programmatisch werken in SNN-verband, waarvoor de minister toestemming heeft gegeven. Om nu niet helemaal dubbel werk te doen, laten wij dat een keer oplopen. Ik zeg dus toe dat wij proberen de regeling voor de verplaatsing van agrarische bedrijven zo snel mogelijk verbreed toe te passen. Dit geld moet dus met maatwerk kunnen worden besteed. Het integrale instrument, dus het Fonds platteland, kan niet eerder dan op 1 januari 2005, in werking treden.

Voorzitter. Ik ben ervoor ingehuurd om vragen van statenleden te beantwoorden, maar als het om de vraag van de heer Sluiter gaat of het geld wel maximaal wordt ingezet voor duurzame bedrijfsvoering, kan ik niet beter doen dan mij aansluiten bij de opmerking van de heer Smidt. Onze agrarische sector is goed op weg en ik voel er niet zoveel voor om in deze regeling de voorwaarde in te bouwen dat de regeling alleen bedoeld is voor bedrijven die nog meer duurzaam gaan werken of nog verder op weg gaan naar het zijn van een duurzaam bedrijf. Het moet wel om een duurzaam en levenskrachtig bedrijf gaan. Wij gaan met overheidsgeld proberen het bedrijf een betere uitgangspositie te geven. Alle milieuwetgeving, ruimtelijke omstandigheden en lasten en contouren zijn al heel goed vastgelegd en wij zien gewoon dat bedrijven die verplaatsen de best mogelijke uitgangspositie kiezen voor hun bedrijf, inclusief de duurzaamheid. Het gaat in eerste instantie om het oplossen van het milieu-, water- of EHS-knelpunt - daar heeft de heer Smidt helemaal gelijk in - maar nu moment dat wij daarmee meteen een betere uitgangspositie voor het bedrijf kunnen creëren, zullen wij dat graag samen bundelen.

Er is opgemerkt dat de regeling dan later misschien wel gebruikt gaat worden voor bedrijfsver-

grotting. Ik wijs er op dat dit al gebeurd. Wij hebben op grond van deze regeling bedrijven verplaatst die in de nieuwe situatie meer hectares krijgen, die zij tijdelijk van ons kunnen pachten. Het risico voor de provincie - de prijzen stijgen soms en een andere keer dalen zij - is nooit groter dan het bedrag dat de staten voteren. Daar wordt nooit overheen gegaan, want op het moment dat er contracten voor een afgesproken periode tegen een bepaalde rente zijn vastgesteld, weten wij hoeveel geld er uit de pot gaat. Ik kan de staten dan ook zeggen dat daar weinig risico in zit. Het college is het met betrekking tot de urgentie met de heer Smidt eens. De koopplicht die er per 1 januari weer is, geldt niet exclusief voor de EHS. Zelfs als wij de regeling niet verbreden, zal het ammoniakbeleid neerdalen in de verzuringsgevoelige gebieden in de EHS. Die combinatie is er dus gewoon. De heer Smidt wil vanwege de Wet ammoniak en veehouderij flankerend beleid en onze aangepaste regeling is daarop zeker toegesneden.

De heer SMIDT: Maar dan zit ik toch nog met de rare tegenstrijdigheid in de argumenten. Onder 1.2 staat dat er uitvoering wordt gegeven aan het stappenplan zoals is afgesproken bij de kaart Wet ammoniak en veehouderij, namelijk het genereren van financiën voor het verplaatsen van veehouders nabij de EHS. Dat "nabij" betekent dat zij geen grond hoeven te hebben in begreemd gebied.

Mevrouw EDELENBOSCH: Niet in het begreemde gebied, maar ...

De heer SMIDT: Maar in punt 1.4 staat: "Vooralsnog richten op de verplaatsing van agrarische bedrijven uit de EHS:..." en dat is iets heel anders. Verder staat er nog dat in de loop van 2004 zal worden gezien of het wenselijk is een dergelijk instrument te ontwikkelen voor andere sectoren. Maar het vooralsnog richten op de verplaatsing van agrarische bedrijven uit de EHS betekent ....

Mevrouw EDELENBOSCH: Het tweede deel van de zin achter 1.4 is nu net waar het eerste deel op slaat. Er loopt nog een pilot. Wij richten ons vooralsnog op de verplaatsing van agrarische bedrijven uit de EHS. Maar wat mij betreft mag ook gelezen worden dat het gaat om agrarische bedrijven die op de een of andere manier in een

knelsituatie zitten. Dat is ook de 250 m waarvan op de ammoniakkaart sprake is. De rest komt in de loop van het jaar, als wij weten welke zaken nog meer in de verbrede regeling aan de orde kunnen komen.

Mevrouw Stoel vraagt het college een aantal zaken mee te nemen. Op het punt van de ammoniak ben ik naar mijn mening al duidelijk geweest. Mevrouw Stoel vraagt ook om een koppeling aan de "ruimte voor ruimte"-regeling. Mevrouw Stoel wil van twee dingen een maken. Wij gaan nu de regeling verbreden en pas als het POP is vastgesteld, kunnen wij de "ruimte voor ruimte"-regeling uitwerken. Als wij de regeling nu heel snel aanpassen, kunnen wij de huidige regeling verbreed toepassen. Het gaat dan om kavelaanvaardingswerken enzovoorts.

Met betrekking tot de inplaatsing van melkveehouderijen in de Veenkoloniën is mijn advies dat helemaal niet in deze regeling mee te nemen. Daarvoor maken wij gebruik van het extra geld dat wij van het ministerie hebben gekregen en bovendien hopen wij hiervoor nog een beroep te doen op de Koopmans-gelden. Dit miljoen wordt daar in elk geval niet aan besteed, maar het gaat hierbij om knelpunten die in Brabant moeten worden opgelost en niet in onze EHS.

Over de verplaatsing van recreatiebedrijven komt het college met de staten te spreken op het moment dat de pilot in Westerveld is afgelopen. Die pilot moet uitwijzen op welke manier daarmee moet worden omgegaan.

De heer Wijbenga heeft de buurprovincies ter sprake gebracht. Ik ben blij dat de fractie van het CDA bereid is op dit moment € 1 miljoen te voteren zodat het college aan de gang kan gaan. Of dit bedrag genoeg is, daarover kan ik op dit moment geen indicatie geven, maar eigenlijk is er altijd geld te weinig. Als wij morgen alle boeren in Drenthe die vanwege de aankoopplicht moesten wachten, willen bedienen dan kunnen wij niets met € 1 miljoen. Dit miljoen is alleen een plus op de Rijksverplaatsingsregeling. Wij kunnen nog zo'n grote broek aantrekken, maar het provinciaal bestuur kan op eigen houtje geen bedrijven verplaatsen. Door bepaalde faciliteiten zorgen wij voor een extra plusje, waardoor een boer, als hij verplaatst, een net iets betere uitgangspositie krijgt. De regeling is een antwoord op de vraag van de staten om iets flankerends te doen voor bedrijven die vanwege de Wet ammoniak en veehouderij of anderszins in de knel komen. Als in de

loop van het jaar blijkt dat er meer geld nodig is, kom ik wel bij de staten terug, maar ik denk met dit bedrag de komende periode aardig uit te moeten kunnen. Dat is ook de ervaring van de afgelopen periode. Het college verstrekt geen bedrijfsgegevens en ik noem nu ook geen namen van bedrijven die verplaatst zijn. Ik kan wel melden dat met behulp van bijbetaling door de provincie, op eigen kracht 6 bedrijven zijn verplaatst. Er zijn 12 aanvragen geweest, waarvan 2 niet in een knelsituatie verkeerden. Omdat die geen bijdrage leverden aan het provinciale beleid, zijn die niet verplaatst. Daarnaast is door 3 bedrijven wel een aanvraag ingediend, maar die 3 hebben wij op een nette manier naar het bestaande revolverende fonds van het Groenfonds door kunnen schuiven. Er zijn 2 bedrijven met geld dat voor het grootste deel uit het revolverende fonds afkomstig was, verplaatst. Daar hebben wij een ietsepietsie uit onze eigen regeling opgezet. Of wij die verplaatsingen nu op het conto moeten schrijven van onze regeling of van het revolverende fonds, is niet duidelijk, maar dat is een verklaring voor het verschil tussen het aantal van 10 en dat van 6. Prioriteren is voor het komende jaar erg moeilijk, omdat de aankoopplicht een jaar lang weg was en het bedrag dat wij nu voor aankoop en verplaatsing hebben, eigenlijk al met een wachtlijst is belegd. Wij gaan gewoon kijken waar wij ruimte hebben. Koopplicht is koopplicht en daar horen wij netjes mee om te gaan en het uitgangspunt dat wie het eerst komt, het eerst maalt, zit daarin. Maar op het moment dat de druk van de ketel is, gaan we kijken waar wij het beste een bijdrage aan het provinciaal beleid kunnen leveren, of meer doelen in een keer kunnen bereiken. Die zaken gaan dan voor. Met de behoefte om te kijken waar het meeste effect gesorteerd kan worden, zal ik rekening houden, maar ik zeg er onmiddellijk bij dat alles nu weer in beweging komt en dat het dan wel heel sneu is om tegen iemand die 2 jaar heeft gewacht, te moeten zeggen dat hij niet aan de beurt is omdat hij alleen maar iets aan water doet, terwijl iemand anders aan milieu én water doet. Ik erken de behoefte om naar het grootste effect te kijken, maar ik vind ook dat er zorgvuldig met de agrariërs moet worden omgegaan.

De heer SMIDT: Er is dus sprake van een wachtlijst en daarop zullen voornamelijk bedrijven staan die vanuit EHS-begrensde gebieden gaan ver-

plaatsen. Als de systematiek die zojuist door mevrouw Edelenbosch is geschetst, gehanteerd wordt, is de kans redelijk groot dat het bedrag dat wij nu voteren in eerste instantie gaat naar bedrijven die tegemoet komen aan de doelstelling om begrensde EHS te verwerven.

Mevrouw EDELENBOSCH: Daar zeg ik niet helemaal "ja" op. Het geldt misschien wel voor de eerste bedrijven, maar daarna niet meer. De heer Smidt moet niet vergeten dat er vanuit de EHS-middelen ook geld beschikbaar is om aan verwerving te doen. Het ligt aan de situatie waarin de agrariër verkeert, of hij als eerste aan bod komt. En voordat wij uit dit krediet geld beschikbaar stellen, bekijken wij ook nog eerst of het uit het revolverend fonds of het Groenfonds kan. Ik vind het prettig dat de staten juist vandaag een besluit nemen over dit voorstel, want na afloop van deze statenvergadering hebben de heer Dijks en ik een persbijeenkomst vanwege het vaststellen van de kaart Wet ammoniak en veehouderij en dan kunnen wij ook meedelen dat wij, in ieder geval op de bescheiden schaal van onze provincie, het flankerend beleid tot zover geregeld hebben.

TWEEDE TERMIJN

De heer WIJBENGA: Staan er op de wachtlijst bedrijven waaraan al toezeggingen zijn gedaan of kan er gewoon vanuit de wachtlijst geselecteerd worden? Wij praten over overheidsgeld en het lijkt mij van goed koopmanschap getuigen wanneer de middelen zodanig worden ingezet dat zij het meeste effect sorteren. En daarmee kom ik toch weer even terug op het punt van prioriteren. Als er een wachtlijst is en er zijn geen bindende toezeggingen gedaan, moet er dan niet voor gekozen worden de ergste gevallen en de gevallen die het meest bijdragen aan het bereiken van het doel, eerst te helpen? De status van de wachtlijst is mij niet duidelijk: zijn er al toezeggingen gedaan of kan er nog gekozen worden?

Mevrouw EDELENBOSCH: Mijnheer de voorzitter. Er zijn geen toezeggingen gedaan. Er is wel een verplaatsingsregeling en de heer Wijbenga weet dat de dynamiek in het agrarische verkopen, handelen en verplaatsen de afgelopen anderhalf tot twee jaar, redelijk tot het nulpunt is gedaald. Er is veel te koop, maar er is op dit moment weinig

dynamiek. Dat komt omdat we een tijd hebben stilgelegen vanwege de onzekerheid over de amoniakzoning en een aantal andere dingen en het zou mij een lief ding waard zijn wanneer er een zodanig evenwicht ontstond dat wij kunnen zeggen dat wij zodanig gebiedsgericht beleid hebben dat wanneer een bepaald bedrijf weggaat, het waterpeil omhoog kan, aan verdrogingsbestrijding kan worden gedaan en de recreatieve ontsluiting gerealiseerd kan worden. De staten kunnen ervan uitgaan dat het college het geld het liefst zodanig besteedt dat de meeste doelen worden gerealiseerd. Maar ik heb ook met gewekte verwachtingen te maken. En iedereen die met een half of een heel been in de agrarische wereld thuis is, weet dat zorgvuldig met die gewekte verwachtingen moet worden omgegaan. Als wij iemand kunnen helpen, waarna alle knelpunten zijn opgelost, waardoor een gebied helemaal kan worden ingericht, dan ben ik daar helemaal voor. Maar wij moeten er ook rekening mee houden dat de hele boel de afgelopen 2 jaar heeft stilgelegen. Er wordt gedrukt. Wij spreken ook over voorfinanciering in de EHS en dat is ook bijna rond en dan komt er het eerste jaar heel veel op ons af. Dat wil niet zeggen dat iedereen die zich heeft gemeld ook binnen het jaar verplaatst moet worden. Het is vaak een traject van meerdere jaren, maar als je met iemand aan het onderhandelen bent, kun je niet onderhands gelijktijdig met een ander aan het dealen gaan. Ik snap de zorg van de heer Wijbenga, maar ook hij krijgt van mij op zijn vraag geen klip en klaar "ja" als antwoord, terwijl ik het wel met zijn redenering dat wij zouden moeten kunnen prioriteren, eens ben. Ik denk dat wij het over een jaar wel kunnen; dan kunnen wij het sturen.

De heer SMIDT: Mijnheer de voorzitter. De VVD zal het voorstel steunen en mijn laatste vraag was er ook echt op gericht om mijzelf een teleurstelling te besparen, want ik heb wel ongeveer een beeld van hoe het proces loopt. Wij kijken vol verwachting uit naar de nieuwe verbrede regeling en wij zullen ook bij de bespreking daarvan onze inbreng leveren.

Vervolgens besluiten de staten zonder hoofdelijke stemming overeenkomstig het voorstel van het college.

8. Het voorstel van het Presidium van provinciale staten van 27 januari 2004, kenmerk 2004001023, inzake aanwijzing lid en plaatsvervangend lid Parlementariërsforum Nieuwe Hanze Interregio (NHI)

(statenstuk 2004-106)

De VOORZITTER: Na het opstellen van dit statenstuk is een tweede kandidaat aangemeld en dus zal er gestemd moeten worden.

De heer HOLMAN: Mijnheer de voorzitter. De heer Faber is om gezondheidsredenen wat moeilijker inzetbaar geworden, zeker in internationale context. Hij heeft voor zichzelf de conclusie getrokken - dat zal niet gemakkelijk zijn geweest - dat het beter is dat hij zich daarvoor terugtrekt. Het zou voor hem in het bijzonder, maar voor het CDA natuurlijk ook zuur zijn wanneer die fractie om deze reden haar plek in de NHI zou moeten prijsgeven.

Gelet op de vertegenwoordiging zoals die nu is, zou de conclusie kunnen zijn dat er in de NHI best een plek is voor het CDA, maar het lijkt ons met name gewenst dat er eens een vrouwelijke vertegenwoordiger komt en daarom wil ik voor de functies van lid en plaatsvervangend lid 2 vrouwen naar voren schuiven.

Voor de functie van lid stellen wij mevrouw Jonna Kaal kandidaat. Zij is nieuw en kan dus een redelijke tijd functioneren, zij heeft een open mind en een brede belangstelling, spreekt haar talen en is bezig met haar rechtenstudie en richt zich op internationaal recht. Ik denk dat dit genoeg argumenten zijn om haar te kwalificeren als een goede kandidaat.

Als plaatsvervangend lid willen wij mevrouw Agnes Mulder, allen bekend, voordragen.

De VOORZITTER: Ik constateer dat voor de functie van lid 2 kandidaten naar voren zijn geschoven, namelijk mevrouw Kaal en de heer Fonk. Ik benoem tot leden van het stembureau mevrouw Huisman, mevrouw Smith en de heren Haikens en De Haas en ik verzoek mevrouw Smith opnieuw als rapporteur op te treden.

Ik verzoek de bode de stembriefjes rond te delen. Ik wijs de staten erop dat zij hun stem uitbrengen door de naam van de persoon op wie zij wensen te stemmen, in te vullen.

Hierna wordt overgegaan tot de stemming.

Mevrouw SMITH: Mijnheer de voorzitter. Er zijn 45 stembriefjes ingeleverd.

De VOORZITTER: Ik stel vast dat dit aantal overeenstemt met het aantal aanwezige leden.

Mevrouw SMITH: Mijnheer de voorzitter. Er zijn 45 stemmen uitgebracht, waarvan 43 geldig. Hier van zijn 32 stemmen uitgebracht op mevrouw Kaal en 11 op de heer Fonk.

De VOORZITTER: Dan constateer ik dat mevrouw Kaal is benoemd tot lid en mevrouw Mulder, die de enige kandidaat hiervoor was, tot plaatsvervangend lid van het Parlementariërsforum NHI. Ik feliciteer beide dames met hun benoeming. Ik dank de leden van het stembureau voor hun werkzaamheden.

9. Het voorstel van gedeputeerde staten van Drenthe van 15 december 2003, kenmerk 50/6.9/2003008251, inzake subsidiëring Investerings- en Ontwikkelingsmaatschappij voor Noord-Nederland ten behoeve van de Drentse Participatiemaatschappij

(statenstuk 2004-98)

10. Het voorstel van gedeputeerde staten van Drenthe van 15 december 2003, kenmerk 50/4.2/2003011591, inzake benoeming plaatsvervangend lid externe Awb-bezwaarschriftencommissie

(statenstuk 2004-99)

11. Het voorstel van het Presidium van provinciale staten van 19 januari 2004, kenmerk 2004000695, inzake wijziging samenstelling algemene ledenvergadering Interprovinciaal Overleg

(statenstuk 2004-104)

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming besluiten de staten telkens overeenkomstig het voorstel.

12. Het voorstel van gedeputeerde staten van Drenthe van 28 januari 2004, kenmerk 5/6.9/2004001004, inzake hypothecaire zekerheidsstelling geldlening RTV Drenthe

(statenstuk 2004-109)

De heer ZOMER: Mijnheer de voorzitter. Namens mijn fractie wil ik over dit voorstel toch nog een paar opmerkingen maken.

In de vergadering van de Statencommissie Cultuur en Welzijn van 14 januari hebben wij reeds meegedeeld onze steun te geven aan het verkrijgen van een eerste hypotheek als onderpand voor de geldlening van ruim € 7,1 miljoen. Dat was niet zo verwonderlijk, want dat was conform de afspraak. De afspraak was dat een geldlening verstrekt zou worden met als onderpand een eerste hypotheek op het onroerend goed. Bij het "ja" op 14 januari was het ons duidelijk dat het slechts ging om een marginale verbetering ten opzichte van de huidige situatie. Immers, het bleef zo dat het Nationaal restauratiefonds bij een executieverkoop van het pand de eerste € 251.000,-- zou toekomen. In geval van een dergelijke verkoop in de eerste jaren van de looptijd van de lening, loopt de provincie een heel grote kans dit bedrag kwijt te zijn. De provincie loopt dus extra risico voor dat bedrag bij een eventuele executie. In maart 2003 werd ons door het college voorgehouden dat de geldlening van € 7,1 miljoen samen met de gift van afgerond € 1,1 miljoen een dekkende financiering vormde voor de investeringen van RTV Drenthe.

Ik wil het college nu de volgende vraag stellen. Heeft het college in december jl., toen is overgegaan tot het uitbetalen van de lening en de gift, overwogen om het geleende bedrag te korten met het bedrag dat elders was geleend? Immers, de financiering zou ook dan rond zijn.

De heer DE HAAS: Mijnheer de voorzitter. Op 19 maart 2003 heeft onze fractie zich duidelijk uitgesproken tegen de huisvesting van RTV Drenthe op de locatie waar thans een verbouwing plaatsvindt. Wij hebben toen nog een motie ingediend, waarin wij duidelijk uitspraken geen vertrouwen te hebben in de geldelijke aanpak van de directie van RTV Drenthe. En nu moeten wij constateren dat er na de toezegging van een lening van € 7,1 miljoen door de provincie ineens een eerste hypotheek van € 0,25 miljoen is afgesloten.

Is dit nu een zakelijke opstelling? Is dit een handeling die vertrouwen geeft voor de toekomst? Of levert bij RTV Drenthe de gedachte dat het bedrag van €7,1 miljoen even binnenrolde zonder enige zekerheidsstelling, een handelwijze die nu tot gevolg heeft dat de provincie een extra risico loopt van €0,25 miljoen.

Voorzitter. Er zijn relaties afgebroken door kleinere bedragen.

Maar wijst de vinger in dit geval niet ook naar de provincie zelf? Al te goed, is buurmans gek, wordt wel eens gezegd. Verwachtte men bij RTV Drenthe al van tevoren dat het allemaal wel zou worden opgelost? Een bank verstrekt een geldlening op basis van een gezond bedrijfsplan met een sluitende meerjarenbegroting en als het kan ook nog een winstverwachting er bij. In dit geval staat de provincie Drenthe borg voor ruim €7 miljoen en er moet nog van alles gebeuren. Er moet nog een goede meerjarenbegroting komen en er moeten nog passende maatregelen worden genomen (brief van 18 december 2003). In onze optiek hadden dit keiharde voorwaarden dienen te zijn. Mevrouw Nieuwenhuizen heeft dit in de commissievergadering ook opgemerkt.

In de brief van 18 december noemt het college van GS RTV Drenthe een risicovolle organisatie. Als directverantwoordelijke voor de besteding van belastinggeld dient het van tevoren een pakket van eisen op tafel te leggen, dat voor nu en voor de toekomst zoveel mogelijk zekerheden biedt. Hebben wij dan niets geleerd van het NNBT? De provincie Drenthe stelt de kaders en RTV Drenthe vult zelf in. De subsidiebeschikking houdt in dat de instelling zelf het beleid kan bepalen, maar zeker als het om dit soort van bedragen gaat, moet er een goede basis van vertrouwen zijn.

Voorzitter. Het ging naar onze mening niet goed toen voor huisvesting op deze plaats werd gekozen. Wij spraken ons vertrouwen daarin niet uit en de huidige gang van zaken roept opnieuw grote twijfels op. Wij kunnen dan ook niet met het voorstel instemmen.

De heer SCHAAP: Mijnheer de voorzitter. Ik heb de bijdrage van de heer De Haas maar even geïnterpreteerd als een stemverklaring. Dan blijft over de vraag van de heer Zomer of er sprake is van een extra risico. Volgens mij hebben wij de discussie daarover al volledig in de commissie gevoerd en in die zin is er niet veel nieuws. Ik heb in

de commissievergadering uitgelegd dat toen verleden jaar bekend werd dat de lening van het Restauratiefonds aan de orde was, ik mij wel even heb afgevraagd of die bijdrage niet zou moeten worden verrekend met onze lening. Dat had gekund, maar in de commissie heb ik uitgelegd dat dit wel wat vreemd zou zijn. De lening van de provincie hoeft ook helemaal geen problemen te geven, mits de liquiditeit van RTV Drenthe maar voldoende is om de door de provincie verstrekte lening terug te betalen. Dat is in feite de afweging geweest en in de brief van 18 december is uitgelegd dat dit wel betekent dat de provincie er op moet staan dat de belangen als het gaat om de rangwisseling volledig gediend moeten worden. Dat is nu aan de orde. Dus op het moment dat het voorliggende voorstel wordt aangenomen, kunnen alle hypotheekakten worden getekend en is de provincie de eerste hypotheekhouder. En als het dan ooit een keertje misgaat - wij gaan daar niet van uit - dan is de provincie de nummer een. De tegenvoorwaarde van het Nationaal restauratiefonds was dat wij dan borg moesten staan voor zijn belangen. In de commissie hebben de fracties gezegd die route wel te willen bewandelen en mijn reactie was toen dat de staten een strikt formeel voorstel voorgelegd zouden krijgen om die borgstelling te regelen. Dat voorstel ligt nu voor. Ten opzichte van de vorige commissievergadering is er geen sprake van iets nieuws.

TWEEDE TERMIJN

De heer ZOMER: Mijnheer de voorzitter. Ik concludeer samen met de gedeputeerde dat de situatie nu zo is dat in het onverhoopte geval dat er overgegaan moet worden tot executie, het onroerend goed €251.000,-- meer zal moeten opbrengen om er helemaal uit te springen, want de eerste €251.000,-- gaat immers naar het Nationaal restauratiefonds.

De heer SCHAAP: Die conclusie was ook al in de commissie getrokken.

De heer ZOMER: Onze tweede zorg - en die is net zo groot - is dat RTV Drenthe €251.000,-- heeft geleend waardoor er meer rente- en aflossingsverplichtingen zijn. Ik heb het idee - ik zeg het voorzichtig - dat wij bij de neus zijn genomen en dat het college nauwelijks "au" zegt.

De heer SCHAAP: Voorzitter. Ik vind die uitspraak echt onbegrijpelijk. In de commissie heb ik geprobeerd - ik zeg geprobeerd, want het is klaarblijkelijk niet gelukt - uit te leggen hoe de situatie is geweest, wat de consequenties zijn van rangwisseling en garantstelling en dat het restauratiefonds nummer een is als het onverhoopt misgaat. Ik heb dat in de commissievergadering uitgelegd en toen vond het CDA het prima dat hiervan een voorstel werd gemaakt. Maar het CDA heeft blijkbaar nog een maand langer nodig gehad om wakker te worden en dat vind ik onbegrijpelijk.

De heer ZOMER: In de commissie stelde de gedeputeerde de vraag of wij mee wilden werken aan een rangwisseling voor de hypotheek en natuurlijk wilden wij dat, maar...

De heer SCHAAP: En ik heb toen ook in normaal Nederlands uitgelegd wat de consequenties van die keuze zouden zijn.

De heer ZOMER: Voorzitter. Ik heb mijn conclusie getrokken.

Vervolgens besluiten de staten zonder hoofdelijke stemming overeenkomstig het voorstel van het college, onder de aantekening dat de fractie van de OPD geacht wenst te worden tegen te hebben gestemd.

K. Floriade 2012

Brief van gedeputeerde staten van 22 januari 2004, kenmerk 4/6.5/2003008844, inzake initiatiefvoorstel van de D66-fractie: Floriade 2012, kansen voor de Veenkoloniën

De heer SLUITER: Mijnheer de voorzitter. In september 2003 is door de gezamenlijke statenfracties van D66 in Groningen en Drenthe het idee gelanceerd om de Floriade-editie 2012 naar de Veenkoloniën te halen.

De VOORZITTER: Ik verzoek de aanwezigen in de zaal wat rustiger te zijn en te luisteren naar de spreker.

De heer SLUITER: Voorzitter. Met alle aarzelingen die bij de behandeling van dit plan ook in deze zaal te horen waren, heeft de meerderheid van PS van Drenthe toch gemeend dat dit idee de

moeite van een nadere verkenning waard was. Ook GS waren van mening dat het idee van een Floriade in de Veenkoloniën niet zomaar en op voorhand als volstrekt kansloos moest worden afgeserveerd.

Nu, 4 maanden later, liggen de resultaten van die verkenning voor en blijkt dat de door de Nederlandse Tuinbouwraad (NTR) gehanteerde criteria, bij elkaar opgeteld, zo ver van onze realiteit liggen dat het vasthouden aan het idee om de Floriade naar de Veenkoloniën te halen in de praktijk een heilloze missie zou zijn, waar bovendien veel energie, geld en tijd in zou gaan zitten. En wanneer je in zo'n proces op enig moment je knopen moet tellen dan is het goed dat op een buitengewoon nuchtere manier te doen. D66 doet dat ook.

De brief van 22 januari 2004, waarin het college tot de slotsom komt dat het op basis van de door de NTR geformuleerde selectiecriteria niet verstandig is om nader op het door D66 gelanceerde plan in te gaan, beschouwen wij als een weliswaar buitengewoon betreurenswaardige conclusie, maar ook als een conclusie met een hoog realiteitsgehalte.

De correspondentie die er ligt vanuit het gebied zelf - ik doel op de brieven van de Verenigingen voor Dorpsbelangen van Gieterveen en Gasselternijveenschemond - laten zien dat ook in de Veenkoloniën zelf wel degelijk de noodzaak wordt gevoeld van en ook enthousiasme bestaat voor het geven van impulsen aan dit gebied. En met die aanwezigheid en dat draagvlak voor het beleid kunnen wij best blij zijn.

Dat na het bekend worden van de onhaalbaarheid van de Floriade ook bij de verenigingen voor dorpsbelangen de teleurstelling groot is, begrijpen wij goed, maar wij hopen dat men over deze teleurstelling heen komt en zich er niet door laat ontmoedigen en doorgaat met op te komen voor het gebied en plannen te maken.

De VOORZITTER: Ik constateer dat er geen behoefte is aan een verdere discussie.

Ik geef de heer Sluiter de gelegenheid nu de door hem aangekondigde motie over een ruimere pardonregeling voor asielzoekers in te dienen.

De heer SLUITER: Mijnheer de voorzitter. Het zal niemand in deze zaal zijn ontgaan dat er de laatste weken erg veel te doen is over de dreigende uitzetting van uitgeprocedeerde asielzoekers, die

al geruime tijd in ons land wonen en zich in meerdere of mindere mate hebben gevoegd in de Nederlandse samenleving.

Deze problematiek speelt ook in Drenthe en ook in onze provincie is er sprake van een toenemende onrust en een groeiend verzet bij de bevolking en bij allerlei maatschappelijke organisaties.

Ook bestuurlijk Drenthe heeft signalen afgegeven waaruit duidelijk wordt dat ook bestuurders grote moeite hebben met het beleid dat zich op korte termijn zal gaan vertalen in de gedwongen uitzetting van burgers, die in wezen niet veel anders doen dan proberen een bestaan op te bouwen en daarmee deel uit te maken van hun dorp, hun wijk of hun buurt.

Het voornemen van de regering om deze mensen tot de verwijdering naar het land van herkomst, over te brengen naar vertrekcentra roept veel weerstand op, te meer daar de kans dat het vanuit zo'n vertrekcentrum tot een werkelijk vertrek uit Nederland komt, door velen als niet bijster groot wordt ingeschat. En soms zal dat komen doordat de vreemdeling zelf onvoldoende de noodzakelijke medewerking verleent, soms omdat terugkeer naar het land van herkomst praktisch onmogelijk zal blijken en soms ook door een combinatie van deze twee elementen.

Een ander punt is dat in een aantal gevallen gezinnen dreigen te worden verscheurd doordat sommige gezinsleden wel en andere niet in Nederland mogen blijven. Dergelijke beslissingen zijn moeilijk te begrijpen en misschien nog wel moeilijker te aanvaarden, niet alleen door de asielzoekers zelf, maar ook door hun Nederlandse omgeving, waarvan zij deel zijn gaan uitmaken.

Voorzitter. Bij dit alles moet in alle nuchterheid ook in ogenschouw worden genomen dat de huidige situatie in de meeste gevallen is ontstaan doordat asielzoekers ruim, zeer ruim gebruik hebben gemaakt van de bezwaar- en beroepsmogelijkheden die in het bijzonder onder de oude Vreemdelingenwet van toepassing waren. Maar ook dient te worden meegewogen, dat de overheid, onder invloed van de zeer explosieve instroom van asielzoekers in de jaren negentig, geen kans heeft gezien om asielprocedures binnen redelijke termijnen af te handelen. En hiermee is de thans ontstane moeilijke situatie deels ook door de overheid zelf in de hand gewerkt.

Voorzitter. Dit alles brengt mij ertoe om mede namens de fracties van het CDA, de Christen-Unie, GroenLinks en de PvdA aan de staten een

motie voor te leggen, waarin in de eerste plaats politieke steun wordt betuigd aan de Drentse gemeenten die zich, om voor ons begrijpelijke redenen, verzetten tegen de gedwongen uitzetting van sommige van hun inwoners. In de tweede plaats is de motie een oproep aan regering en parlement om te komen tot een ruimhartige pardonregeling voor vreemdelingen die onder de oude Vreemdelingenwet asiel hebben aangevraagd en wier verblijf in Nederland tot op heden een realiteit is.

Motie D

Provinciale staten van Drenthe, in vergadering bijeen op 4 februari 2004;

overwegende dat;

- *er ook in de provincie Drenthe in toenemende mate sprake is van een brede maatschappelijke onrust en groeiend verzet tegen de dreigende gedwongen uitzetting van uitgeprocedeerde asielzoekers die reeds onder de oude Vreemdelingenwet asiel hebben aangevraagd en die, al dan niet met hun gezinsleden, in meerdere of mindere mate deel zijn gaan uitmaken van de Drentse samenleving;*
- *het in artikel 8 van het Europees verdrag voor de rechten van de mens (EVRM) bedoelde recht op respect voor ieders gezinsleven zich niet verdraagt met de in sommige gevallen dreigende uitzetting van een of enkele leden van gezinnen, terwijl de overige gezinsleden hier te lande rechtmatig mogen verblijven;*
- *de Vereniging van Drentse Gemeenten (VDG) haar verontrusting heeft uitgesproken over de in vrijwel alle Drentse gemeenten dreigende gedwongen uitzettingen en waarbij door lokale bestuurders wordt overwogen niet te zullen meewerken aan gedwongen uitzettingen van de hiervoor bedoelde categorie vreemdelingen;*
- *aan uitgeprocedeerde asielzoekers en hun gezinsleden die na verblijf in uitzetcentra niet blijken te zijn vertrokken naar hun land van herkomst, door hun gedwongen verblijf in uitzetcentra onnodig leed is toegevoegd;*

besluiten:

- *politieke steun te betuigen aan Drentse gemeenten die zich verzetten tegen de dreigende gedwongen uitzetting van sommige van hun inwoners;*

- regering en parlement op te roepen te komen tot een ruimhartige pardonregeling waarbij een verblijfsvergunning wordt verleend aan vreemdelingen die:

- onder de oude Vreemdelingenwet asiel hebben aangevraagd;
- in Nederland niet terzake enig misdrijf bij onherroepelijk vonnis zijn veroordeeld,

en gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Ik stel vast dat de motie voldoende is ondersteund en daarom bij de beraadslaging kan worden betrokken.

De heer HOLMAN: Mijnheer de voorzitter. Dit onderwerp is al eens eerder aan de orde geweest en de fractie van het CDA heeft ook toen een motie gesteund, die met een meerderheid door de staten is aangenomen, maar toen steunde de fractie die motie alleen op humanitaire gronden. Over de voorliggende motie wil ik toch wel wat meer zeggen.

Het CDA steunt op grond van een paar overwegingen de voorliggende motie van harte.

De eerste overweging is van humanitaire aard. Wat wordt mensen wel niet aangedaan. Wij kunnen het niet maken sommige mensen nog langer in het ongewisse te laten of ze naar hun land van herkomst terug moeten.

De tweede overweging is dat het nadrukkelijk gaat om een maatschappelijke discussie. Zeker op het platteland, waar veel vluchtelingen een gezicht hebben gekregen - vluchtelingen die juist wel geïntegreerd zijn - maken zij nadrukkelijk deel uit van de Drentse samenleving. Het is haast niet doenlijk regels te maken die uitdrukking geven aan de maatschappelijke discussie en de maatschappelijke gevoelens anders dan via een soort van pardonregeling.

De derde overweging is van politieke aard. Wat zich nu voordoet, is de uitkomst van het beleid van een paar kabinetten, die er niet in geslaagd zijn een goed asielbeleid en een goed uitzettingsbeleid te ontwikkelen. Ik zie op dit moment ook wel de worsteling in Den Haag als het gaat om de juridische aspecten en de rechtvaardigheid. Het is ondoenlijk vast te stellen waarom bepaalde mensen wel en andere niet mogen blijven en bovendien wisselen de aantallen nogal eens. Het is daarom zaak een eind aan de discussie te maken en een begin te maken met het asielbeleid en het

uitzettingsbeleid. Dat kan door voor de mensen waarom het nu gaat een generaal pardon van toepassing te verklaren.

Ik ben mij ervan bewust dat wij met deze uitspraak afstand nemen van het standpunt van het landelijke CDA, maar dat doen wij met overtuiging en wij laten ons standpunt luid en duidelijk horen aan de mensen die ons in Den Haag vertegenwoordigen. Voorzitter. Wij steunen de motie van harte.

De heer HEMSTEEDE: Mijnheer de voorzitter.

Aan de bijdrage van de heer Sluiter heeft de fractie van de PvdA weinig nieuws toe te voegen. Ik wil er nog wel op wijzen dat de minister in haar brief van 9 december 2003 aan de heer Ter Beek schrijft dat suggesties en betrokkenheid van de kant van de samenleving van groot belang zijn voor de vormgeving en succesvolle uitvoering van het vreemdelingenbeleid. Wij hopen dat de minister deze motie ook in die geest zal opvatten. Voorzitter. Wij horen ook nog graag het standpunt van GS over deze kwestie.

De VOORZITTER: Ik feliciteer u van harte met uw maidenspeech.

De heer DOHLE: Mijnheer de voorzitter. Het is, eerlijk gezegd, verleidelijk vragen te stellen bij enkele punten van de motie en over de zojuist afgegeven verklaringen, maar ik heb besloten dat niet te doen. Het gaat in onze visie namelijk om een geweldig lastig dilemma. Asielzoekers die hier compleet zijn ingeburgerd, op straat zetten, zeker wanneer het gezinnen betreft, dat willen we niet. Mensen belonen die geen gehoor geven aan rechterlijke uitspraken, willen wij ook niet. En toch zal er een keuze gemaakt moeten worden. Een mooie oplossing is er niet.

In de voorliggende motie worden directe problemen ook min of meer uit de weg gegaan. De tenor is "blijf allemaal maar in Nederland". De handhavers onder ons zullen zeggen dat wij hiermee aan het slappe gedoogbeleid een slap vervolg geven. Voor hen wordt het weer slikken als zij een bekeuring krijgen voor een niet-werkend achterlicht.

Aan de andere kant is er de praktische oplossing nu schoon schip te maken met een niet goed werkend, oud vreemdelingenbeleid.

Het dilemma kent kanten die elk recht van spreken geven. Harde taal is daarbij ongenueanceerd en ook ongewenst. Door jarenlang de zaak op zijn

beloop te laten - er zijn partijgenoten die daar genoeg op gewezen hebben - verliest de rechtsorde een belangrijk deel van zijn argumenten. Veel asielzoekers zijn inmiddels zo ingeburgerd en opgenomen in onze samenleving dat gedwongen uitzetting nauwelijks nog een maatschappelijk draagvlak heeft. En gaandeweg is inburgering tot een reden voor asielverlening geworden, een reden die voor economische gelukszoekers nooit een valide argument zou mogen zijn.

Met de huidige pardonregelingen is de kou nog bij lange na niet uit de lucht. Er zijn genoeg schrijvende gevallen over, dat is wel duidelijk.

Voorzitter. Ik kan zo wel verder gaan, maar het dilemma wordt er niet minder om.

Als personen hebben wij geen moeite met de motie, maar wij zitten hier ook als statenleden en de Drentse staten hebben op dit terrein feitelijk geen taak. Rijk en gemeenten moeten er in gezamenlijkheid uitkomen. Als Drenten zouden wij ervoor willen pleiten om, zeker in geval van schrijvende situaties, ruimhartig asiel te verlenen, zouden wij de Drentse gemeenten willen steunen om tot een bevredigende oplossing te komen en zouden wij er ook voor willen pleiten niet onnodig met mensen en gezinnen te gaan slepen.

De motie die voorligt, gaat daar echter niet over. Die motie gaat over een nationaal, algemeen pardon. En net zomin als wij willen dat zij zich met ons werk bemoeien, willen wij het omgekeerd ook niet met het hunne. Om die reden zal mijn fractie zich van stemming onthouden.

De heer LANGENKAMP: Voorzitter. Ik heb er weinig behoefte aan over de motie het woord te voeren, want het mede ondertekenen van een motie, betekent dat je het met de motie eens bent. Wij zijn ontzaglijk blij dat het gelukt is de motie met zoveel steun in te dienen.

De heer Dohle heeft op 17 september ook al gezegd dat de staten niet over dit onderwerp gaan. Maar de heer Alders spreekt namens het IPO, dus ook namens Drenthe, met de ministeries en de gemeenten over deze problemen. Is de heer Dohle dan van mening dat, omdat hij dit geen aangelegenheid van de staten vindt, de heer Alders in het vervolg moet zeggen dat hij spreekt namens alle provincies, minus Drenthe?

De heer DOHLE: Spreekt de heer Alders in die functie dan over de volle breedte van het vraagstuk of voornamelijk over de ordehandhaving?

De heer LANGENKAMP: Hij spreekt over de volle breedte van het vraagstuk, maar vooral als voorzitter van het IPO, dus ook als vertegenwoordiger van Drenthe.

De heer DOHLE: Ik heb gisteren nog met mensen van de Vereniging van Drentse Gemeenten (VDG) gebeld en gevraagd naar de stand van zaken. De Drentse gemeenten hebben tot op heden geen ander standpunt dan dat niet tot uitzetting wordt overgegaan zolang het debat in de Tweede Kamer nog niet is gevoerd. Ik weet daarom niet waarop de heer Langenkamp doelt en ik zou ook niet weten op grond van welk standpunt de heer Alders namens de provincies het gesprek voert. Maar dat er een afstemming moet komen tussen Rijk en gemeenten, in principe de partijen waarom het gaat, staat vast. En als de heer Alders daarin een bemiddelende rol kan spelen, lijkt mij dat prima. Maar hij kan pas namens de provincies een besluit nemen wanneer hij weet hoe de provincies over deze zaak denken.

De heer LANGENKAMP: Dat klopt. Mijn vraag is daarom of de heer Dohle van mening is dat het mandaat van de heer Alders zo kan blijven, of dat het moet worden ingeperkt. Maar misschien is het wel beter de discussie daarover in een later stadium te voeren en niet aan de hand van dit onderwerp.

Mede naar aanleiding van de discussie op 17 september willen wij dat de staten de kaders vaststellen van waar zij wel en waar zij niet over gaan. Met de uitspraak dat de staten hier niet over gaan, onttrekt de VVD zich aan de discussie en dat vind ik jammer, want het zou ongelooflijk mooi zijn geweest wanneer de motie statenbreed kon worden aangenomen. De heer Dohle zegt nu dat hij als persoon wel achter de motie staat, maar dat hij zich als statenlid moet beroepen op artikel 30 en dat vind ik uitermate jammer.

De heer DOHLE: Dat kan ik mij wel voorstellen, maar ik wil de heer Langenkamp er dan toch op wijzen dat wij in dezen een redelijk consistente lijn volgen. Het zou ook anders zijn geweest wanneer de motie op de Drentse situatie was geënt. Daar is nu niet voor gekozen en daarmee gaat de motie ons veld te buiten. Ik ga hier geen dingen beslissen die op de situatie in Zuid-Holland betrekking hebben. Het signaal is prima, maar in de nuanceering had ik graag wat meer openingen gezien. Ik

zie ook wel in dat mijn fractie zo'n beetje de enige zal zijn die de motie niet zal steunen, maar dat zij dan maar zo.

De heer DE HAAS: Mijnheer de voorzitter. Wij hebben de motie beschouwd als een signaal. Wij zullen deze motie niet steunen. Met alle ogen open en een open mind voor de situatie van mensen, waarin ook wij ze niet graag zien verkeren, zijn wij van mening dat de verantwoordelijkheid primair bij de rijksoverheid in Den Haag ligt. Ik vind het wat moeilijk om het op deze manier te zeggen, maar wie zijn gat verbrandt, moet op de blaren zitten. Ik wens de mensen die het beleid moeten bepalen en de beslissingen moeten nemen dan ook alle wijsheid en sterkte toe.

Wij betreuren het dat de gemeenten ook met deze problematiek te maken hebben. Maar 5 jaar geleden, toen ik vanaf deze plaats het signaal afgaf dat het asielbeleid in Nederland uit de hand liep en dat er problemen waren, moest ik van de staten van Drenthe horen dat wij ons niet moesten bemoeien met landelijk beleid. Het verheugt mij dan ook dat het landelijk beleid thans de volle aandacht van de staten van Drenthe heeft. Ik hoop ook dat de Drentse staten zich realiseren dat er een probleem is gekomen door een beleid in het verleden, dat wij in ieder geval niet hebben aangehangen en dat, toen wij problemen signaleerden, er geen luisterend oor was.

Voorzitter. Ik heb geen inzicht in de dossiers van de schrijvende gevallen, maar ik kan mij er heel veel bij voorstellen. En als mens wens ik niemand al dit leed toe. Maar mijn vraag is dan of Nederland zelf niet heeft bijgedragen tot het ontstaan van dit leed.

De heer DE JONG: Mijnheer de voorzitter. Ik sta hier natuurlijk ook als fortuynist, want ik ben ooit via de Lijst Pim Fortuyn (LPF) in de staten gekozen. En hoe kwam het ook alweer dat de LPF destijds ineens zoveel zetels haalde? Hoe sympathiek en humaan de motie ook is, ik zal haar niet steunen. Het is ook een beetje een merkwaardig verhaal. Onlangs wilde GroenLinks komen tot de realisering van asielbeleid in het Drentse en...

Mevrouw SMITH: Voorzitter. Wij wilden een onderzoek naar dat asielbeleid.

De heer DE JONG: Maar het kwam er wel op neer dat GroenLinks beleid voor die groep wilde, maar daar werd door het leeuwendeel van de fracties en het college korte metten mee gemaakt.

Mevrouw SMITH: Ook die opmerking is niet juist, want gedeputeerde Haarsma heeft mijn betoog ondersteund.

De heer DE JONG: Maar zij zei ook geen behoefte te hebben aan aanvullend beleid op het asielvraagstuk in Drenthe. Maar misschien wil zij daar straks zelf nog wel iets over zeggen.

Nu er maatschappelijke onrust is over de pardonregel valt het mij op dat er ook in de provincie nogal wat politieke partijen zijn die hun verontrusting wensen te uiten. Ik kan mij dat op zich ook wel voorstellen, want het gaat inderdaad om een groot probleem. Maar het zijn over het algemeen dezelfde politieke partijen die nu krokodillentranen hulen. Op landelijk niveau hebben namelijk dezelfde partijen die de voorliggende motie ondersteunen, een destijds zeer goede motie van de LPF volledig uitgekled. Het was een idee van Pim Fortuyn om een grote pardonregel door te voeren. Hilbrand Nawijn heeft die motie ingediend en een uitgekledde versie van die motie is uiteindelijk door de Tweede Kamer aangenomen. En uitgerekend die partijen roepen nu dat er zoveel schrijvende gevallen zijn.

De groep die Pim Fortuyn bedoelde, behelsde ook de schrijvende gevallen waar de discussie van nu over gaat. Het doet mij dan ook een beetje zeer dat het allemaal zo is gelopen.

Schoon schip maken door een grote groep pardon te verlenen en de instroomkraan dicht te draaien, dat was het idee en erg veel mensen waren daar vóór. Het is allemaal anders gelopen en wij zien nu het gevolg. Het is de politiek zelf die het in de Tweede Kamer heeft lopen verknoeien. De Tweede Kamer is sinds jaar en dag zelf verantwoordelijk voor het op dit punt falende beleid. De Tweede Kamer moet dan ook zelf met oplossingen voor dit landelijke thema komen. Het is landelijk niet goed gegaan.

Ik heb niet het idee dat een symboolmotie vanuit de provincie ook maar iets toevoegt aan de knetterende discussie in de Tweede Kamer.

De houding van minister Verdonk is tot nu toe steeds geweest dat zij uitvoering geeft aan democratisch genomen besluiten. Als zij van mening is

dat zij het beleid moet bijstellen, dan doet zij dat op grond van argumenten en dossiers.

De heer KLOOS: Mijnheer de voorzitter. Ik kan de woorden van de heer De Jong onderschrijven en ik zal daarom ook tegen de motie stemmen.

Mevrouw HAARSMA: Mijnheer de voorzitter. De afgelopen weken hebben wij kunnen ervaren dat als er iets ingewikkeld is in onze samenleving dat wel het asiendossier is. Ik heb ook nog nooit zoveel deskundigen gehoord als met betrekking tot deze problematiek: iedereen heeft een opvatting en een mening en iedereen meent het gelijk aan zijn kant te hebben. Hierbij is één ding wel duidelijk: de emoties vieren hoogtij.

De verleiding is heel groot om op de motie in te gaan, maar dat wil ik nu juist niet doen. De materie is ingewikkeld, maar ik ben blij dat de motie is ingediend en toegelicht door iemand die, als het over dit onderwerp gaat, heel deskundig is. Het belang van de motie wordt daardoor alleen maar groter.

We weten allemaal dat de provincie niet over het asielbeleid gaat, maar ik heb wel het idee dat de landelijke politiek duidelijk moet horen wat er op dit moment in ons land gaande is. Er ontstaat langzamerhand een tweedeling: de een is voor een generaal pardon en de ander is tegen. Ik denk dat het vooral om de humanitaire kant van de zaak gaat. De volstreekte willekeur die dreigt te ontstaan, keur ik sterk af.

Een geval wordt nu als schrijnend ervaren, omdat het om iemand of een gezin gaat dat bij ons in de straat woont, er zijn gezinnen die daardoor een pardon krijgen en als vluchtelingen worden erkend, terwijl anderen die status niet krijgen. Van die willekeur moeten wij af, want die is niet human.

Ik ben blij dat met name de fractie van het CDA dit beleid afkeurt. In veel provincies komt vandaag of morgen een motie aan de orde met betrekking tot het generaal pardon en ik hoop dat die motie ook in de andere provincies wordt gesteund.

Het college heeft de motie in de middagpauze besproken en ik kan meedelen dat de gedeputeerden die nu nog aanwezig zijn, de voorgestelde humane stap steunen.

TWEEDE TERMIJN

De heer SLUITER: Mijnheer de voorzitter. Ik wil even ingaan op een van de opmerkingen van de heer Dohle.

De heer Dohle zegt dat de motie geen betrekking heeft op de Drentse situatie. Maar in de overweging wordt de situatie in Drenthe wel als vertrekpunt genoemd. Wij zien dat er in onze provincie situaties ontstaan waarvan wij ons afvragen of dit nu wel zo moet. Wij zien dat er in onze provincie maatschappelijke en kerkelijke organisaties, burgers en scholen zijn die zich verzetten tegen wat er gebeurt. Ik denk ook dat wij binnen onze eigen Drentse context blijven als wij het signaal dat wij in onze eigen omgeving oppikken, vertalen in steun aan de gemeenten die in de allereerste plaats met de uitvoering van het beleid geconfronteerd worden en wanneer wij de signalen die uit de Drentse samenleving tot ons komen, kenbaar maken aan regering en parlement. Wat dat betreft denk ik dat de motie juist helemaal vanuit de Drentse waarneming is geschreven.

Ik zal de eerste zijn die het met de heer Dohle eens is dat er geen apart Drents asielbeleid moet komen, maar het gaat in deze motie om weergeven, signaleren en vertalen wat wij in onze provincie zien en wat onze bevolking ervaart.

De heer HEMSTEEDE: Mijnheer de voorzitter. Er is veel e-mailverkeer aan het indienen van de motie voorafgegaan en wij danken het CDA voor de moed om met deze motie akkoord te gaan.

De heer DOHLE: Mijnheer de voorzitter. Het valt mij nu pas op dat boven de motie niet langer "algemene pardonmaatregel" maar gewoon "pardonmaatregel" staat. Maar na het een na laatste gedachtestreepje onder besluiten is wel sprake van alle vreemdelingen, dus die in heel Nederland, die onder de oude Vreemdelingenwet asiel hebben aangevraagd.

Gelet op de Drentse situatie willen wij wel alle stappen zetten die de heer Sluiter in deze motie bepleit. Een signaal in de richting van het kabinet dat Drenthe bereid is om de asielzoekers die hier verblijven onder de oude Vreemdelingenwet op te vangen, is een totaal andere boodschap dan die welke nu van de motie uitgaat.

Ik heb aan willen geven dat er twee dingen spelen: de geloofwaardigheid van de wetgeving en het humane. De geloofwaardigheid verdwijnt als de handhaving jarenlang op haar beloop wordt gelaten. In die zin heb ik de motie dus eigenlijk

alleen maar gesteund. Maar ik ga niet zover dat ik met de motie instem, want daarmee zou ik op de stoel van de andere volksvertegenwoordiging gaan zitten. Dus omdat de motie op de landelijke situatie slaat, hoort zij bij een ander parlement thuis.

Ik weet dat het niet binnen de regeltjes past om niet mee te stemmen, maar wij gaan dat gewoon echt niet doen. Wij zullen dus ook zeker niet tegenstemmen.

De VOORZITTER: Dat hoeft ook niet, want een statenlid mag zich van stemming onthouden.

De heer LANGENKAMP: Als in de laatste zin van het dictum het woord "Nederland" wordt geschrapt, kan de VVD dan met de motie instemmen?

De heer DOHLE: Ik wil de inhoudelijke discussie daarover niet aangaan. Ik heb de motie ook niet willen amenderen. Ik denk dat mijn verklaring helder en duidelijk is geweest.

Vervolgens wordt motie D met handopsteken aangenomen.

De VOORZITTER: Ik stel vast dat de leden van de fracties van D66, het CDA, de PvdA, GroenLinks en de ChristenUnie voor aanvaarding van de motie hebben gestemd.

Ik stel vervolgens vast dat de leden van de fracties van de OPD, Drents Belang en Fractie de Jong tegen aanvaarding van de motie hebben gestemd en dat de leden van de fractie van de VVD zich van stemming hebben onthouden.

L. Sluiting

De VOORZITTER: Ik sluit de vergadering.

(De vergadering wordt om 17.15 uur gesloten.)

Vastgesteld in de vergadering van provinciale staten van 8 en 9 juni 2004

, voorzitter

, griffier

GB

TOEZEGGING

gedaan in de vergadering van provinciale staten van Drenthe, gehouden op 4 februari 2004 in het provinciehuis te Assen.

Pagina

- 15 De heer SCHAAP zegt toe dat het college met een discussienota zal komen, waarin is omschreven hoe de provincie Limburg haar verhouding met Maastricht Aken Airport heeft geregeld en hoe na de wijziging van de Luchtvaartwet de positie van de aandeelhouders zal zijn.
- 26 De heer SCHAAP zegt toe dat het college bij de staten terugkomt wanneer het echt in beeld heeft welk bedrag gemoeid is met het aansluiten van ook de laatste procent van Drenthe op breedbandinternet.
- 28 De heer LANGENKAMP zegt toe dat de fractie van GroenLinks bij de behandeling van de Voorjaarsnota of bij de algemene beschouwingen met alternatieve voorstellen zal komen om de verkeersveiligheid op een andere manier in te vullen.
- 31 De heer DIJKS zegt toe dat de staten van de voortgang van het project Parkmanagement II op de hoogte worden gehouden.
- 32 De heer DIJKS zegt toe dat de staten het projectplan, zodra het gereed is, zullen ontvangen en dat hij dan bereid is er met de staten over te discussiëren.
- 45 Mevrouw EDELENBOSCH zegt toe dat wanneer een boer een aanvraag voor verplaatsing van zijn bedrijf indient, die volgens de huidige regeling niet, maar volgens de verbrede regeling wel gehonoreerd kan worden, die aanvraag wordt bewaard tot de verbrede regeling er is. De verbrede regeling zal zo snel mogelijk klaargemaakt worden, opdat het geld dat de staten gevoteerd hebben via maatwerk en naar behoefte kan worden gebruikt.
- 45 Mevrouw EDELENBOSCH zegt toe dat het college probeert de regeling voor verplaatsing van agrarische bedrijven zo snel mogelijk verbreder toe te passen.

ga/cs/coll.